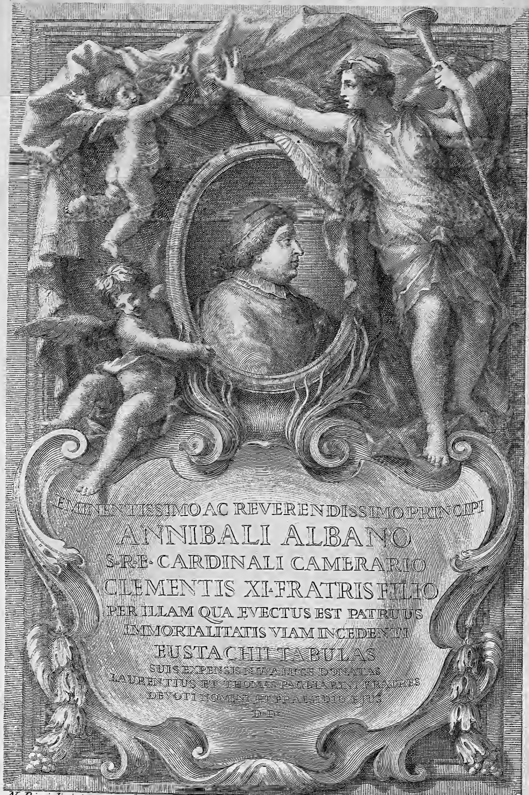

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO PRINCIPI
ANNIBALI ALBANO
S·R·E· CARDINALI CAMERARIO
CLEMENTIS XI· FRATRIS FILIO
PER ILLAM QUA EVECTUS EST PATRUUS
IMMORTALITATIS VIAM INCEDENTI
EUSTACHII TABULAS
SUIS EXPENSIS NOVA LUCE DONATAS
LAURENTIUS ET THOMAS PAGLIARINI FRATRES
DEVOTI NOMINI ET PRAESIDIO EJUS
D·D·
N. Ricciolini inv. et del.
C. Gregori sculp.

TABULÆ ANATOMICÆ

CLARISSIMI VIRI

BARTHOLOMÆI EUSTACHII

Quas è tenebris tandem vindicatas

ET

CLEMENTIS PAPÆ XI.

Munificentia dono acceptas,

PRÆFATIONE, AC NOTIS ILLUSTRAVIT

JOH. MARIA LANCISIUS

ARCHIATER PONTIFICIUS.

EDITIO ROMANA ALTERA.

Eques Petrus Leo Ghezzius Inv. et delin.

ROMÆ CIƆ IƆ CC XXVIII.

Sumptibus Laurentii, & Thomæ Pagliarini Bibliopol. sub signo Palladis.

Ex Typographia Rochi Bernabò. ✕ *Superiorum permissu.*

LAURENTIUS, ET THOMAS PAGLIARINI
LECTORI SALUTEM.

QUUM Joh. Jacobus Mangetus pluribus virorum illustrium testimoniis, quæ ad laudem faciunt Eustachii, probante, quin imò eadem suppeditante Cl. Viro Joh. Maria Lancisio, editionem suam Tabularum exornaverit; nos quoque, tanti Viri judicium magni, ut par est, facientes, illius vestigia persequimur, & ipsamet elogia, præfationis loco, præmittimus. Vale.

De Iis, qui in genere laudant Eustachium.

Hieronymus Mercurialis Variar. lection. Lib. II. Cap.V. ubi de variis Antiquorum eduliis. Autor est, in Onomastico Erotianus ἄρτον ἐγκρυφίαν ab Atticis appellatum esse panem ex pinguibus palmulis, farinâ & aquâ confectum, nec non in calido cinere coctum, quem etiam τόρζαν vocatum dicit. Quo in loco facilè assentiam doctissimo, & de Medicinæ studiis optimè merito Bartholomæo Eustachio, nostrum *torte* populare nomen veteres Romanos habuisse, si quemque alium &c.

Jo. Georgius Schenkius in Biblia Jatrica pag. 88. Bartholomæus Eustachius Sancto-Severinas Medicus, & Anatomicus consummatissimus, Erotiani συλλέξεις auxit, & illustravit, Romæ, conjicio, evulgatas. Ejusdem de Renum structura, officio, & administratione, de auditus organis, Ossium examen, de Motu Capitis, de azygo vena, & de vena, quæ in brachii flexu communem profundam producit. De Dentibus &c. publicata sunt Venetiis 1564. in 4. Idem Tabulas sex & quadraginta æreas Anatomicas accuratissimas exculpi curavit, Librumque de dissensionibus, ac controversiis Anatomicis se editurum receperat. Opus mehercule maximè necessarium; quod tamen hactenus videre mihi non contigit. In Anatomica Eustachii scripsit Matth. Petrus Pinus; de quo suo loco.

Ferdinandus Eustachius de Vit. Humanæ Prorogatione, Epistola Dedicat. ad Sixtum V. ad quod (scilicet ad edendum opus sub Patrocinio tanti Principis) quum multa me moveant, tum verò id potissimum excitavit, quod Sanctitas Tua Patrem meum Bartholomæum Eustachium, qui mea laudatione apud eum non eget, in sua semper habuerit tutela.

Jo. Schenckius in Præfat. observation. ubi loquitur de Alexandri Petronii opere inscripto Historia Morborum à se curatorum. Maturè, inquit, ab Autore antequam humanitus ei quid eveniat ad publicos usus proferatur, ne tot annorum vigiliæ, & labores ad ægrotantium pædores, molestias, & gemitus ab absolutissimo Medico exantlati (quod ipsum Fernelii, Vesalii, Valleriolæ, Gemmæ, & Collegæ quoque illius olim Bartholomæi Eustachii scriptis accidit) dubiam vitam sortiantur &c.

Et paulò superiùs. Alii suis operibus rara, & nova plurima commixta exhibuere, Alexander, Benedictus, Brasavola, Columbus, Eustachius &c.

Et Lib. III. Obser. de Ren. Morbis, pluries citat Barthol. Eustachii opuscula de Renibus Calistus Procaccinus, Medicus ad Tyrones, titul. Primates Medici nostra tempestate, qui in Urbe fuerunt. Bartholomæus Eustachius inter Primarios commemorandus, qui de Anatome humani Corporis et alios commentarios fecit. Is propter sui scientias, & variarum Linguarum peritiam in maximo fuit honore, & apud Illustrissimum Cardinalem, ut dicunt, Urbinatem, residere meruit.

Commendant Eustachium ob Inventionem Ductus Thoracici.

Gerardus Blasius Anatom. Anim. De Equo pag. 68. de vase eo, quod ductum thoracicum scilicet chyliferum appellare placuit Recentioribus, lectu digna sunt, quæ habet Eustachius Lib. de venâ sine pari, Antigr. XIII. *quandoque*, inquit, *etiam vena sine pari* &c.

Theodorus Janson. ab Almelovven Inventa Nov-Antiqua pag. 211. in hæc verba loquitur contra Pecqueti Laudatores. Dii vestram fidem! quid enim clarius, quid conceptius dici potuit, quàm quod Bartholomæus Eustachius, Medicus, & Anatomicus Romanus, in eruditissimo Libro de Renibus, Ossibus, & Vena sine pari, Venetiis 1561. edito conscripsit: & ne me putes σοφιςένειν rarissimi Voluminis centonem adnectam. Ad hanc ait Eustachius pag. 301. Antigram. XIII. de vena sine pari &c. quem adibis.

Lau-

Laudant Euſtachium propter Tractatum de Auditus Organo.

JUlius Cæſar Arantius Cap. XI. de Hum. Foet. pag. 56. ubi de Timpano Auris. Eorum formam, poſitionem, & muſculum primo oſsiculo movendo deſtinatum Præclariſsimus Euſtachius, cæteris omnibus in hoc organo inſigniter illuſtrando, meâ ſententiâ, præferendus, non ſolùm elegantiſsimè ſcriptis expoſuit, verùm etiam exactiſsimè delineavit &c.

Idem Cap. ſeq. Sed de muſculi ab Euſtachio obſervati uſu neminem ſcripſiſſe novi: hunc muſculum qui negant, vel non reperiunt, aut negligentes, aut hebeti viſu ſunt præditi; qui verò diſsimulant, alienæ laudis invidi cenſendi ſunt.

Andreas Laurentius Oper. To. I. Lib. XI. Cap. XIII. de Aure Interna &c. In ſecundo hoc ductu multa occurunt Veteribus Anatomicis incognita; à Recentioribus præſertim Euſtachio, & Volchero eleganter deſcripta &c.

Julius Caſſerius de Organo Auditus Cap. XIII. ubi de muſculis oſsiculorum contra Laurentium. An autem duo tantùm ſint, an plures, & ubi conſiſtant, unde orti, quomodo progrediantur, ubi inſerantur non docet; ſed Volcherus Cap. VIII. de Audit. Inſtrumento, unum eſſe ex ſententia Euſtachii, duos ex aliorum refert: illius; quem Euſtachius notavit, deſcriptionem ab Euſtachio deſumptam dumtaxat adducit: de altero ne verba quidem habet. Et paulò infra. Hic muſculus primùm ab Euſtachio obſervatus, ac patefactus fuit.

Idem Cap. ſubſeq. Ortum ejus, inceſſum, connexionem, implantationem, Bartholomæus Euſtachius docet, aſſerens, chordam hanc non ab una, aut altera portione quinti paris nervorum cerebri, ſed ab altero ejuſdem viſceris, quarti-jugi nervorum ramo, prodire &c.

Idem Cap. XII. Lib. I. de Aure; ubi de tribus oſsiculis. Realdus Columbus (quæſtio eſt de ſtapede) illius ſe fuiſſe primum obſervatorem gloriantur, Bartholomæus Euſtachius multò antè illud oſsiculum, ſe neque edoctum, neque monitum ab aliquo, animadvertiſſe, quàm illi ſcribant aſſeverat.

De Iis, qui Euſtachium laudant ob Tractatum de Renibus.

ANdreas Laurentius Op. To. I. Lib. VI. de Renib. Cap. XXIII. Renum ſtructura mirabilis eſt veteribus incognita, & junioribus ferè omnibus, qui brutorum potiùs, quàm hominum Renes deſcripſerunt. Ego Fallopii & Euſtachii ſcriptis, dein ſectione ipſa, & αὐτοψίᾳ peritior factus, totam renum ſtructuram breviter aperiam. Et paulò infrà: In renum ſuperiori parte glandulam inveniri inſignem ſcripſit Euſtachius. Eam vidimus nos aliquando, ſed ſæpe etiam deeſſe obſervavimus.

Matth. Tilingius de Adm. Ren. Struct. pag. 25. Hoc unum autem omnibus ſpondemus: nos non ſolùm hanc Renum hiſtoriam, eorumque uſum mirificum propriis, ſed Virorum quoque in Medicinâ, & Anatomia Celeberrimorum, ac Præſtantiſsimorum, ut Euſtachii, Fallopii &c.

Idem pag. 55. Primam harum glandularum Renalium inventionis laudem nonnulli I. Caſſerio Placentino deferunt, qui Renes Succenturiatos iſtas vocat: plurimi Barthol. Euſtachio, cui hoc ipſum de ſe teſtari Tr. de Struct. Ren. Cap. VI. placuit, eorumque ſub glandularum nomine meminit. Et pag. 148. Egregiè admodum de hoc nervorum plexu ſententiam ſuam omnibus manifeſtam reddit Bartholomæus Euſtachius, Tr. de Ren. Struct. & officio Cap. XXI. cujus verba, quæ nos non pigebit, licet prolixa, hic adſcribere, hæc ſunt. Ego non contradicendi ſtudio Galeno &c. & pag. 177. Rectè igitur Barth. Euſtachius de Ren. Adm. Struct. Cap. XLV. alterum Renem officio ſuo probè fungi, altero obſtructo arbitratur &c. Idem pag. 205. Glandula item unicuique Reni parte ſuprema adhæreſcit, à Bartholomæo Euſtachio primùm inventa &c. Idem pag. 265. Plura non adducemus, Lectorem quemlibet ad Eruditiſsimum Bartholomæi Euſtachii Tractatum de Ren. Structura, & Uſu remittentes, qui ex profeſſo de iis agit.

De Laudibus Euſtachii ob Tractatum de Vena ſine pari.

MArcus Aurelius Severinus Seilo-Phlebotome caſtigata Par. 5. §. 1. definitor. pag. 136. Tertius acceſsit Barthol. Euſtachius Sancto-Severinas Lib. de Venis, Cap. XLI. & in examine oſsium pag. Venetâ 226. f. ſententia ſic ferme conſtituta, ut hac egregia via pulmonum, ac Thoracis expurgationes derivari ſæpe fuerit ratus etiam invito Galeno, qui purulentas colluvies per intimam cordis regiam inſolenter dirigere non dubitavit.

Hæc ex Mangeti Præfat. ad Euſtachii Tabulas.

BEATISSIMO PATRI
CLEMENTI XI. P. O. M.

JO. MARIA LANCISIUS PERENNEM INCOLUMITATEM.

IBLIOTHECAM *hodie*, BEATISSIME PATER, *in publicum dedicaturo nihil mihi gratius, feliciusque obtingere poterat, quàm ut illa, dum primum studiosorum commodis patet, simul etiam augustissima* TUAE APOSTOLICAE MAJESTATIS *præsentia, atque splendore illustraretur. Nam, quum ipse ego à puerilibus annis honestissimæ cogitationi comparandorum librorum immorarer, & firmiori ætate, ac fortuna pulchritudinem, atque utilitatem operæ, quæ annuos sumptus exhauriret ad fovenda studia ingenuorum, mente complecterer, hujus tamen liberalitatis amor tunc vires æris mei longè supergrederetur; Tu,* PONTIFEX MAXIME, *singulari humanitate, & prolixa munificentia augere me, ac juvare dignatus es. Æquissimum idcirco fuit, ut literarias opes, quas, Te favente, collegeram, adventus quoque Tui autoritate, atque auspiciis, literarum cupidis aperirem. Hinc posteri planè intelligent, quidquid librorum, & codicum, quidquid apparatus, & instrumentorum ad mathematicas præcipuè physicas, atque anatomicas disciplinas perdiscendas hoc loco, studiis alioquin Medicis aptissimo, per me congestum cernitur, ad* SANCTITATIS TUAE *gloriam potissimum pertinere. Sed quoniam vicissim jura omnia postulare videntur, ut Bibliotheca nostra, æternis à Te beneficiis cumulata, hoc ipso die perenne aliquod posteritati consignet grati animi monumentum; sanè nihil habet, quod Tibi* PRINCIPI SUO *jucundius esse possit, aut justius debeatur, quàm, ut quæ benignissimè à Te collata, ac tua omnino sunt, cum exigua solum accessione laboris mei* TUAE BEATITUDINI *sine cunctatione restituat; Anatomicas scilicet Eustachii Tabulas, quas diuturnis centum, & quinquaginta annorum tenebris obsitas, & latentes Literaria quidem Respublica graviter doluit, Tu verò,* SANCTISSIME PATER, *eximia ingenii tui perspicacitate, animique magnitudine in lucem vindicasti, atque huic*

nostræ Bibliothecæ liberaliter concessisti. Cæterùm qua id ratione SANCTITAS TUA *susceperit, atque perfecerit, nos Lectorem opportunè admonebimus. Illud utique, quippe ad singularem commendationem hujus inventi conducens, neminem latere debet, quòd, quum Episcopum Sancti Severini (quæ Patria Eustachii fuit)* TUA SANCTITATE *mandante, rogaßem, ut in ea Civitate diligenter inquireret, num aliqua illius M.SS. ad Tabulas explicandas summopere necessaria apud hæredes superessent; respondit, non modò nullum autographum, sed ne quidem ullum ex hæredibus illic inveniri; subjecitque, clarissimum Marcellum Malpighium jampridem ex eruditioribus Civibus illius loci per epistolas percunctatum, an ex miserando naufragio operum illustris hujus Scriptoris, Tabulæ saltem Anatomicæ servatæ fuissent; sed nihil certi ea de re comperire potuisse. Tanti nimirum ducebat Anatomicorum ille nostræ ætatis princeps, ut opus, quod in manus hominum, Pontificia Tua largiente benignitate, nunc exhibemus, in publicum emolumentum assereretur. Tuum itaque erit,* SANCTISSIME PATER, *humaniter excipere primos agelli mei, vel potius Tui fructus, quos tanquam messis suæ primitias* SACERDOTI MAXIMO *debitas offert Bibliotheca, uberiores certè datura; præsertim si novis à* SANCTITATE TUA, *quod sperare jubes, beneficiorum rivulis ad sempiternum bonarum artium incrementum fuerit irrigata.*

HUMANISSIME LECTOR.

OMNIGENAM Eustachii eruditionem commendare hîc supersedeo, sufficere ratus in memoriam Tibi revocare, illum ipsum Medicinam apud Urbini Ducem, ac postmodum apud Romanos Proceres, præsertim verò Amplissimos Cardinales Divum *Carolum Borromæum*, & Julium Feltrium de Ruvere ad senectutem usque, summâ cum nominis celebritate fecisse; magno item cum famæ splendore in Romano Lyceo Anatomen, dum Protomedicatus munere fungebatur, docuisse; scriptis denique luculentissimis suam, & futuram Medicorum ætatem, necnon Italiam omnem illustrasse. Quod autem ad eximiam variarum linguarum peritiam attinet; quum græci sermonis doctissimum satis prædicent latina interpretatio, & annotationes ad Erotianum, ab ipso jam editæ; de Arabica lingua eidem non cognita solùm, sed maximè familiari, certè contenti erimus locupletissimo testimonio celeberrimi Amati Lusitani illi æqualis, qui, quum Avicennæ opera, ut de arabico in latinum fideliùs transferrentur, optaret, unum per universam Italiam Eustachium ad eam rem præ cæteris idoneum se nosse, confessus est. *Dabit tamen Deus*, inquit Amatus[a], *aliquem, qui nobis integrum Avicennam restituat, latiniorem faciat, ac politum emittat. At, ut verum fateamur, hoc hodie Germanis, utpote Viris doctissimis, & linguarum peritissimis, debetur: si cui tamen Italorum opus hoc committi deberet, id meritò committi posset hodie Bartholomæo Eustachio, illustrissimi Urbinatis Ducis Medico ingeniosissimo, ac doctissimo, & multarum linguarum peritissimo.*

[a] *Cent. I. Curat. med. curat. I. in Schol. pag. m. 3.*

Deinde verò quæcunque ad egregii hujus Viri Anatomicas Tabulas, autoritate SANCTISSIMI PATRIS inventas, pertinerent, earumque dignitatem, utilitatemque commendarent, superiore anno ad doctissimum Anatomicum Taurinensem Joannem Fantonum perscripseram. Ea autem nosse quum tua plurimi intersit, ne actum agere videamur, illas ipsas datas ad Fantonum literas hîc subjicere, operæ pretium ducimus.

CLARISSIMO, ERUDITISSIMOQUE VIRO

D. JOANNI FANTONO

Medico, atque Anatomico Professori celeberrimo

JO. MARIA LANCISIUS S. P. D.

SEx, & quadraginta * Tabulæ æreæ, quas Celeberrimus Bartholomæus Eustachius, per multos annos diligentissimè in re Anatomica versatus, incidi curaverat, & in epistola præfixa tum suis Opusculis, [a] tum Annotationibus [b] ad Collectionem vocum Hippocratis ab Erotiano institutam, vivens adhuc orbi literario pollicitus fuerat, adverso fato sesquisæculum delituerant; hanc indignè ferentibus jacturam doctis Viris, atque illas, sicubi fortè inveniri possent, assidua solicitudine quærentibus; eò quòd studiis, ac vigiliis tanti Scriptoris, ac tantopere in explorandis naturæ operibus commendati, plurimum utilitatis rebus Anatomicis allatum iri confiderent. Quamobrem doctissimus, mihique amicitia, quum viveret, conjunctissimus Dominicus Guglielminus, sæpe à me per literas flagitavit, ut ad eas conquirendas omnem diligentiam adhiberem. Id autem quum diu nobis Romæ frustra cessisset; tandem divino quodam consilio, & aspirante SANCTISSIMI PATRIS CLEMENTIS XI. excelso animo, ac benignitate, præter spem in manus nostras superiore anno pervenerunt. Ego verò, qui Medicæ facultati juvandæ labores omnis ætatis qualescumque dicavi, publicæ illas studiosorum eruditioni invidere minimè debeo. Itaque, quum SANCTISSIMUS PONTIFEX inter alia plurima generosa, atque egregia Apostolicæ suæ Beneficentiæ argumenta, nunquam interitura, æreas has Tabulas dono dederit Bibliothecæ, quam in maximo Nosocomio S. Spiritus communi omnium, ac Medicorum præsertim usui, atque institutioni destinavimus, ad Te, præstantissime Fantone, eo præsertim consilio singularum impressa exemplaria mittenda constituimus, ut Bibliothecam Anatomicam, quam secundis curis adauget clarissimus Mangetus, Tibi amicissimus, mihique in primis observandus, nova etiam horum monumentorum accessione, si è re anatomica futurum censuerit, valeat locupletare. Quid? quòd omnia simul, quæ modò apud nos potissimùm desiderantur, atque expetuntur, Eustachii opera, tam amplo, præclaroque cum auctario istic, aut alibi, si collibuerit, recudi possent.

Quibus autem indiciis latentem hunc thesaurum deprehenderim, paucis accipe. Eustachius Petrum Matthæum Pinum Urbinatem, abs se propriis studiis, laboribusque socium adhibitum fuisse, in epistola illa, quam iisdem opusculis præposuit, apertè commemorat. Pinus verò, quum per id temporis Annotationes eorundem opusculorum præceptoris olim sui edidisset, lectorem pariter admonuit, à se provinciam susceptam, ut eidem operi renum figuræ adderentur; *quarum*, inquit, *Bartholomæo* [c] *diligentiam, ac sumptum, mihi, ut accuratè delinearentur, ac sculperentur, laborem debes*. Quinimo idem Pinus sex, & triginta annis ab interitu magistri sui, maximum Artis Medicæ detrimentum deplorans, in locupletissimo, utilissimoque Indice, quem ad Hippocratis opera, Eustachii consilio, jussuque adornaverat, promittit [d] *se in lucem, Deo favente, daturum Tabulas Anatomicas, quas multis ab illinc annis ære incisas habebat*. Hanc igitur rerum seriem ad SANCTISSIMUM PRINCIPEM, literarum, artiumque instaurandarum, & augendarum studiosissimum, detuli. Pontifex verò, quum Pinum nobili gente Urbini natum probè sciret, confestim summa illa, qua maximoperè valet, mentis perspicacitate, conjecit, apud Familiam Rubeorum, itidem nobilem Urbinatem, optatas latere tabulas; quum ex Pinis nullus virilis sobolis, sola verò muliebris stirpis Lavinia de Antaldis, quæ nupsit Francisco de Rubeis, hodie superfit. Neque BEATISSIMUM PATREM conjectura fefellit. Nam, eodem mandante, in quibusdam studiosissimi Pini capsis inventæ sunt omnes. Quanta hinc animo meo voluptas incesserit, Tu satis intelligere, Fantone, potes, qui ejusmodi cognitionibus admodum delectaris, atque Eustachium in Anatomico Romano Theatro antecessorem olim meum ex ipsius scriptis clarè cognoveris.

Profectò tempus nunc mihi, atque opera minimè in eo insumenda videtur, ut, quid

Eu-

* Sunt verò septem, & quadraginta, quia trigesima duas continet, quum utraque facie incisa fuerit.

a *Edit. Venet. anno 1564.* b *Edit. parit. Venet. 1566.* c *In Epist. Lectori adnexa libello Annotationum.*

d *In calce Epist. pariter Lectori, edit. Venet. anno 1597.*

Euſtachius in Anatome præſtiterit, Tu facultatis hujus præclarus cultor, perſpicias. Certè tot, ac tanta ſterili ævo primus ipſe deprehendit, ut mirari ſoleam, nonnullos magnum ſibi poſtea nomen peperiſſe ex una, vel altera duntaxat earum multarum obſervationum, quas ſimul omnes Euſtachius ſolus poſteritatem edocuit. Enimvero Euſtachii labores quanti fecerit ſplendidum illud Anatomicorum lumen Malpighius, ipſe ego præ aliis novi, qui non ſemel dictitantem audivi, *Euſtachium, ſi non tantum cultro, ſed etiam microſcopio, & liquorum injectione (qua in ſolis renibus uſus fuit) ſtructuras cæterorum vaſorum, ac viſcerum fuiſſet rimatus, omnes procul dubio poſteros à pertractanda Anatome fuiſſe deterriturum*. Adeo pro rudibus illis hac in arte temporibus eam exquiſitè, ſubtiliterque deſcripſit, ut fortaſſe ſine tanto duce, tot poſtea celeberrimi Viri, in humanarum partium fabricam inquirentes eam, ad quam pervenerunt, rerum Anatomicarum gloriam minimè aſſecuturi fuiſſent. Porrò non in eo morabimur, ut oſtendamus, quot, & quanta noſter Autor in ſolis renibus ab aliis vel non priùs obſervata, vel nón planè explicata demonſtraverit. Satis profectò erit compendio dixiſſe, glandulas, ſeu renes ſuccenturiatos ab ipſo primùm compertos; quinimo detectam communem in renibus vaſorum membranam; denudatos tubulos in papillas intra pelvim deſinentes, per quos lotium à ſanguine, opitulante renum facultate, (nempe motu) & ſtructura, quaſi per colum ſtillatum exprimitur. Denique tentatum experimentum, fiſtulam in vaſa primùm emulgentia, deinde etiam in ureterem conjiciendi; qua ratione impulſus ſpiritus, vel aqua, retrorſum converſo, potiſsimum ex ureteribus, papillis, ac tubulis itinere, ad externam uſque renum tunicam aſcendit, eamque mirabiliter, perinde atque in ambuſtis accidit, à ſubjecta carne ſeparat. Unde luculenter edocemur, urinam ſecretam à ſuperficie renum, (quam glandularem eſſe Malpighius noſter centum poſt annos detexit) per tubulos, & carunculas mammillarum papillis ſimiles in pelvim percolari. Meritò propterea legimus [a] illuſtrem illum inter recentiores Anatomicos, & inter amicos meos amiciſsimum, Laurentium Bellinum ſubpuduiſſe, quòd, ubi de ſtructura, uſque renum egit, Bartholomæum Euſtachium ſilentio prætermiſiſſet: fortè etiam quòd viderit apud Thomam Bartholinum [b] cenſuram per hæc verba ſibi inuſtam: *Quid ſi Bellino præluxerit Euſtachius?*

Illa quoque mirificè me afficiunt, quæ ab Euſtachio cùm in auribus, tum in thorace diligenter animadverſa fuerunt: in iis enim nemo ante illum incidi æreis in tabulis curaverat oſſiculum, ſtapedem dictum, & muſculum movendis oſſiculis neceſſarium. Nemo pariter tubas, ſeu meatus ab internis auribus in fauces prope cavitates narium ſuis cum janitoribus oſtenderat. In thorace verò canalem lymphæ, chyloque in axillarem venam ducendis, non minùs ſeculo antequam Pecquetus indicaſſet, patefecerat in equo. Ut autem eò magis eluceat inventio thoracici ductus in tanta temporum, rerumque Anatomicarum obſcuritate, repete, ſi placet, memoria Euſtachii obſervationem in libello de vena [c] ſine pari à ſeipſo per hæc verba deſcriptam: *Ad hanc naturæ*, inquit, *providentiam equorum venam aliàs pertinere credidi: quæ quum artificii, & admirationis plena ſit, nec delectatione, ac fructu caret; quamvis minimè ſit ad thoracem alendum inſtituta; operæ pretium eſt, ut exponatur. Itaque in illis animantibus, ab hoc ipſo inſigni trunco ſiniſtro juguli; qua poſterior ſedes radicis venæ internæ jugularis ſpectat; magna quædam propago germinat, quæ, præter quàm quòd in ejus origine oſtiolum ſemicirculare habet; eſt etiam alba, & aquei humoris plena; nec longè ab ortu in duas partes ſcinditur; paulò poſt rurſus cocuntes in unam, quæ nullos ramos diffundens, juxta ſiniſtrum vertebrarum latus, penetrato ſepto transverſo, deorſum ad medium uſque lumborum fertur: quo loco latior effecta, magnamque arteriam circumplexa, obſcuriſſimum finem, mihique adhuc non bene perceptum, obtinet*. Quid clariùs de canali thoracico Pecquetus? Aut quæ apertior confeſsio ignorati adhuc in abdomine finis, vel principii?

Prætereo interim, quæ primus annotavit celeberrimus hic Scriptor de Viſorio [d] nervo in prægrandi animali; quod poſtea Malpighius Xyphiam, & Thynnum eſſe indicavit, illum nempe *veluti tenuiſſimum matronarum linteum in innumeras rugas æquales, & pari ſerie diſtributas complicari, tuniculaque ambiente cogi, qua inciſa, poſtea facile evolvitur*. Quæ itidem in oſtio venæ cavæ juxta auriculam deprehendit, non ſolùm circa eandem majorem valvulam, quam tuberculum poſtea Lovverus dixit, quaque prohibetur, ne ſanguis à jugulo refluens ad inferiorem cavam deſcendat; ſed circa aliam longè exiliorem, & non minùs validam, quæ orificio venæ coronariæ [e] impoſita eſt, & cujus, quanquam poſterioris ævi Anatomici Veſlingius, Blan-

[a] *In epiſt. ad Lectorem Opuſculi de Guſt.organo.* [b] *Anatom. Barth. cap. 17. de Renibus.* [c] *Antigr. 13: pag.301.*
[d] *In oſſium examine pag.227.* [e] *Ea de re verba fecit Euſtachius in Opuſc. de Vena ſine pari Antigram 11. pag.289.*

Blancardus, & Verheyenus non meminerunt: nos tamen præclarum, ac summopere necessarium usum prodemus, Deo volente, in tractatu nostro de Motu Cordis. Verùm sexcenta hujus generis Tibi occurrent in excursu sequentium Tabularum, quas in volumen compactas eò libentiùs ad Te mitto, quò majori fiducia spem futuræ gloriæ ab ipsa detectarum rerum veritate idem sibi, dum erat vivus promittebat Eustachius; quippe qui prope calcem epistolæ, quam Lectori Erotianæ collectionis præmittit, hæc habet: *Illud velim scias, quasdam à me Tibi observationes, & inventiones anatomicas paratas esse, quas, modò æquum, ut spero, Te mihi judicem præbere velis, legisse nunquam pœniteat. Illas equidem jam pridem ære incidendas mandavi, sed edere supersedeo; quia nonnullos iis, quæ de renibus, de musculis ossiculorum auditus, de dentibus, de vena azyga, & de capitis motu, anno proximo superiore publicavi, vehementer audivi commotos fuisse: ideoque operæ pretium me facturum esse arbitratus sum, si aliquandiu expectarem, donec ipsi ad suam sententiam tuendam, si quid volunt, rescribant: ne novas subinde appendices meis scriptis adjungerem. Interea eos, dum hæc parant, non oro solùm, sed obtestor, ut quæ de memoratis ipsi partibus scripserunt, cum his, quæ ego asserui, amicè conferant: & si nostram reprehensionem injustam comperiant, tum verò objurgent, & conviciis me onerent, & qualibet pœna dignum putent: sin, ut spero, rem aliter se habere intelligant, publicæ, obsecro, utilitati consulant, animumque, veluti ingenuos ac liberos homines decet, ad rationem, & veritatem revocent: &, priori sententia deposita, non erubescant fateri, per quos profecerint.* Quamobrem dubitare ampliùs non poteris, mi Fantone, præclarissimos Anatomicos maximam lucem tum oculis, tum Commentariis suis ab illustri hoc, & perspicacissimo Scriptore fuisse mutuatos; aut saltem facilè cognosces, quàm multa sint, quæ deinde à recentioribus, Wirsungio nimirum in pancreate, Willisio in nervis, aliisque in partibus ab aliis comperta laudamus, vel nondum detecta turpiter adhuc ignoramus, ab uno olim Eustachio fuisse jam occupata. Quod sanè multos ante annos divino quodam vaticinandi ardore prædixerat Joannes Riolanus, [a] qui omnium, quà Græcorum, quà Latinorum Anatomicorum severissimus censor, ubi de Bartholomæo Eustachio verba facit, grave hoc testimonium, & publicum illius præconium ad nos propagavit: *Bartholomæus Eustachius Medicus, & Anatomicus Romanus præstantissimus, quum infinitorum penè hominum, & eorum animalium, quæ in sua terra gignuntur, corporibus incidendis, multos jam annos versatus esset; Opuscula quædam Anatomica tam accuratè, & eruditè elaborata de Renibus, Dentibus, Ossibus, Aure interna, & Azygo publicavit, ut nobis dulce desiderium totius Anatomes sic explicatæ reliquerit; quam si perfecisset, labores Vesalii, & Fallopii longè superasset, & aliis occasionem aliquid simile parturiendi præripuisset.* Judicium hoc Riolani de Bartholomæi Eustachii meritis paucissimis verbis novissimè confirmavit Joannes Munnikius in Epistola ad Lectorem suæ Anatomiæ. Sed longè magnificentiùs ad tandiu desideratas Tabulas extollendas de nostro Eustachio loquutus est Hermannus Boerhaave [b] in præfatione ad secundam editionem ejusdem Opusculorum, cujus verba, ut non me piguit huc attexere, sic & Tibi jucundum erit legere: *Utinam nobili hoc exemplo excitarentur qui Tabulas possident Eustachii Anatomicas, quas se delineando totum humanum corpus exarasse, & edendo paratas habuisse fide dignissimus Autor scripsit. Has profectò qui in lucem edet devinctissimos sibi habebit tanti Viri Manes; simulque obstrictum Literatum Orbem. Postquam enim Autoris in pingendo innotuit methodus, increvit incredibili augumento desiderium videndi opus, cui non aliud par extare, si ex ungue Leonem, crediderim.*

Eidem quoque summo viro multum, si quid in rebus Anatomico-Medicis ipse ego conari valeo, me debere profiteor. Etenim dissectiones cadaverum illorum, qui aliqua viscerum affectione laborarunt, inter primordia studiorum meorum, nimirum ab anno 1676. (quo tempore Medici Assidentis munere in memorato Nosocomio S. Spiritus in Saxia fungebar) arripui diligentiùs, nec unquam ampliùs dimisi; propterea quòd opportunè legissem ingenuum hunc Scriptorem, quum jam consenuisset, palinodiam per hæc verba quasi canentem [c] *Utinam ego, dum junior ætate fui, & bona valetudine præditus, huic potiùs Anatomiæ parti studium navassem, & tot annos, quot in illa consumpsi, in ista posuissem, neque tam serò ad agrum adeo fertilem excolendum aggressus essem; absolvissem, Deo adjuvante, nisi memet spes fefellisset, inceptum opus; & honesti laboris à me suscepti aliquem fructum, commendatione, & laude dignum, adeptus essem: quod exequi ampliùs nequeo, coactus tum ob ingravescentem jam ætatem, tum propter continuos, ingentesque articulorum crucia-*

a *Anthropographiæ lib. 1. pag. 31.* b *Lugd. Bat. apud Jo. Vander Linden. 1707.* c *De Renibus cap. 45.*

ciatus ab incœpto desistere, animumque penitus despondere. Quam equidem jacturam multò molestiùs fero, quàm alia damna, ac incommoda, quæ multa, & summa, aliquot ab hinc annis accepi, & passus sum. Quem sanè locum aptissimè exscripsit præstantissimus in Anatome, atque in omni Re Medica, & Chirurgica Vir Marcus [a] Aurelius Severinus. Is enim in epistola ad Petrum Mactam Medicum Romanum, Eustachii nostri tanta cum laude meminit, ut asserere non dubitaverit se compertum habere *ab hoc primùm homine fluxisse morem in Urbis Nosocomia dissecandorum Cadaverum morbidorum.*

Excipe igitur (doctissime Fantone) munusculum, quod primùm SANCTISSIMO PATRI debemus, deinde etiam humanissimo viro D. Paulo Andreæ de Rubeis Metropolitanæ Urbini Ecclesiæ Canonico, qui unus ex Pinorum hæredibus, illud Summo Pontifici demissisimè obtulit, à quo tantum decus, Bibliotheca nostra mutuata est. Hoc autem eò magis Tibi non ingratum fore confidimus, quòd tuæ in nos benevolentiæ testimonia habeamus locupletissima. Vale.

Datum Romæ kal. Februari M DCC XIII.

Hæc sunt tum Eustachii, tum Tabularum ejus merita, de quibus, Erudite Lector, admonere te in animum induxi. Nunc verò cum Tabulis eas accipe notas, quas ego, ut plurimorum desiderio satisfacerem, inter varias, nec porrò exigui momenti occupationes, conscripsi. Et quoniam, ne frequens locorum obscuritas me in errorem duceret, sæpe, maximèque sum veritus; idcirco in laboris honesti societatem vocavi D. Antonium Pacchionum Medicum Romanum, & in rebus potissimùm anatomicis apprimè versatum; quocum singulas Tabulas iterum ad examen revocare non detrectavi; atque ubi vel minimus scrupulus (quod interdum accidit) nobis injectus est, statim imaginem cum archetypo, nempe iconem cum dissecto cadaveris membro contulimus, & comparavimus: in partem quoque diligentiæ, curæque accito Francisco Soldato, Juvene quidem Medicis studiis, cadaverumque sectionibus magnopere exercito. Neque verò, quum opportunum censuimus, per epistolas quoque in consilium admittere prætermisimus eximios Viros Joannem Fantonum, [b] *& Joannem Baptistam Morgagnum nostræ ætatis in Italia experientissimos Anatomicos. Hinc confidimus fore, ut non pauca, pulchra simul, & nova, ex abscondito, & intacto huc usque Eustachiano hoc thesauro in lucem proferantur. Et quanquam ipse in edendo hoc opere sim hæsitantior, ne scilicet multa inchoata solùm, ac rudia, imò fortè perperam ex Commentariolis meis excidisse quis opinetur; illum tamen velim præsentibus frui, & meliora in posterum præstolari: nam non obscura spes nobis affulget, fore, ut inveniantur notationes, quas procul dubio idemmet Eustachius exaravit; si nimirum* BENEFICENTISSIMUS PONTIFEX, *quam in eruendis Tabulis jussit, in perquirendis etiam Autoris scriptis jubeat diligentiam adhiberi: ita enim opus cunctis numeris absolutum, perfectumque constabit, atque in omnem posteritatem duraturum. Vale.*

ILLUSTRISSIMO, AMPLISSIMOQUE VIRO

JO. MARIÆ LANCISIO

Archiatro, & ab Intimo Cubiculo SS. PONTIFICIS.

JOANNES FANTONUS S. P. D.

SI ego unquam, Vir Amplissime, Librum Anatomicum accepi, & perlustravi libentissimè, hic sanè est, quem tua humanitate ad me missum nunc præ manibus habeo. Magna semper de Eustachii Operibus existimatio mea fuit; sed vicit omnino expectationem meam hoc Tabularum Anatomicarum volumen elegantissimum: quas quidem Tabulas nemo, ut opinor, inspiciet, quin tanti Viri ingenium, peritiam, diligentiamque admiretur. Novum aliquid prodiisse in lucem, vel passim prodire Recentiorum industria, & labore mirum non est, quum à seculo, & quod excurrit, tot insignium Virorum opera in Anatomicum studium conversa sit, tantaque accesserit Instrumentorum suppellex, quæ in perscrutanda Hominis, & Animalium fabrica maximo adjumento fuerunt. Sed unum tam rudi, incultaque ætate Eustachium ignota coævis, & à multis simul posteris vix adhuc animadversa, detexisse primùm incredibili solertia, atque incidi eximia sedulitate curavisse, tam magnum est, & admirabile, ut nihil majus esse, &

a *In Epist. M. SS., quæ inter alias asservantur in publica nostra Bibliotheca.*
b *Legantur utriusque Viri Epistolæ, quas subnectimus.*

& spectabilius videatur. Præ cæteris mirificè placuerunt Cerebri, Nervorumque Icones, in quibus Willisium, atque Ridleyum Eustachius antevertit. Utinam Scriptorum Rei Anatomicæ rigidissimus censor Riolanus reviviscerct! Quanta, mehercle, viri lætitia foret! Qua voce, quo plausu Thesaurum hunc exciperet! Quas Tibi grates pro tanto munere rependeret! Amici mei, rerumque Anatomicarum studiosissimi Viri, quibus inventum tuum brevi promulgandum significavi, gratulantur omnes, cuique majores habere gratias debeant, vix sciunt. Promiscuè ab iis Eustachium commendari, atque Lancisium intelligo. Aureum sanè, non æreum moriens Eustachius monumentum reliquit: sed perpetim fortasse latuisset, ni è tenebris eruisses. Fulgentem spectare Planetam, posteaquam fuerit diutissimè occultatus, lætari omnino consuevimus; atque aura, quæ nubes aliquandò discussit, ita nos recreat, ut lumine ipso charior ferè videatur. Me verò hallucinari non parum in hoc comparationis lusu animadverto. Nihil auræ beneficio adjicitur Soli: Tu lumini lumen impertis. Nemo etenim, ut ajebam, Eustachianas Tabulas sine admiratione inspexerit: sed si nudæ prodiissent, vix peritiores ex earum aspectu, præsentiaque proficere potuissent. Tua interpretando, easdemque explicando solertia, tuusque incredibilis labor iis maximè probabitur, qui rejectis luculentis; quibus Tabulas exornasti, Annotationibus, curam describendi, explicandique singula in se recipere pro tentamine voluerint.

Quid modò dicam, Vir Amplissime, de Pontificis Maximi benignitate? quid de excelso animo, deque singulari Sanctitatis Suæ studio in locupletanda, ornandaque Bibliotheca, quæ tuæ virtutis, munificentiæ, doctrinæque æternum erit monumentum? Tantæ specimen beneficentiæ, tum cætera omnia, quæ Summus Princeps in commune Literariæ Reipublicæ commodum piissimè, præclarissimèque gessit, amplissima forent oratione enarranda. Hoc autem tuæ dignitati, tuo amori, tuæ gratitudini, tuæque eloquentiæ munus fortunatissimum relinquo. Quod ad me pertinet illud est præcipuum, ut Tibi grates habeam de eximio munere, quod mihi profectò longè majori in pretio est, quàm ea fuerunt auro, & gemmis fulgentia munera, quæ superioribus à Te annis accepi. Vale.

Augustæ Taurinorum kal. Junii M DCC XIII.

AD ILLUSTRISSIMUM, ET CELEBERRIMUM VIRUM

D. JO. MARIAM LANCISIUM

Intimum Cubicularium, & Archiatrum Pontificium

JO. BAPTISTÆ MORGAGNI

EPISTOLA.

Vel triginta octo Tabularum conspectu, quas ab Eustachio olim promissas, nunc verò post multorum irritas perquisitiones, CLEMENTIS XI. Pontif. Max. Beneficio à tua solertia demum repertas, ad me (quæ tua est humanitas) mittis, vel quòd eas tuis auctas, ornatasque Annotationibus exituras esse, scribis in Bibliothecæ, quam selectissimorum voluminum copia in publicum commodum instruxisti, imminente sub proximas kalendas dedicatione, magno me, Doctissime Lancisi, gaudio, & incredibili quadam voluptate perfundis. Quòd autem addis, cupere Te vehementer, ut quæ in his Tabulis propria Eustachii, & peculiaria (sint licèt ab aliis post ipsum prodita) extare cognovero, de his omnibus Te diligenter, nullàque interposita mora certiorem faciam, utrum difficilius sit negare, an efficere, multùm dubito. Nam & negare ei, quem plurimùm colam, cuique me obstrictissimum esse, confitear, ea præsertim cupienti, quæ, sicuti ad Historiæ Anatomes ex hisce Tabulis illustrationem, ita ad beneficii celebrationem pertineant, per se collati in publicum ab eo Principe, cujus non modò geminæ amplissimæque potestati, sed & summæ erga me, meosque omnes beneficentiæ longè plùs debeam, quàm hominem homini debere fas sit, durum id mihi, & quod nequaquam possim, videtur: & id suscipere in his temporis angustiis, atque in his tot, & domi urgentibus, & in publico impendentibus occupationibus, quod intra justum tempus, & otio affluens pro dignitate præstare non possem, & præterea

quæ

quæ hujus, aut illius Anatomici inventa creduntur; ea ad Eustachium referre aggredi, hoc verò perdifficile esse sentio, eique maximè, qui, quum non possit prodesse omnibus, neminem saltem velit offendere, quique, ut jamdiu nosti, haud mediocriter vereatur,

Laudes Egregii Principis, & tuas Culpâ deterere ingenj.

Quoniam tamen sapienti cuique homini pulchrum potiùs, atque optandum videri debet, eadem quæ Eustachius, sublata omni plagii suspicione, observasse, ac cum tanto Anatomico divisam inventionis gloriam habere; & quoniam vestrum, Lancisi Ornatissime, beneficium, si, qui dignè possunt, his solis celebrare liceat, timendum est, ne, quod ab omnibus laudandum esset, id nullum habeat laudatorem; idcirco statim, ut jubes, morem gero; non omnia, quæ aliàs possem, sed præcipua eorum, quæ hasce Tabulas inspicienti in mentem nunc veniunt, ad Te scribens, nullam aliam habitura gratiam, nisi celeritatis.

Sed antequam incipio, quo tempore, & in quem potissimùm finem hæ fuerint Tabulæ æri incisæ, constituere necesse est. Hæc enim duo non modò ad easdem intelligendas, verùm etiam ad ea, quæ in ipsis peculiaria Eustachii sunt (sicut Tu cupis) dignoscenda plurimùm adjuvant. Igitur quicunque sunt in ejus Opusculorum lectione versati, ii certè non ignorant, id sibi Eustachium in omni sive hominum, sive brutorum dissectione præ cæteris proposuisse, ut ostenderet, magis in Galeni Accusatores, quàm in Galenum ipsum reprehensionem cadere, eo maximè tempore pervulgatam, quòd non hominis, sed brutorum anatomicam descriptionem tradidisset. Nimirum tunc omnium manibus terebantur Andreæ Vesalii de humani Corporis fabrica libri, accusationem illam tertio quoque verbo non sine acrimonia ingeminantes; & in iis propositæ & descriptiones, & Tabulæ, ut eleganter traditæ, & affabrè delineatæ, sic passim diligenter quoque, & fideliter ad humani corporis normam exactæ judicabantur. Etsi verò post annos circiter viginti, ex quo Vesalii Tabulæ prodire cœperunt, extitit Romæ Realdus Columbus, qui nonnullos in eo ipso, quod memoravimus, genere Vesalii errores in suis libris de Re Anatomica reprehendit, & paulò pòst Gabriel Falloppius, Gymnasii hujus nostri decus, & lumen, edito aureolo Observationum Anatomicarum libello multò plura Vesalii errata deprehendit; ab neutro tamen eorum ullæ Tabulæ editæ sunt, quæ pro fallacibus illius Tabulis sufficerentur. Quæ quum ita sint, quæcumque in Vesalii Tabulis, aut desiderata, aut perperam efficta, in his Eustachii Tabulis addita, & emendata invenimus, primæ horum omnium delineationis honorem esse ad Eustachium referendum, neminem puto negaturum, ut qui duobus post Falloppium annis, atque adeo ante novas cujusque Tabulas testatus est in Opusculorum Anatomicorum Præfatione has suas editioni paratas habere.

An verò, ut delineationis, sic quoque inventionis eorum omnium primam liceat Eustachio gloriam adjudicare, diligentiùs est inquirendum. Non enim propterea quia duobus, ut dictum est, post Falloppium annis testatus sit, se suas Tabulas absolvisse, continuò credendum est, non absolvisse multò antea & illas, & Anatomica Scripta, sive edita, sive adhuc desiderata. Nam, quo anno Falloppius Observationes edidit, eodem Pinus ad librum de Renibus Annotationes colligebat, & scripsisse Eustachium *non modò de Renibus, verùm etiam de cæteris aliis humani Corporis partibus* asserebat; ut in ejus ad Lectorem Epistola, & initio statim Annotationum habemus. Præterea examen Ossium, eique adnexum de motu Capitis Opusculum, eo tempore fuisse perscripta, quo necdum Falloppii Observationes videre Eustachius potuisset, ex adscripto die facilè colligitur. Sed quoniam Epistolam de Auditus Organis post Falloppii Observationes scriptam esse, non modò ex adscripto item die, verùm quoque ex non uno ejus loco, de Stapede videlicet, ac de Cochlea, satis constat; in Libello autem de Dentibus (ut modò cap. 32. de Renibus prætermittam) attestante etiam Pino in Annotationibus, Falloppii sententiæ nec semel, nec obscurè impugnantur, & præterea Falloppius in Præfatione ad Observationes, has ante annos quatuor à se scriptas ad Petrum Mannam, testatur; his de causis unicè ad annum, quo Tabulæ sunt æri incisæ, inquirendum veniamus; nam & de his potissimùm quærimus, & si constabit, has ante scriptas à Falloppio Observationes fuisse paratas, plerorumque etiam quæ & Scriptis, & Tabulis communia sunt, inventorum gloria Eustachio asseretur.

Itaque mitto quod in Præfatione ad Opuscula hic affirmat, *sex & quadraginta Tabulas æreas multò priùs* se editurum fuisse, nisi ab ætate, valetudine, & fortunarum imbecillitate fuisset prohibitus. Mitto etiam quod in Præfatione ad suas in Erotianum

tianum Annotationes, & ad Libellum de Multitudine scribit, se suas *observationes, & inventiones anatomicas jam pridem ære incidendas mandavisse*; edere autem supersedere, quia nonnullos (idest Vesalium, ut liquet ex iis, quæ sequuntur) Opusculis *à se anno proximo superiore publicatis* vehementer audiverit commotos fuisse, ideoque se aliquandiu expectare, donec ipsi, siquid velint, rescribant; ne novas subinde appendices suis scriptis adjungat. Neque locum afferam ex Epistola de Auditus Organis, ubi de Stapedis inventore differens, se, inquit, neque edoctum, neque monitum ab aliquo, *multò antequam ipsi scribant*, id ossiculum novisse, Romæque non paucis ostendisse, *atque in æs incidendum curasse*. Qui autem id scripserat, ex collatis utriusque locis apparet, Falloppium fuisse in Observationibus, ubi negat, anno 1548. fuisse Romæ quemquam, qui Stapedis notitiam haberet. Igitur *multò ante* hunc annum altera saltem Tabularum, in quibus hoc Ossiculum ostenditur, fuisse videtur incisa. Locum potius afferam, in quo & de Tabulis nuper inventis, & de his quidem universim Eustachius ita loquatur, ut annum simul, quem quærimus, disertè prodat. Is, quantùm modò memini, unicus extat, in Libro de Renibus cap. 16. *Hujusmodi*, inquit, *dispensatio, unioque venarum* (nempe venæ sine pari cum emulgente altera, aut cum proxima aliqua vena) *qua ratione, quotve modis à me sit observata, Tabulæ huic tractationi annexæ* (idest octo, quas tunc edidit) *apertissimè ostendent; & nisi fallor, non secus eas inspicienti ante oculos ponent, ac si dissectioni nostræ interesset: in qua harum venarum consensum ita consuevi ostendere: quippe qui multis ante annis perspectus mihi sit, & cognitus, quemadmodum nostræ Anatomicæ Tabulæ* (idest hæ quæ sunt nunc inventæ, & in his XXVI. & XXVII., nam si easdem illas, de quibus modò dixerat, innuisset, non nostræ Anatomicæ, sed eædem Tabulæ dixisset; hæ igitur) *anno salutis millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo ære incisæ patefaciunt; ut dicere audeam, non minùs memet mihi in ea, quàm præsentibus, spectantibusque omnibus satisfacere*. Esse autem has nuper inventas Tabulas multò ante illas octo æri incisas, petito ex XIII. Tabula argumento infra confirmabo. Si ergo anno 1552. hæ Tabulæ fuerunt incisæ, prima laus Eustachio deferri potest non tantùm delineationis, sed & inventionis eorum omnium, quæ in Vesalii supplementum, vel emendationem, ut in his Tabulis, ita in Falloppii Observationibus, immo & in Columbi libris, ad eundem modum occurrunt; ut quæ opera aliquot annos post illas Tabulas perfecta sunt, illæ quidem annis post quinque, hi verò ut minimùm tribus, ut ex Columbi ad Paulum IV. Pont. Max. Epistola colligo.

Quòd si aliquis ex Fallopii Præfatione argumentum capiat, nonnulla ejusdem inventa, ut ad quamplurimos, sic & ad Eustachium potuisse multò ante illius Observationum editionem permanare; ego quoque ex Eustachii Opusculo de vena sine pari Antigram. XI. argumentum vicissim capiam, nonnulla hujus inventa perferri ad Falloppium potuisse, per eorum videlicet sermones, aut scripta, quibus, ut Eustachius inquit, *studium erat aliorum inventa pro suis edere.... exploratoribus* (apud hunc) *etiam stipendio conductis*. Ad quem locum rectè intelligendum, haud scio, an juvet illud Antigramma conferre cum his, quæ in Falloppii Observationibus; & in harum examine à Vesalio edito, occasione Venæ sine pari narrantur: illud quidem scio, hunc Vesalii locum Fabricio ab Aquapendente è memoria excidisse, quum in Opusculo de Venarum Ostiolis *mirari se*, scripsit, *quomodo hæc ad suam usque ætatem tam priscos, quàm recentiores Anatomicos adeo latuissent, ut non solùm nulla prorsus mentio de ipsis facta esset, sed neque aliquis priùs hæc vidisset, quàm A. D.* 1574. Sed hæc obiter. Ad Eustachium nostrum redeamus: cujus, ut vides, Lancisi Ornatissime, ego gloriæ plurimùm faveo; ita tamen faveo; ut multa pro Falloppio nostro reponi posse, non diffitear: primùm quòd, quum nemo negare possit, ejus observationes anno 1561. prodiisse; num Eustachii Tabulis ante hoc tempus summa imposita fuerit manus, illi ipsi possunt in dubitationem vocare, quibus mecum illi credere placeat A. 1552. easdem incisas fuisse; deinde quòd ex Epistola Eustachii de Auditus Organis proclive sit conjicere quòd ab eo de Cochlea, & de canalibus semicircularibus in II. Figura XLV. Tabulæ pictum est, id post lectas Falloppii Observationes eidem Tabulæ, qua locus vacabat, adjectum esse. Verùm cætera mittamus, & tandem aliquando ad has Tabulas inspiciendas veniamus.

Quarum tres priores quoniam si quid habent, in quo moremur, id infra opportuniùs commemorabimus; idcirco has interim seponentes, ad XII. statim pergamus. In qua cæteris figuris prætermissis, iisque præsertim (ut semper) quæ in octo Tabulis vulgatis occurrunt, III. potissimum, atque VII. contemplemur. Igitur in III. & vesiculas seminales, & deferentium vasorum cum iisdem con-

conjunctionem, & duos feminis in capite, ut vocant, gallinaceo meatus, omnia perspicuè quidem, atque eleganter picta conspicimus, quæ sanè frustra in Vesalii Tabulis perquiruntur, ut qui has vesiculas primùm vidit in Falloppii observationibus descriptas. Cæterùm ad vesicularum sedem ostendendam ab anteriore quidem parte undecimam XI. Tabulæ Figuram, à postica autem VII. hujus Tabulæ Eustachius instituit. In qua præterea Figura eas vesicæ fibras monstrare voluit, quas cap. 19. de Renibus *conspicuas, crassas, ac ferè carneas*, dixit, *quæque adeo variæ quoquoversum distribuuntur, ut intuentibus multarum tunicarum speciem habere videantur*. Sed & in Tabulæ X. Figura I. exteriore pariter sublata ventriculi tunica, ita ejus circulares fibras ostenderat, ut Willisii industriam in Tabula III. ventriculi concinnanda præverterit.

In Tabula verò proxima XIII. illud primùm dissimulare non possum, vasis urinarii intra renem dexterum ramificationem tum dimensionibus, tum figura non ita ad verum accedere, ut quæ in pervulgata Tab. V. delineatur: ex quo nimirum in ea opinione confirmor, longè priùs has Tabulas esse incisas, quàm octo vulgatas: quarum si ejusdem V. Tabulæ Figura I. idem ostendi credis, quod XI. Tabulæ Figura X., hanc quoque multò rudiorem, atque adeo priorem esse confiteberis. Cæterùm & his ramificationibus, sive, ut alii vocant, pelvis tubulis, & renum canaliculis, & horum in papillas iis tubulis exceptas unione fuisse ab Eustachio & Bellinum, & Malpighium occupatos, non est opus hîc memorare. Illud potiùs addam; hæc eadem, quæ Eustachius, Falloppium quoque in Observationibus attigisse. Clitoridem verò, & ejus crura, atque musculos, quæ similiter Falloppius in eodem libro descripsit, primùm certè delineata, & in hac XIII. Tabula, & in sequenti conspicimus. Sed quod ad ligamenta uteri rotunda attinet, quæ Vesalius musculos, Falloppius autem processus nerveos esse docuerunt; Noster in hac Tabula non modò ab utroque dissidet, sed Swanerdamii nihil ferè aliud, nisi minutissimas arteriolas, & venulas illa esse tradentis, & Figuram, & explicationem prævenit, addens præterea ex cruralibus nonnullos ramusculos, ut & in sequentis Tabulæ Figura I., ad quam priusquam transeo, in hac XIII. illud denique observandum judico; vel spermaticorum, & hypogastricorum vasorum ad latera cervicis uteri unionem minimè Nostrum latuisse.

In Tabulæ XIV. Figura I. nequaquam partium exiguitas Eustachium prohibuit, quin se illud quoque scire satis ostenderet, ab ani sphinctere fibras per cunni latera deduci versùs hujus summam partem, atque clitoridem. In Figuris autem III., & IV. cùm ipsius caveæ uteri longè accuratior Figura observanda est, quàm ea, imò & consequentia tempora propemodum ferrent; tum verò in primis manifestum Tubæ Falloppianæ in uterum transitum spectare oportet. Figuræ autem ad fœtum, & ejus involucra pertinentes, collatis homine, & brutis, Vesalii in his rebus lapsum evidenter coarguunt.

Verùm his, aliisque prætermissis, rectà ad Tabulas XVII. & XVIII. veniamus. Et primùm in illius Figura II. præter medullaris substantiæ per cerebellum in arboris, & ramorum modum dispositionem, juvat observare duo saltem genera processuum cum cerebello commissorum, nempe & eos inferiores ex quibus Varolius postea à se primùm, ut credebat, animadversis spinalem medullam ex parte componi, monstravit, quod ex hac Tabula non latuisse Eustachium, constat; & eos superiores, qui à Testibus in cerebellum, ut Willisio videtur, protenduntur. Ad horum initium origo Patheticorum nervorum, de qua à Vesalio ignorata Falloppius quoque in observationibus locutus est, hîc evidenter conspicitur. Eam noster in examine ossium, antequam Falloppium legere potuisset, jam scripto, Fabio Amicio indicare voluerat, dum inter eorum commemorationem, quæ ut admirabilia ipsi ostenderat, *excitare*, inquit, *te nervi etiam debebant, nam ut mittam nunc illos, qui prope cerebri nates oriuntur* (nempe hos, quos hîc delineat, Patheticos) *& alios, qui juxta spinam procedunt, ac tres quoque propagines sexti jugi nervorum cerebri à medulla spinali principium sumentes* (quos porrò esse in sequenti Tabula delineatos, mox ostendam) *nonne soluto &c.* Denique in hac eadem II. Figura operæ pretium est observare, medullam spinalem, non ut à Vesalio semper magis, atque magis quò magis à calvaria recedit, attenuatam proponi, sed ibi crassiorem, atque pleniorem, unde magni artuum oriuntur nervi: quod item & à Falloppio animadversum, & ante hunc in Caroli Stephani libris pictum, nunc passim in accuratiorum Recentiorum figuris spectatur. Figuram verò IV. dum inspicimus, proderit ante oculos habere Anatomiæ Cerebri Clar. Ridley cap. 7., in quo plexum choroidem tradit *ab utroque latere esse duplicem, quod hactenus à nemine fuerat observatum*; ponit scilicet (ut hîc Eustachius, qui hæc ad posteriora reflexa pingit) alteram plexus partem à latere, alteram autem in medio instar latæ expansionis nates, & testes, & glandu-

 lam

lam pinealem obvolventem. Quod autem Ridleyus in eodem cap. præter venas à Willisio descriptas, duas semper se dicit reperisse *anterioribus* ejusdem plexus extremitatibus occurrentes, fortasse id est, quod in III. hujus Tabulæ figura monstratur. Figuram verò VI. Tabulæ XVII. si videre homines potuissent, quum Varolius suum de circumductione, seu reflexione Opticorum nervorum, & vera eorundem origine inventum proposuit, non id ad Fabricium ab Aquapendente pertinere, odiosè contendissent, sed Eustachio deberi, evidenter ostendissent.

Quid porrò, Lancisi doctissime, de Tabulæ XVIII. Figuris omnibus dicemus, in quibus nihil fere est, quod non nostra hæc potiùs, quàm Eustachii deceat tempora? Diligentiam sanè, qua sunt paratæ, accuratissimam vel minimæ res testantur, & in his duæ illæ, ut Willisius appellat, candicantes glandulæ pone infundibulum constitutæ, quæ in nulla harum quinque Figurarum desiderantur. In I. autem, & III. Figura (ut singulas consideremus) occurrunt illæ, quas suprà Eustachium vocasse diximus *tres propagines sexti jugi nervorum cerebri à medulla spinali principium sumentes*, nos verò juxta communes his temporibus appellationes, quas in hac Epistola retinemus, radices vocamus nervi Spinalis ad Par vagum accessorii: quem ante Willisium *jampridem*(inquit Ridleyus cap.16.) observaverat, imò delineaverat, atque descripserat Vidus Vidius. Cæterùm ex his Eustachii Figuris & cui debeatur, & Vejussenium in prima ejus origine describenda magis quam Willisium, aut Ridleyum ad Eustachii observationes accedere, facilè colligitur: quis autem ad verum magis accedat, hîc quidem non judico. Ut verò mittam de nervorum, & in primis quinti paris ramificationibus, quæ in hac Tabula proponuntur, dicere; facere tamen non possum, ut in I. Figura prætercam non modò portionem duram Paris Auditorii à Vesalio ignoratam, sed & hujus primùm post inflexionem,quam in Aquæductu subit, cum chorda tympani à pari quinto proveniente unionem, & demum cum hoc eodem pari conjunctionem (de qua alii aliter) delineari; de quibus plerisque rebus ut Noster in Epistola de Auditus Organis verba fecerat, sic quod speciatim ad memoratæ chordæ originem, & finem attinet, multò quàm Falloppius diligentiùs proposuerat. Nunc missis cæteris, in Figuræ II. consideratione moremur. Et in ea nervos vulgò intercostales dictos inspiciamus, qui nescio an sint illi, qui ut suprà dictum est, *juxta spinam procedere* ab Eustachio admirabiliores suas observationes Amicio commemorante dicebantur. Nam etsi iidem nervi superioribus, & æqualibus Anatomicis non erant ignoti ad vertebrarum thoracis, & lumborum latera; ad latera tamen vertebrarum cervicis eosdem Vesalius videre non potuerat; itaque ceu ab octavo pari infra cervicem enatos proposuerat. Ipse autem Falloppius etsi videtur, ubi olivare suum corpus, sive plexum describit, aliquam majorem gemini prædicti nervi habuisse notitiam, non tamen ejus veram cognovit originem. Imò Willisius in Nervorum descriptione cap. 5. *Origo*, inquit, *ejus nondum satis detecta fuit; nam à plerisque Anatomicis pro ramo paris vagi perperam sumitur*. Hæc autem origo ex ea saltem parte, quæ ad nervum sexti paris attinet, manifestissimè in hac Figura II. demonstrata est. In qua præterea & plexus plures, & origines, ac distributiones nervorum observantur; quas sanè res non dico ex Vesalii solùm Tabulis; sed & aliorum, qui sunt illum ad recentiorum usque tempora consecuti, partim nullo modo, partim non satis licebat addiscere. Quæ sigillatim recensere nunc mitto, quoniam sentio, in his duabus Tabulis considerandis (quæ alioquin omnium videntur consideratione dignissimæ) aliquanto, quàm vellem, me prolixiorem fuisse.

Sed vicissim breviorem multa esse me cogunt in sequentibus usque ad XXXVIII. Tabulis considerandis; primùm quòd in earum aliis nulla quidem nunc occurrunt ita digna consideratione; deinde quòd de aliis, & nominatim de illis duodecim, quæ musculos exhibent, Te minùs solicitum esse, scribis: denique quòd earum aliqua haud pauca habet, quæ in octo jamdiu editis Tabulis etiam sunt. Attamen, ut intelligas has quoque, de quibus nunc loquor, Tabulas me inspexisse, pauca in paucis considerabo. Igitur in Tabulæ XXVII. Figuris II., & IV. eæ mutuæ vasorum mesaraicorum ad modum arcuum communicationes ita perspicuè, & eleganter expressæ, ut nunquam meminerim meliùs, satis testantur Eustachii in his quoque vasis exercitationem, quam in Antigram. 8. de Vena sine pari subindicaverat. Ad ea autem, quæ in pluribus suorum Opusculorum locis de nonnullarum venarum, & in primis venæ sine pari distributione, variisque communicationibus tradidit, faciliùs intelligenda, & nonnullæ hujus Tabulæ Figuræ, quæ in octo prioribus Tabulis aut nullo modo, aut ob loci angustias decurtatæ proponuntur, & ipsa quoque superior Tabula XXVI. vehementer utiles sunt.

In Tabula autem XXIX. primus omnium

Euſtachius Occipitales muſculos pinxit, ut quos Falloppius à reliquis omnibus Anatomicis ſcribit eſſe prætermiſſos. Eoſdem quoque pingit in XXXI. XXXII. & XXXIV., in quibus, ut et in XXX. muſculos præterea exhibet, qui ſupra, & qui pone auriculam ſunt conſtituti, de quibus Falloppius idem pariter animadvertit.

Tabula XXXV. Maſtoidæos muſculos, & duplicem ſingulos habere originem, & ſic in duos utrinque dividi poſſe, ut Euſtachius adversùs Veſalium in Opuſculo de Motu Capitis ſcripſerat, dilucidè oſtendit; quemadmodum ea, quæ adversùs eundem de duobus Capitis muſculis, quos complexos vocant, in proximis ſuperioribus periodis attulerat, à Tabula XXXVII. confirmantur. In qua Tabula exiguus ille, qui ex anteriore ani ora dependet, muſculus num is ſit, qui muſculus urethræ ſine pari à nonnullis Recentioribus appellatur, alii viderint.

Porrò Tabula XXXVIII. præterquam quòd de muſculis intercoſtalibus interioribus illud oſtendit, quod Euſtachius Antigrammate ultimo de vena ſine pari indicavit, quòd ſcilicet, *ad radices coſtarum non pertingant*, ſi cum Tabulæ XLI. Figuris VIII. & XIII., ut par eſt, conjungatur, ea præſertim demonſtrat, quæ de duplici utrinque muſculo, quem Longum Colli vocitant, hujuſque in caput implantatione, & de duobus præterea vel tribus prætermiſſis à Veſalio Muſculorum paribus, quæ caput movent, poſt nuper indicatum Opuſculi de Motu Capitis locum ab Euſtachio tradita fuerunt. Quæ quidem omnia unà cum his Tabulis, unàque cum illis, quæ paulò ſupra de capitis, & primarum vertebrarum ligamentis docuerat, conferri diligenter velim cum iis, quæ de duobus earundem partium ligamentis, & de quinque paribus muſculorum diverſis capitis motibus inſervientibus à Dupræo Chirurgo Gallo propoſita ſunt, quorum ſumma unà cum Epicriſi, & quaſi Vindiciis Cl. Cowperii, & Figuris utriuſque in Actis Eruditorum Lipſienſibus A. 1699. exhibetur. Sic enim ſcio fore, ut nonnulla ex iis, quæ ibi, ut ignota omnibus ſunt propoſita, Euſtachium non latuiſſe intelligatur.

Tabulæ XXXIX. inferiores Figuræ primum omnium Euſtachium emendaviſſe teſtantur id quod à Veſalio in oculorum muſculis oſtendendis peccatum fuerat.

In XL. autem Tabula ea inprimis exhibentur; quæ Euſtachius in Examine Oſſium à ſe præſtita commemorabat. *Nonne*, inquit, *ſoluto priùs oculo in ſingulas ſui membranas, quod vix animus capere poteſt, foramen nervi-viſorii Tibi, & aliis, vel multis reclamantibus, ante oculos ſexcenties expoſui?* Oſtenditur quoque id quod in Libri de Multitudine cap. 32. affirmaverat, nempe venas, & arterias *à cerebro per intimiorem nervi viſorii ſubſtantiam trajici, ac inde in retinam oculi tunicam diſpenſari; tum accuratam ſectionem, tum firmam rationem oſtendere*. Illud præterea in Figuris II. III. VI. XI. obſervandum eſt, vaſa per choroidem, non ut in retina anteriora versùs, ſed poſteriora versùs prorepentia, & fibroſam ipſius choroidis ſtructuram monſtrari.

Sed ad Tabulas XLI. & XLII. tranſeamus, in quarum pleriſque Figuris inſpiciendis dicere non poſſum, Lanciſi Ornatiſſime, quantam ceperim voluptatem; dum & eorum, quæ in priſtinam in Anatomica hiſtoria ſedem reſtituere, & eorum, quæ inter diverſas Anatomicorum deſcriptiones ſeligere ante hos ſeptem annos in meis primis Adverſariis Anatomicis conatus ſum; in quæcunque, inquam, eorum in duabus hiſce Tabulis Euſtachius incidit, idem mecum vel de rerum dignitate, vel de hiſtoriæ ſelectu cenſuiſſe evidenter intelligo. Atque utinam per magnarum rerum tunc adhuc inveniendarum copiam, & quarum magnam ipſe partem detexit, ad ea deſcendere tam accurato Anatomico licuiſſet, quæ nobis quaſi ex magna meſſe perpaucæ ſpicæ, non neglectæ quidem, ſed elapſæ, improboque adeo labore raris, & plerunque abſtruſis in locis legendæ relicta ſunt: profectò non dubito, quin ex iis quoque, quæ à me non tanquam reſtituta, aut ſelecta, ſed ut primùm inventa propoſita ſunt, plura eſſent, quorum inventionis diviſam cum tanto Anatomico gloriam haberem. Nunc ex his, quæ deprehendiſſe viſus ſum, unum ex omnibus, & levius quidem, eſt illud, quod de veris hyothyroidum, & ſternothyroidum muſculorum terminis monui; quos paſſim ferè ut in Veſalii Figura, in Tabula XLII. num. 30. ab Euſtachio, ut cum ſuis conferri poſſet, allata, pictos deſcriptoſque animadverteram. Itaque meam & deſcriptionem, & Figuram cum Euſtachii V. & XII. in Tabula XLI. ſatis convenire, vehementer gaudeo. Quum autem mihi, & cricoidis cartilaginis capitula, & medium epiglottidis ligamentum, & præſertim laryngis ventriculos, de quibus paſſim Recentiores ſilebant, & obſervare contigiſſet, & reſtituere placuiſſet; mirum nunc in modum gaudeo, à graviſſimo hoc Anatomico nihil horum eſſe prætermiſſum, ut qui prima in VII. XLII. Tabulæ, alterum in V. facilè adumbrat: ventriculi autem dexteri orificium

cer-

certè in XI. Figura demonstrat. Quumque pariter inter diversas Anatomicorum sententias, & circa epiglottidis musculos depressores, & circa cricoarytænoidæorum posticorum ortum, atque tendentiam, & circa arytænoidæorum structuram, & in primis circa Thyroidææ glandulæ duplicitatem id mihi seligendum visum esset, quod dissectiones propriæ docuissent; admodum lætor, Eustachium mecum facere, qui in XLII. Tabulæ Figura I. nullos epiglottidis depressores agnoscat, qui in eadem, & in. II. cricoarytænoidæos, & arytænoidæos juxta meam descriptionem delineet; quique demum in V. & VIII. Figura XLI. Tabulæ, non modò unam mecum thyroidæam proponat, sed in cunctis ejus conditionibus ita conveniat, ut ne illam quidem appendicem omittat, quam ab ea sursum per thyroidis faciem persæpe protendi adnotaveram. Ad quas Eustachii figuras, suas, si adhuc viverent, emendare illi demum possent, qui ad meas emendare neglexerunt: quanquam plura, etiam ubi maximè dissimulant, à me sumpserint, & plura ad mea Adversaria emendaverint; ut eorum Anatomiæ utramque editionem conferentibus planum erit, quæ utinam semper bene intellexissent. Sed nolo cum umbris hominum, præsertim & laude alioquin dignorum, & mihi non omnino ingratorum luctari. Itaque præstat in his ipsis V., & VIII. Eustachii figuris, quemadmodum & in XI. illud præterea observare, ut Vesalii in linguæ musculis defectus egregiè emendetur; utque præterea in sequentis Tabulæ Figura V. linguæ glandulæ, sicut in hujus VIII. nonnullæ tracheæ glandulæ non omittantur. Porrò si Cl. amicissimoque Valsalvæ & XI. & XIV. hujus Tabulæ Figuras, & præterea IV. & VI. sequentis Tabulæ cum laudatissimis suis V. & VI. Tabulis comparare placuerit, non dubito, quin sicut intelligat, præcipuum in his suum Uvulæ, & Pharyngis continuitatis inventum Eustachio ipsi ignotum fuisse, ita agnoscat lubens, nonnulla tamen ex reliquis eundem quoque non omnino latuisse; illam verò, quæ à me in Epistola ad ipsum data restituta ex Falloppio est, Stylopharyngæi musculi in cornua ossis hyoidis, & in supernam oram cartilaginis scutiformis implantationem in XLI. Tabulæ Figura XI. subindicari.

Porrò quæ in proximis Tabulis ad sceletorum pedes ex organo auditus ostenduntur, eorum ab Eustachio nonnulla inventa, ferè omnia primùm fuerunt delineata. Cæterùm in sceleto Tabulæ XLIII. *contextus ille elegantissimus, quem spuriarum costarum cartilagines invicem efficiunt*, quemque à Vesalio *oscitanter prætermitti* Eustachius dixerat in Ossium Examine, conspici potest. Hic ipse est, quem, quanvis passim ab aliis omissum, Verheyenus in altera Anatomiæ suæ editione diligenter memoravit, atque depinxit. Illud quoque in sceleto hujus, & proximarum Tabularum observatione dignum, est, quòd os sacrum, non ut à Vesalio, sex partibus constans, & quinque antè, & retro foraminibus utrinque pertusum pingitur; sed quinque costans partibus, & quatuor utrinque foraminibus pervium; quale scilicet *magna ex parte in hominibus esse solet*; ut in eodem Opusculo animadvertit Eustachius. Hæc tamen, & ille, quem modò diximus, cartilaginum contextus in Tabulis etiam Caroli Stephani utcunque rudibus, & antiquis occurrunt.

De his tandem, quæ sunt postremæ, duabus Tabulis, illud primùm in universum censemus, plerasque earum Figuras, ut & XIII. Tabulæ XLI. iis potissimùm illustrandis inservire, quæ in memorato nuper Opusculo pro Galeno contra Vesalium ab Nostro afferuntur: quod (ut cætera prætermittam) primo statim aspectu in ultima quidem Tabula Figura XVIII. tresque illi proximæ satis monstrant; in quibus illæ, quæ in eodem Libello traduntur ossium sterni, ejusque cartilaginis varietates accuratè exhibentur: in Tabula autem XLVI. idem plures illæ, dissimilesque calvariæ attestantur. In quarum porrò plerisque observo peculiare illud Foraminulum pro Vena, à Falloppio cum duræ matris sinubus egregiè descripta, quam nunc Occipitalem rectè appellant, non desiderari.

Hæc habebam, de quibus Te, Vir Doctissime, statim, ut jussisti, certiorem facerem, Sus, ut ajunt, Minervam. Erant præterea in his Tabulis dubia quædam, & subobscura, de quibus aliquid scribere fortasse poteram, sed nolui divinare. De his verò, atque aliis, quæ aut scientes prætermisimus, aut fortè etiam in his tantis angustiis temporis haud satis vidimus, fortasse olim, si quid otii dabitur, in ea quam concepimus, Anatomicorum Inventorum Historia scribemus. Quam quoniam ea scripta Eustachii adjuvare plurimùm possent, quæ adhuc latent; oro Te, obtestorque, ut, sicuti has Tabulas, ita et ea scripta è latebris eruere, atque producere aggrediaris. Ea nanque Eustachius quum in Opusculorum Præfatione *propediem se esse editurum* promisisset; anno proximo in Præfatione ad suas in Erotianum Annotationes, & in Libellum de Multitudine, *parata esse*, & in ejusdem Libelli cap. 15. *jam absoluta esse* indicavit. Quæ verò de ipsis,

deque

deque sua in illis diligentia speranda essent, cùm iisdem in locis, tum in Præfatione ad Opuscula docuit, his *multò illa utiliora* pronunciare non dubitans Magnitudinem quoque Operis eodem in loco satis ostendit, dum *ne tantum opus multò priùs aggrederetur ad imprimendum, à fortunarum suarum imbecillitate se deterritum* scribit; quod sanè de Tabulis potissimùm non esse accipiendum, illud probat, quod ostendimus jam ante annos decem illas æri incisas fuisse. Quanquam & ejus Operis magnitudinem, & servatam in eo scribendi rationem ex eo quoque æstimare licet, quod ea Syngrammata, & Antigrammata, quæ de duabus tantùm venis, sine pari, & profundâ brachii, edidit, non pauca quidem, sed parvam tamen, si reliquis omnibus respondere debent corporis partibus, totius Anatomes particulam, ea, inquam, *ex eo libro, quem de dissensionibus anatomicis scripserat accepisse se*, dicit in ea, quam illis præfixit, Epistola. Eum autem librum illa ipsa scripta esse, quæ nunc quærimus, memorati superiùs loci apertè significant. Neque aliquis credat nihil in iis scriptis contineri, quod ab his Tabulis, quæ unà videlicet prodire debebant, non ostendatur. Non enim his Tabulis omnia Eustachium complexum esse, quæ *ex infinitorum penè hominum, atque animantium* sectione didicerat, multa indicio esse possunt. In quanam earum, quæso, extat *mirum* illud *naturæ artificium, ab aliis Anatomicis* (*quod sciret*) *minimè animadversum, in plerisque duræ cerebri membranæ sinubus* ipsi notum, ut innuit cap. 14. lib. de Multitudine? In quanam satis extant *quædam corpora permixta, in multis animalis partibus, præsertim verò in cruribus occurrentia, quæ in aliquot nervorum, venarum, atque arteriarum surculos, detractâ membrana eos succingente, facilè solvuntur*, quæ à se *in gratiam Galeni publicè ostensa* ibidem scribit cap. 32.? In quanam *innummerabiles penè nervorum propagines*; *quæ quidem ut visum sibi esse*, ibidem dicit cap. 33. *in corporibus secandis observasse, in cutem non ita frequenter inseruntur, ut quispiam fortasse arbitratur, sed ut plurimùm in tenuissimas fibras dissectæ, adipis substantia terminantur*? Quænam porrò Tabula satis monstrat quæ *de duplici peritonæo, & de vasorum seminalium in scrotum ingressu* (longè aliter profectò atque Vesalius) *docuisse se* dicit in Ossium examine? Quænam denique, ut alia nunc omittam, aut *nervum visorium in eo animali* (quod Malpighius postea manifestavit) *in innumeras rugas complicatum, & incisa tunicula ambiente in amplam membranam totum explicatum*, aut thoracicum ductum luculenter in equo descriptum Antigram. 13. de vena sine pari; quænam, inquam, Tabula (nam quædam earum etiam ex brutis nonnulla exhibent) hæc ostendit? Est ergo sperandum, si ea scripta tandem aliquando proferantur in lucem, multa alia in iis inveniri posse, quæ hæ Tabulæ non complectantur. Quæ quum ita sint, Optime Lancisi, perge porrò, & quod præclarè cœpisti, feliciter perfice. Apud eosdem Pini hæredes quemadmodum Tabulæ delitescebant, ita quoque hæc Scripta latere posse conjicio. Fuit enim ab Eustachio Pinus ita *in societatem laborum* vocatus, ut aliqua ex parte, quæ in iis etiam Scriptis consignatæ erant, Observationes ad ipsum pertinerent. Itaque Pinus ut in Epistola suo in Hippocratem præmissa Indici eas Tabulas (quemadmodum solertissimè observasti) promittere potuit, quasi ut suas; sic in Annotationibus ad cap. 1. Libri de Renibus, vivente, & vidente Eustachio, *nonnulla de renum sinubus à nobis animadversa*; apertè scribere non dubitavit. Sed sive hæc, sive alia placeat inquirendi via, quæ Tibi & spectatæ solertiæ, & non vulgaris eruditionis Viro vel multiplex deesse non potest, noli, quæso, in aliud tempus differre; sed quo die tuo, atque adeo meo Clementissimo Domino tuam istam novam Bibliothecam ingredienti Eustachii Tabulas offeres tuis Adnotationibus exornatas, ne dubita commune hoc alterum Literatorum hominum votum pro ea, qua eosdem, & Literas, Literatissimus ipse respicit, dignatione, & pro ea, qua tu polles & gratia, & eloquentia, aperire. Ego, si Nostrum novi Dominum, spe bona, certaque sum plenus, ultrò ipsum sua auspicia, & autoritatem esse iterum promissurum. Quibus, si, ut nuper in Tabulis, ita nunc in Eustachii Scriptis inveniendis feliciter, sicut voveo, uteris; non plus ille, dum viveret aut Divo Cardinali Borromæo, qui *suo favore non indignum putabat*, aut Amplissimo Urbini Cardinali, *cui inserviebat, & cujus domi alebatur*, non plus, inquam, vivens illis debuit, quàm Sanctissimo Pontifici, & ejusdem Præstantissimæ Urbis decori maximo, atque immortali, nunc mortuus erit debiturus. Vale.

Datum Patavii XIII. kal. Novembris MDCCXIII.

CLARISSIMO, DOCTISSIMOQUE VIRO

D. JO. BAPTISTÆ MORGAGNO

In Patavino Lyceo Medico Professori Celeberrimo

JO. MARIA LANCISIUS S.P.D.

SI unquam aliàs gratæ ab amicis, optatæque literæ redditæ sunt, gratissimas profectò abs Te superioribus diebus accepi; quippe quæ luculentissimas animadversiones ad nuper inventas Eustachii Tabulas secum attulerunt. Ac licèt jampridem sedulam, pro mea virili parte, operam impenderim legendis hujus Scriptoris tum Anatomicis Opusculis, & Annotationibus ad Erotianum, tum Libello de Multitudine, imò etiam in ejusdem Eustachii Opuscula Annotationibus à Matthæo Pino collectis, in quibus sanè omnibus non pauca sparsim deprehendi harum Tabularum documenta; est tamen quod ingenuè fatear, Epistolam hanc tuam obscuris quibusdam locis facem mihi prætulisse; præsertim verò, quum egregiè probare adniteris, Eustachium non modò sæpe, quod notissimum est, Vesalium castigasse, sed tale, tantumque studium cùm in veris perquirendis partium *infinitorum penè animalium* structura, & officiis, tùm in Tabularum delineatione adhibuisse, ut omnium sui temporis Anatomicorum conatus ita facilè superaverit, ut nemo aut eidem inventorum suorum palmam præripere, aut de gloria delineationis possit cum illo contendere; præsertim quum idem Scriptor decennio antè, quàm sua Opuscula edidisset, tentata jam haberet experimenta, paratasque animadversiones, & Tabulas Anatomici sui operis; ac perspicuum propterea evadat coævorum Anatomicorum labores prævertisse: cujus rei publicum, gravissimumque testimonium nobis impertitur Amatus Lusitanus, qui suarum Curationum Centuria V. [a], quam collegit anno 1555. de ipso Eustachio contra Vesalium scriptum reliquit. *Nobiscum hac in re est Bartholomæus Eustachius Ducis Urbinatis Medicus: qui ita rem haberi per literas è Roma mihi significavit: ut prope diem docto, & eleganti libro suo de Anatomia in lucem futuro, omnibus palàm faciet.* Sed quid alio opus est testimonio, ubi idemmet Eustachius (ut Tu pariter sedulò animadvertisti) in Opusculo de Renibus pag. mihi *68.* nuper inventas Tabulas jam *Anno salutis millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo æri incisas* se habuisse fatetur.

Itaque notas meas eò nunc alacriùs in publicum emittam, quòd magis illas autoritate tua videam confirmatas. Nec dubito, quin Tibi immortales gratiæ ab universa literaria republica habendæ sint, qui tuis etiam doctissimis annotationibus Eustachii Tabulas immortalitate donaveris; nec debitas SANCTISSIMO PATRI, omnis literaturæ Summo Auspici, & Mœcenati, laudes reticueris; quas quum BEATISSIMI PRINCIPIS oculis subjecissem, benignè pollicitus est, Autoritatis suæ vires omnes, & operam se in Eustachii Scriptis inquirendis diligenter collocaturum.

Cæterùm plurimas Tibi gratias ago, quòd ad officia erga me paratissimus tam citò, tam multa, tam egregia, & solida rescripseris. Certè nostra semper, quàm aliorum de tuis commentariis major erit admiratio. Nam cæteri quàm bene, & quàm emendatè scribas apertè cognoscunt; nos etiam quàm facilè, & quàm celeriter abstrusissima quæque soleas explanare. Vale.

Datum Romæ Prid. Kalen. Novembris M DCC XIII.

FRAN-

[a] *Curat. 60. pag. 528.*

FRANCISCI SOLDATI
CANDIDO LECTORI
MONITA.

INTER eximia beneficia, qnibus humanissimè, nullo intermisso tempore me cumulavit Vir Illustrissimus Jo. Maria Lancisius Philosophiæ, Medicinæ, omnisque propemodum Literaturæ laude celeberrimus, non postremo loco ponendum duco, quòd, quum multos ante annos ad medicam disciplinam perdiscendam hortatus esset; nullius planè rei ipso in tyrocinio, quàm studiorum Mechanicæ, atque Anatomiæ altiorem speciem animo meo impresserit. Eandem ob causam quum idem Eustachianas Tabulas post summum,& incredibile studium in colligendis, apponendisque notis recenti prælo designaret; operis perspicuitati, meæque consulens eruditioni voluit, ut meas qualescunque vigilias impenderem, tum ut singulas Tabularum particulas, quæ animadversione magis dignæ habitæ sunt, per appositos numeros Tibi fideliter ostenderem, tum ut integrum opus ab erratis, quantum à Typographo licet exigere, vindicarem.

Hæc agens, nonnulla deprehendi, quæ, quum ad eundem Ducem, Præceptoremque meum detulissem, ipse ad rectum Tabularum usum Tibi necessariò significauda judicavit. Ea sunt:

Primò præfatas Tabulas juxta consuetum Anatomicorum ordinem non fuisse dispositas. Nam priores, (quæ nunc etiam à renibus incipiunt) ab universo potiùs corpore, nempe à Tabulis IX. X. &c. novissimè repertis, ducendæ fuissent. Quod etiamsi probè noverimus, earumdem tamen situm permutandum minimè putavimus, non solùm, quòd numeri altiùs in Tabulis jam incisi essent, sed vel maximè, quòd integrum hoc opus, ne ullam notarum confusionem haberet, primis octo Tabulis, quæ in Eustachii opusculis continentur, illiusque notis explanantur, instrui debere videbatur.

Hanc verò perturbatam methodum non ab Eustachio, sed potiùs à Petro Matthæo Pino ejus discipulo quadam cogente necessitate susceptam, quantum licet conjicere, credendum est. *Scripserat enim Bartholomæus* (inquit [a] Pinus) *non modò de Renibus, veritur etiam de cæteris humani corporis partibus; sed ut ante alias Anatomicas tractationes ab eo conscriptas, hæc, quæ de Renibus inscribitur, ederetur, fecit quorumdam importunitas, qui hoc anno in publico Theatro nonnulla de Renum sinubus à nobis animadversa in contraversiam revocare frustra conati sunt.* Quum igitur Pinus tractationi de Renibus Tabulas etiam ad illas pertinentes, addere constituisset, necesse fuit easdem primis octo numeris signatas edere: & quoniam post Eustachii mortem idem Pinus omnes simul Præceptoris sui Anatomicas Tabulas in lucem emittere cupiebat, ut ipse fassus est [b], idcirco reliquas perpetuo numerorum ordine disponere coactus fuit, ac propterea Tabulas, quæ ex. gr. I. II. &c. Tibi exhibendæ fuissent, pro IX. X. &c. numerare.

Secundò Autorem nostrum, ut indicatæ partes ritè, ac facilè in Tabulis invenirentur, duos modos in suis opusculis proposuisse, quorum primum ita explicavit, videlicet:

Regulam ex charta, aut ære facito latitudine digitali, quæ longitudine harum Tabularum latitudinem exæquet. Eam divisito in gradus ipsarum Tabularum gradibus, ac numeris respondentes; sed regulam accomodabis ad lineas altitudinis Tabulæ ex eo numero, quem ipsarum index ostendit: quò autem lineæ concurrerint, angulumque effecerint, ibi quæsitam partem invenies. Illud verò attendito in indice, locos harum partium, quæ depictæ sunt, commostrante, priore numero altitudinem, posteriore latitudinem significari.

Quum verò usu deprehenderimns fore, nt si præfata regula non prorsus illi similis construeretur, quæ ad indicandas partes à nobis adhibita fuit, jam angulus ex concursu linearum oriundus plùs justo anterior, aut posterior efficeretur, qui proinde aliam ab indicata particulam Tabulæ demonstraret; propterea duas regulas, quibus nos usi fuimus, æri incidendas curavimus, quarum quæ brevior est, octo prioribus Tabulis aptabitur, quæ verò longior, in reliquis adhibenda erit.

Tertiò studendum esse, ut librorum compactor inter pulsandas, tundendasque libri paginas, easdem quoque regulas intus reponat. Quum enim Tabulæ per ictus malei paullò porrectiores in latitudine sint evasuræ; certè, nisi etiam regulæ id paterentur, jam quæsitæ partes ægrè inveniri possent.

Quartò ut ab eodem Bibliopego prædictæ regulæ crassiori chartæ membranaceæ superinducantur, atque à libri vertice filo pendulæ collocentur.

Quintò cum Incisoris incuriâ contigerit, ut non singulæ Tabulæ eadem constent latitudine, necesse est, ut, dum eadem regula uteris, illius principium in primo Tabularum latere, ac supra illam altitudinis lineam, quæ Figuram immediatè respicit, adamussim semper apponas, ipsiusque finem extra alterum Tabularum latus excidere facias.

Neque verò hîc reticendum nobis videtur, secundum modum ab Eustachio his verbis expositum fuisse. *Potest etiam*, inquit, *aut ex ferro, aut ex ligno fieri circulus planus, cujus ambitus sit paulò major, quàm longitudo Tabularum, eique alterum filum rectum, & alterum transversum ad angulos rectos protractum obducere, ac infigere oportet. Si enim ejusmodi regulæ fila numeris altitudinis, ac latitudinis in Tabula descriptis, accomodabis, punctum,* quo

a *In Annotationibus ad lib. de Renib.*

b *In epistola Lectori adnexa Opusc. edit. Venet. 1597.*

quò fila sese intersecant, partem, quam inquiris, ostendet.

Hic autem, quoniam non omnibus Tabulis congruere potest, quum graduum, seu numerorum vestigia in basi quoque impressa expostulet, eademque in plerisque prorsus desiderentur; idcirco nihil est, quòd de hac re Te monitum faciamus.

Attamen si expeditiorem exoptes modum pro eodem usu Tabularum, sequentem addimus. Quadrilongum planum ex charta crassiori, vel aliqua Tabella construito, quod undique quamlibet Tabulam aliquantulum superet; deinde illud per lineam diagonalem dividito; qua divisione duo triangula rectangula habebis, quorum alterum hoc pacto usurpabis. Latera angulum rectum comprehendentia ad lineas cùm altitudinis, tum latitudinis Tabulæ ex iis gradibus, qui indicati sunt, ita dispones, ut angulus rectus intra Tabulam incidat; quò verò idem inciderit, ibi quæsitam partem invenies.

Hæc si teneas, non solùm laborem nostrum æqui bonique consules, verùm etiam Eustachium, Lancisiumque meritis, dignisque laudibus efferes; illum quidem, quòd doctissimos labores ad rem Anatomicam illustrandam contulerit, hunc verò, quòd eosdem è tenebris erutos in publicam lucem, & utilitatem prodiderit, suâque satis jam accuratâ, absolutâque ad singulas Tabulas paraphrasi ita explanaverit, & auxerit, ut quisque rudimentis tantùm Anatomicis instructus, per se cuncta intelligere facilè possit.

Postremò, quum invenerimus inter autographa Tabularum Eustachii carmen hendecasyllabum Petri Matthæi Pini in laudem Magistri sui, Te, Lector humanissime, ejus usu, ac voluptate fraudare noluimus. Vale.

AD EXCELLENTISSIMUM
BARTHOLOMÆUM EUSTACHIUM
Præceptorem Optimum
PETRUS PINUS.

Olim Pergamides velut Magister
Falsa scripta refellit inscientis
Thessali, methodum docens medendi;
Sic meus quoque BARTHOLUS procacem
Fastum, & dicta refellit impudentis
Vessalj, methodum docens notandi
Quaque in particula situm, figuram
Structuram, numerum, ordinem, atque nexum.
Illi posteritas adhæret omnis,
Et mirata colit Virum; futura
Te nobis, Pater, invidebit ætas,
Seque ortos citiùs volent Nepotes:
Fortunata nimis, nimis beata
Per te secula nostra prædicabunt.

FRAN-

FRANCISCI SOLDATI

IN LAUDEM

ILLUSTRISSIMI, AC REVERENDISSIMI PRÆSULIS

JO. MARIÆ LANCISII

Præceptoris sui

EPIGRAMMA.

HUmano abstrusam scrutatus corpore molem
Eustachius magno proximus Hippocrati

Abdita recludit, penetralia pandit, & altis
Pressa olim tenebris, digerit in Tabulas.

Has tamen immiti mersere oblivia fato,
Ac tanta superat nil nisi clade dolor.

Donec inoccidui pepulit lux SIDERIS umbras,
Artis Apollineæ commiserata vicem.

Gratia sed mutis constet cùm parva figuris,
Est operi tandem reddita vis animæ.

Scilicet ut doceant, vivaque ut voce loquantur,
Lancisius meritam contulit unus opem.

Eustachii hinc Tabulis cùm plurima debeat Orbis
Lancisio Tabulas debet, & Eustachium.

TESTIMONIUM

ILLUSTRISSIMI, AC REVERENDISSIMI RÆSULIS

CAROLI MAJELLI

Bibliothecæ Vaticanæ Custodis Primarii.

DEmandante Reverendiss. P. Fr. Gregorio Selleri Sacri Palatii Apostolici Magistro diligenter & accuratè perlegi librum inscriptum: TABULÆ ANATOMICÆ CL. VIRI BARTHOLOMÆI EUSTACHII &c. quumque in eo nihil quidquam Catholicæ Religioni aut Christianæ pietati adversum, imò ad uberrimam rei Anatomicæ utilitatem, ad immortalem SS. PATRIS CLEMENTIS XI. PONT. MAX. gloriam, atque ad perennem tum Celeberrimi Eustachii, tum Clarissimi Lancisii laudem opus redundaturum deprehenderim; publica eruditorum luce dignissimum censeo. Cognoscent etiam universi par æquumque fuisse, ut ad Tabulas tamdiu expetitas, quæ pessimo publico interciderant, è tenebris vindicandas, autoritatem suam Pontifex sapientissimus intenderet, iisque illustrandis, inter multiplices negotiorum ac studiorum curas, eruditionem suam doctissimus Lancisius accommodaret. Romæ Nonis Martii MDCCXIV.

Carolus Majellus.

REIMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii Apostolici Magistro.

N. Baccarius Episc. Bojanen. Vicesgerens.

REIMPRIMATUR.

Fr. Gregorius Selleri Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

IN-

INDEX

Eorum, quæ in singulis Tabulis continentur.

TABULA PRIMA.

TABULA II.

TABULA III.

TABULA IV.

TABULA V.

TABULA VI.

TABULA VII.

TABULA VIII.

TABULA IX.

TABULA X.

TABULA XI.

TABULA XII.

TABULA XIII.

TABULA XIV.

TABULA XV.

TABULA XVI.

TABULA XVII.

TABULA XVIII.

TABULA XIX.

TABULA XX.

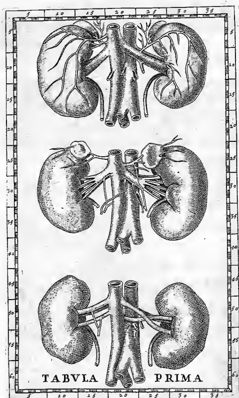
TABULA XXI.

TABULA XXII.

TABULA XXIII.

TABULA XXIV.

TABULA XXV.

TABVLA PRIMA

TABULA PRIMA.

Exponit varias renum figuras, situs, & magnitudines, cum ureteribus, atque incumbentibus glandulis, quas noster Autor primus detexit; & Piccolhominus postea, Bauhinus, & Casserius renes succenturiatos, Bartholinus tandem capsulas atrabilares vocarunt.

FIGURA PRIMA.

IN prima Figura ren dexter est major, quàm sinister; parte superiore uterque æqualem ferè altitudinem habet. Sinister enim nonnihil dextro est elatior, inferiore dexter sinistro est humilior: & hoc evenit propter magnitudinem, cujus causâ sinister altior dextro dici potest.

Glandula reni dextro incumbens, formâ, figurâ, & substantiâ ei respondens, major est quàm sinistra, 1. 12.

Glandula reni sinistro incumbens, similis dextræ; sed eâ minor, 2. 22. -|-

Venæ cavæ truncus, 2. 16. & 15. 16.

Arteriæ magnæ pars, 2. 19. & 15. 19.

Venula orta à dextra parte cavæ venæ supra emulgentem, & in pinguem dextri renis membranam distributa, 2. -|- 15. Venula, 4. 15. vel à cava, vel à suprema parte emulgentis dextræ ortum ducens; quæ partim 2.14. in septum transversum; partim 2. -|- 13. in glandulam reni dextro incumbentem; partim 4. 13. in supernam regionem substantiæ renis distribuitur.

Vena emulgens dextra, humilior, brevior, & magis obliqua, quàm sinistra, 5.15.

Vena seminaria dextra, 9. 15.

Arteria dextra emulgens, 7. 11. -|-

Vas urinarium dextrum, 10. 13.

Vena emulgens sinistra, altiùs orta, longior, & minùs obliqua, quàm dextra, 4. 18.

Oriri solent venæ emulgentes è regione duodecimæ thoracis, & primæ lumborum vertebræ.

Venula 5. 20. -|- à superiori latere sinistræ emulgentis venæ in medio ductu nata; quæ distribuitur partim 3. 21. in septum transversum; partim 3. 22. in glandulam reni sinistro incumbentem; partim 3. -|- 23. in superiorem regionem pinguis tunicæ renis.

Venula originem ducens à superiori latere emulgentis sinistræ juxta renem; disseminata in inferiorem partem pinguis tunicæ ejusdem, 7. -|- 25.

Vena seminaria sinistra; orta ab emulgente, 7. 20. -|-

Arteria emulgens sinistra, 5. -|- 21. -|- Arteriæ seminariæ, 8. 18. & 8. 19. -|- Arteria inferior mesenterii, 10. 19.

Vas urinarium sinistrum, 10. 22.

FIGURA SECUNDA.

Secunda Figura renem ſiniſtrum habet majorem, & altiorem dextro; licet propter magnitudinem hic videatur eſſe humilior.

Glandulæ renibus incumbentes, inſtar placentularum depreſſæ, ac latæ (ut plurimum enim tales occurrunt) renibus formâ ſunt rariùs ſimiles. Hæ quandoque non renibus, ſed tranſverſo ſepto adhærent, eique validè alligantur, 21. 11. & 22. 22.

Vena cava, 22. 16. & 34. 16.

Arteria magna, 22. 19. & 34. 19.

Venula parum ſupra principium emulgentis dextræ enata; inſeritur tum in dextram glandulam renis; tum in ſuperiorem regionem pinguis tunicæ ejusdem diſtribuitur, 22. 13.

Vena emulgens dextra altiùs oritur, quàm ſiniſtra; ac ſimul cum arteria in quatuor ramos dividitur; & antè diviſionem producit venam ſeminariam, 25. 14.

Venæ ſeminariæ dextræ duo principia; alterum ab emulgente, alterum à vena cava, 27. 14. ⊣ & 30. 15. Vas urinarium dextrum, 30. 13.

Vena 23. ⊣ 18. juxta emulgentem ſiniſtram à cava orta, quæ alterum ramulum, 24. 19. ⊣ mittit in peritonæi membranas, alterum bipartitum, 23. 19. inſerit in glandulam reni incumbentem: unde alter ramulus, 20. 25. egreditur ad membranas peritonæi, alter ad ſupremam ſedem tunicæ pinguis, 22. 23. Vena emulgens ſiniſtra humiliùs oritur, quàm dextra; ac ſimul cum arteria in quinque ramos dividitur; & ante diviſionem duo principia venæ ſeminariæ producit, 27. 19. Vena ſeminaria ſiniſtra 31. 21. duobus principiis ab emulgente orta: quod ſæpè accidit; quanvis vena emulgens in tot ramos, quot vides, ſemper non ſit diviſa.

Arteriæ ſeminariæ, 28. 17. & 28. 20.

Vas urinarium ſiniſtrum, 30. 22. ⊣

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter eſt altior ſiniſtro.

Venæ cavæ truncus, 43. 16. & 55. 16.

Arteria magna, 43. 18. & 55. 18.

Duæ emulgentes venæ dextræ altiùs oriuntur, quàm duæ ſiniſtræ; obliquè deorſum, uno digito æquè diſtantes, ad renem tendunt; quarum inferior eſt minor ſuperiori: ambæ ſeminariam venam producunt, 47. ⊣ 12. & 49. 13. ⊣

Arteria emulgens dextra, cum ſuperiori, & craſſiori vena procedens, 47. 13.

Vena ſeminaria dextra, ex duobus principiis conſtituta, 50. 13. ⊣

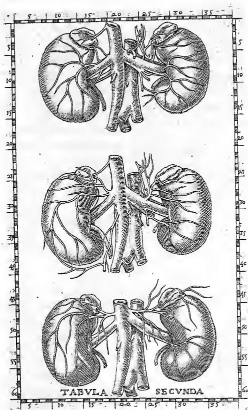
Vas urinarium dextrum, 51. 12. ⊣

Duæ venæ emulgentes ſiniſtri lateris, magnitudine æquales, figurâ flexæ; humiliùs oriuntur, quàm dextræ: quarum ſuperior ſatis obliqua deorſum procedit; inferior verò parum, & penè tranſverſa ducitur, ambæque inſtar X. ſe interſecant: eminentior enim inferiùs, humilior verò ſuperiùs in renem inſeritur, 46. 18. & 49. 20.

Arteria emulgens ſiniſtra; ad medium uſque ductum cum ſuperiori, & inde cum inferiori vena procedens, 47. ⊣ 21. Vena ſeminaria ab inferiori emulgente orta, 49. 20. Arteriæ ſeminariæ, 50. 18. & 50. 19. ⊣

Inferior arteria in meſenterium diſtributa, 51. ⊣ 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, 51. 23.

TABVLA SECVNDA

TABULA II.

Novas exhibet eorundem renum, incumbentium glandularum, & vasorum figuras.

FIGURA PRIMA.

N prima Figura renes, magnitudine parum, aut nihil differunt; & dexter nonnihil est humilior; sinister parum elatior.

Glandulæ renibus incumbentes; depressæ, & oblongæ, ac si essent duæ placentulæ, 3. 12. & 2. + 24.

Vena cava, 2. 16. & 16. 16.

Arteria magna, 4. 18. + & 14. 18. +

Vena à cava juxta hepar originem ducens; partim dextræ glandulæ reni incumbentis corpus perforat; partim superficiem ejusdem perreptat, 2. 13. +

Venula in eandem glandulam inserta; originem trahens ab emulgente vena juxta cavam, 5. 14. +

Vena emulgens dextra; ferè è regione sinistræ, aut nonnihil inferiùs enata, 7. 14.

Vena distributa in pinguem renis tunicam; orta à superna parte emulgentis dextræ, 7. 11.

Vena alia emulgens dextra, parum sub priori enata; multò tamen eâdem minor, 9. 14.

Vena seminaria dextra, 9. 16.

Arteriola in dextram glandulam renis infixa; principium sumens ab arteria emulgente, 6. 13. +

Arteria emulgens dextra, 6. + 13. +

Arteria orta ab emulgente, & in renem dextrum juxta secundam venam emulgentem inserta, 8. + 13. +

Vas urinarium dextrum juxta renem satis latum, 11. 13. +

Vena emulgens sinistra; admodum magna, nonnihil altior in ortu, quàm dextra; parumper obliquè procedens, 7. 20.

Vena 6. 21. orta à superiori latere emulgentis sinistræ: quæ dividitur in duos ramos: quorum alter 3. + 21. bifidus, in medioque suarum propaginum arteriam continens, in septum transversum, non longè à sinistro latere foraminis, per quod gula pertransit, distribuitur; & antequam ad membranosam ejus partem perveniat, cum propriis septi transversi venis coit. Alter ejusdem venæ ramus, 4. 22. partim in glandulæ reni incumbentis substantiam, partim in ejus superficiem, ac in superiorem pinguis membranæ partem dispensatur.

Vena in mediam sedem pinguis tunicæ renis sinistri, ab emulgente juxta renem orta, 7. + 24. +

Vena ab emulgente sinistra, ferè eodem loco cum superiori originem ducens, in inferiorem partem pinguis tunicæ renis disseminatur; à qua ramulus procedit, qui cum vena seminaria sinistra conjungitur, 9. + 25.

Qua parte ab emulgente vena oriri solet seminaria sinistra, quatuor rami ab una radice simul oriuntur, quorum primus 8. + 22. + simul cum ipsa emul-

gente tendit in renem. Secundus 8. + 21. & 4. + 20. + ad poſteriora juxta vertebras ſurſum reflectitur: & cum ramo ſiniſtro 2. 19. + venæ ſine pari connaſcitur: cujus ſecundi rami portio 5. + 21. + ad latus ſiniſtrum tendit. Tertius 9. 21. ad ſiniſtrum latus iliorum deductus in proximas partes diſſeminatur. Quartus ramus 10. 20. + venam ſeminariam ſiniſtram producit; cum quo portio venæ per pinguem renis tunicam diſſeminatæ conjungitur.

Arteria ſiniſtra in ſeptum transverſum diſtributa, 4. 20.
Arteriæ meſenterii, 5. 18. + & 5. 19.
Arteria emulgens ſiniſtra, 5. + 20.
Arteriolæ ad glandulam ſiniſtram reni incumbentem tendentes; quæ communi principio ab arteria emulgente oriuntur, 6. 22. +
Arteriæ ſeminariæ, 10. 18. + & 10. 19. +
Arteria inferior meſenterii, 11. 19.
Vas urinarium ſiniſtrum, 9. + 23.

FIGURA SECUNDA.

In ſecunda Figura ren dexter ſiniſtro major eſt; eodemque parumper etiam humilior.
Glandula dextro reni incumbens, inſtar placentulæ depreſſa, 24. 11.
Glandula inſtar placentulæ ſatis oblongæ, ſiniſtro reni incumbens, 25. 24.
Vena cava, 23. 16. & 38. 16.
Arteria magna, 25. 19. & 37. 19.
Vena à cava parum ſub hepate orta, dextri renis glandulam perforat, 23. 14. +
Vena ab emulgente juxta cavam originem ducens; altero ramo dextram renis glandulam penetrat; altero ejus ſuperficiem perreptat; altero in ſupremam partem tunicæ pinguis diſtribuitur, 26. + 14.
Vena ferè in totam dextri renis tunicam pinguem diſpenſata, nam ſupremam ejus partem non perreptat, oritur ab emulgente juxta prædictam; & cum præcipuo ejus ramo, propago venæ ſeminariæ dextræ conjungitur, 27. + 14.
Vena emulgens dextra, 28. 15.
Vena ſeminaria dextra, 35. 15.
Ramus venæ ſeminariæ dextræ; qui conjungitur cum ramo præcipuo venæ, quæ in pinguem dextri renis tunicam diſpergitur, 39. 12.
Arteria emulgens dextra, 30. 12.
Vas urinarium dextrum, 33. 13.
Vena emulgens ſiniſtra maxima, 28. 19.
Vena à ſuperiori parte ſiniſtræ emulgentis in medio ductu enata: quæ hoc pacto diſtribuitur, 28. 22.
Venula in ſeptum transverſum; non longè ab ejus arteria ſiniſtra, quæ ſatis inſignis etiam in ſimia obſervata eſt, 26. 21.
Vena glandulam renis ſiniſtri penetrans; & ejus ſuperficiem, ac pinguis ſupremam partem tunicæ renis perreptans, 26. + 22.
Venulæ in pinguem renis ſiniſtri tunicam, ſupra ejus medium diſtributæ, 27. 23. & 28. 23.
Ramus venæ emulgentis ſiniſtræ, ſurſum juxta vertebras reflexus; qui cum altero extremo venæ ſine pari coit, 30. + 22. & 26. + 20. +
Portiones prædicti rami, in proximas partes diſtributæ, 31. 22. & 27. 21.

Vena

Vena ſeminaria ſiniſtra, 31. 21.
Ramus venæ ſeminariæ ſiniſtræ, in inferiorem partem pinguis tunicæ renis ſiniſtri diſtributus, 31. + 22.
Arteria ſiniſtra ſepti transverſi, 25. 19. +
Arteriæ ſeminariæ, 30. + 18. + & 31. 20.
Inferior arteria meſenterii, 33. 20.
Vas urinarium ſiniſtrum, 33. 22. +

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter ſiniſtro aliquantulum eſt humilior.
Vena cava, 46. 16. + & 57. 16. +
Arteria magna, 46. 19. & 57. 19.
Glandula reni dextro incumbens, inſtar placentulæ oblongæ, 44. + 11.
Glandula, inſtar placentulæ oblongæ, reni ſiniſtro incumbens, 43. + 24. +
Vena à cava parum ſupra emulgentem dextram ortum ducens; in tres ramos diviſa, 46. + 15.
Primus ramus, altera ſui parte, in ſuperficiem glandulæ dextræ reni incumbentis diſtribuitur: alterâ verò eandem glandulam perforat; ac deindè ſuperiorem partem pinguis tunicæ renis perreptat, 46. 13.
Secundus ramus in totam ferè pinguem tunicam dextri renis diſpergitur, 47. 13.
Tertiùs ramus in membranam peritonæi, juxta vaſa emulgentia dextri lateris diſpenſatur, 48. 13.
Vena emulgens dextra, 49. 14. +
Vena ſeminaria dextra, 52. 16.
Arteria emulgens dextra humilior ſiniſtra, 50. 12.
Vas urinarium dextrum, 53. 12. +
Vena emulgens ſiniſtra major, quàm dextra, & eâ in origine altior, 48. 19.
Vena ab emulgente ſiniſtra, juxta ejus principium enata in duos præcipuos ramos diſtributa, 46. 18. +
Primus ramus 46. 20., altera ſui portione 45. 31. & 43. 26. + in peritonæum; alterâ 45. + 22. in glandulæ ſiniſtræ corpus, ac ſuperficiem; alterâ 46. + 23. & 45. 27. in ſuperiorem partem pinguis tunicæ renis ſiniſtri digeritur.
Secundus ramus in membranam peritonæi, circa vaſa emulgentia diſſeminatur, 46. + 19. +
Vena ſeminaria ſiniſtra, 51. 21.
Vena in renis tunicæ pinguis inferiorem partem, 51. 24.
Arteria emulgens ſiniſtra, 49. + 23. +
Arteriæ ſeminariæ, 51. 18. & 51. 19. +
Inferior arteria meſenterii, 53. 19. +
Vas urinarium ſiniſtrum, 54. 22.

TA-

TABULA III.

Alias proponit renum figuras cum multiplicibus emulgentium, & ureterum insertionibus.

FIGURA PRIMA.

IN prima Figura dexter ren minor est, & elatior; sinister multò major, & humilior; præsertim in infima sede: nam in suprema ambo parum differunt.

Vena cava, 2. 16. & 14. 16.

Arteria magna, 2. 19. & 14. 19.

Vena emulgens dextra in tres ramos divisa, 5. 14.

Vena emulgens alia, duobus digitis sub prædicta originem sumens; quæ venam seminariam dextram producit, 8. ½ 13.

Vena seminaria dextra, 9. 14.

Vena alia; duobus digitis supra magnam cavæ venæ in lumbo divisionem, principium ducens, inseritur in humiliorem partem renis simul cum arteria, quæ ipsam comitatur, 12. 15.

Arteria emulgens dextra, simul cum prima emulgente vena procedens; in duos inæquales ramos divisa, 4. 14.

Arteria alia à trunco dextro magnæ divisionis in lumbo, 13. 15.

Dextrum vas urinarium, quod simam partem renis usque ad ejus summitatem perreptat, 7. 11.

Vena emulgens sinistra, è regione dextræ ortum ducens; simul cum arteria in tres ramos dividitur; nullamque seminariam venam producit, 6. 20.

Vena seminaria sinistra à cava enata, 7. 17.

Arteriæ seminariæ, 7. ½ 18. ½ & 7. ½ 19. ½.

Inferior arteria mesenterii, 9. ½ 19.

Interdum rene existente satis magno, ut hic sinister apparet, tres in eo sunt cavitates, in quas urina colatur; una in ejus summitate, non admodum magna; altera in medio, prædicta triplo major; tertia in infima ipsius sede: & à qualibet earum unus oritur meatus urinarius.

Primus meatus urinarius à prima cavitate ortus; qui deorsum tendens usque ad magnam arteriæ divisionem in lumbo, conjungitur cum aliis duobus meatibus, 5. ½ 22. ½ & 10. 21.

Secundus ramus urinarius ortus à media cavitate; qui deorsum obliquè fertur, ferè usque ad humiliorem sedem renis, 10. 23.

Tertius meatus amplus est; & ab ultima cavitate tribus principiis ortum ducit: hic parumper deorsum productus, angustior redditur; & primum cum secundo meatu coit, ac unus cum eo efficitur: deindè cum primo unitus, cum eo unum vas urinarium efformat, 11. ½ 23.

FIGURA SECUNDA.

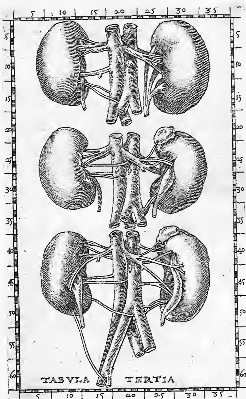
In secunda Figura ren dexter elatior est sinistro.

Vena cava, 20. 16. & 30. 17.

Arteria magna, 20. 19. & 31. 19.

Vena emulgens dextra, multò altiùs orta, quàm sinistra; simul cum arteria

in

TABVLA TERTIA

in tres ramos æquales divisa: qui æquè distantes inseruntur supra renis medium, 21. $\frac{1}{1}$ 14.
Vena seminaria dextra, 25. 16.
Vena alia emulgens, procedens à cava sub ortu venæ seminariæ dextræ, quæ transversa ducitur; & in renem inseritur sub ejus medium, 25. $\frac{1}{1}$ 15.
Duæ aliæ arteriæ, ultra consuetam, cum prima vena emulgente procedentem; ad renem dextrum tendunt, 24. 15. & 26. 15.
Prima harum duarum arteria oritur supra arterias seminarias; & transversa supra cavam venam procedens, inseritur prope humiliorem ramum primæ venæ emulgentis, 24. 17.
Secunda arteria oritur sub arteriis seminariis; & unà cum secunda vena ad renes progreditur; ac in eos inseritur, 26. 17.
Vas urinarium dextrum, 27. 13.
Vena emulgens sinistra; major, & humiliùs orta, quàm dextra; ubi arteriam magnam præteriit, in duos ramos partitur, & singuli rursus in alios dividuntur. Altera portio primi rami inseritur in glandulam reni sinistro incumbentem, & ipsam perforat; altera in anteriorem renis partem supra ejus medium dispergitur. Secundus ramus primùm gignit venam seminariam: deinde bipartitus, altera parte sursum fertur; & inseritur in renem supra infimam partem primi rami: altera inseritur in eundem renem sub ejus medium, 23. 19.
Vena seminaria sinistra, 25. 20. $\frac{1}{1}$
Alia vena sinistra ad renem sursum obliquè tendens; oritur à sinistro trunco magnæ divisionis venæ cavæ in lumbo; & inseritur in infimam sedem renis, 33. 19. & 31. 21.
Arteria sinistra emulgens; quæ in duas partes dividitur, quarum una fertur, & inseritur simul cum infima portione primi rami venæ emulgentis: altera cum secunda parte secundi ejusdem venæ rami, 22. 20.
Alia arteria simul cum secunda vena sinistra deducta; ortum ducens à sinistro trunco magnæ divisionis in lumbo, 30. 21.
Arteriæ seminariæ, 25. 18. & 25. 19. $\frac{1}{1}$
Vas urinarium sinistrum instar oblongæ vesicæ satis dilatatum, in anteriori sede renis obliquè positum; in quod plures ex rene feruntur meatus, multis interdum arenulis pleni, 27. 24.

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter sinistro est minor; qui propter magnitudinem supra elatior, infra humilior dextro apparet.
Vena cava, 36. 16. & 50. 14. & 50. 18.
Arteria magna, 36. 18. $\frac{1}{1}$ & 51. 16. & 51. 20.
Vena emulgens dextra altiùs orta, quàm sinistra; & eâ multò gracilior, quæ in duos ramos divisa, altero in elatiorem, altero in humiliorem partem renis inseritur; & antequam dividatur venam seminariam dextram producit, 38. 14.
Vena seminaria dextra, 39. 13.
Vena altera ad renem producta, quæ uno digito sub emulgente dextra ortum ducens obliquè sursum tendit; & multò supra insertionem prioris rami memoratæ emulgentis, in renem infigitur, 39. 15.
Tertia vena ad renem dextrum procedens, duobus digitis sub secunda enata, & ferè transversa ad renem producta, 42. 15.

Arte-

Arteria dextra ſupra emulgentem conſuetam orta, primò deorſum, deinde ſurſum procedens, quæ in duos ramos diviſa, inſeritur in renis ſummitatem, 36. + 17. + & 37. 13.

Arteria dextra emulgens, deorſum cum vena emulgente procedens, & cum infimo ejuſdem venæ ramo in anteriorem renis ſedem inſerta, 37. 17. + & 38. + 15.

Tertia arteria dextra, ortum ducens è regione inferioris arteriæ meſenterii, & transverſa ad renem tendens, 43. 16.

Quarta arteria dextri renis, enata in medio magnæ diviſionis, quæ in lumbo fit; obliquè ſurſum ad renis poſteriorem, & inferiorem ſedem protrahitur, 48. 18.

Quinta arteria dextri renis, orta à ramo ejuſdem lateris ad os ſacrum tendente; ſurſum obliquè aſcendens, in anteriorem, & imam ſedem renis inſeritur, 57. 12.

Vas urinarium dextrum, in principio ſatis latum, ex quinque propaginibus conflatur; licet earum tres ſolùm appareant; quæ per anteriora renis egrediuntur, 44. 10.

Vena emulgens ſiniſtra, 38. + 18. inferiùs orta, quàm dextra, ubi arteriam magnam præteriit, in quinque ramos dividitur; quorum alter, 38. 21. qui ſuperior eſt, inſeritur, tum in elatiorem ſedem ipſius renis, tum in glandulam ei incumbentem; unde poſtea ramulus ad membranam pinguem egreditur. Secundus 39. 21. obliquè deorſum tendit, & bipartitus in anteriorem ſedem renis circa ejus medium inſeritur. Tertius 40. 21. ſurſum obliquè reflectitur; & ſecundum inſtar X. interſecans, inſeritur in anteriorem, & ſuperiorem renis partem. Quartus 41. 21. deorſum obliquè tendens, inſeritur in anteriorem, & humiliorem ſedem renis. Quintus 41. 20. reflectitur retrorſum ad lumbum; & inter primam, & ſecundam ejus vertebram ad medullam ſpinalem penetrat.

Vena alia ſiniſtri renis, à ſiniſtro ramo magnæ diviſionis in lumbo enata; ſurſum obliquè aſcendit, & poſtquàm ramum diviſionis arteriæ ejuſdem lateris præteriit, in duas propagines dividitur; quæ in medio comprehendentes tertiam arteriam ſiniſtram, inſeruntur in anteriorem, & humiliorem ſedem renis, 49. + 18. + & 47. 21.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 39. + 17.

Prima arteria ſiniſtra ad renem tendens, oritur è regione ſecundæ earum, quas in dextro latere eſſe diximus. Hæc juxta renem bipartita, inſeritur cum primo, & cum tertio ramo venæ emulgentis, 37. 20.

Secunda arteria ſiniſtri renis, oritur ſub infima arteria meſenterii; bipartitaque prope renem inſeritur, altera ejus parte ſub medium renem, alterâ cum quarto ramo venæ emulgentis, 43. 20.

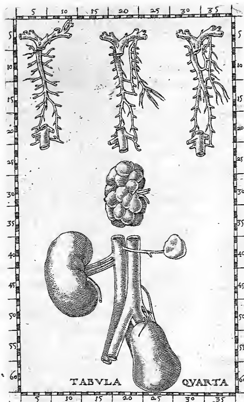
Tertia arteria, oritur paulo ante diviſionem magnæ arteriæ in lumbo; quæ inter ramos ſecundæ venæ ſiniſtræ procedens, ſimul cum illis in renem infigitur, 47. 20. +

Arteriæ ſeminariæ, 41. 18. & 41. 19.

Inferior arteria meſenterii, 43. 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, ex quinque propaginibus à renibus procedentibus conflatum; oblongam veſicam, inſtar peræ paſtorariæ recurvatam refert; aut Threicium gladium altera parte flexum repræſentat: hoc calculis plenum à nobis eſt inventum, 39. 25. & 47. 24. +

TA-

TABVLA QVARTA

TABULA IV.

Ostendit varias figuras cavæ, & venarum sine pari, cum ursino rene, & humanis monstrosis.

TRes Figuræ venarum primo loco depictæ, non modò ad tractationem de renibus pertinent, verùm etiam ad eam, in qua de vena azyga disputatur.

TRIBUS PRIMIS FIGURIS COMMUNIA.

Vena cava juxta cor recisa, 4. ⊣ 4. & 5. ⊣ 17. & 5. ⊣ 29.
Vena sine pari, 6. 3. ⊣ & 7. 16. ⊣ & 7. 29.

Venæ sine pari divisio circa decimam thoracis vertebram, 13. 5. & 13. ⊣ 18. & è regione octavæ, ut interdum à nobis observatum est, 11. 30.

Truncus venæ cavæ, quà vocatæ emulgentes ab ea oriuntur, 18. 4. ⊣ & 19. 17. & 19. 29. ⊢

Propago dextri rami venæ sine pari, quæ conjungitur cum vena cava, juxta ortum emulgentis dextræ, 17. ⊣ 3. ⊣, quod tamen raró cernitur.

Dexter, & sinister ramus venæ sine pari, qui cum prima vena sui lateris in lumbo sub emulgente orta conjungitur, 19. ⊣ 3. & 18. 6. ⊢; & in tertia figura, 20. 29. & 20. 31. ⊣ In secunda autem sinister ramus conjungitur cum alio ab emulgente orto, priusquam producat venam seminariam, 20. 16. ⊢ & 19. 19. ⊢

FIGURA SECUNDA.

Vena 4. 19. ⊢ à sinistro cavæ trunco in jugulo, sub ortu venæ sterni enata, in duos ramos statim divisa; quorum major 5. 18. ⊢ sub arteria brachii sinistri, ad tertiam thoracis vertebram reflexus, juxta radices costarum, usque ad nonam singulis surculos offerens, perreptat; quò ubi pervenit, cum ramis venæ sine pari, octavum 10. 18., & nonum 12. 19. earum intervallum nutrientibus conjungitur: quod ab illis præsertim expendi debet, qui in sanguine exhauriendo fibrarum rectitudinem magnifaciunt. Minor ramus cum sinistro septi transversi nervo incedens, in ejus lateris membranam thoracem dividentem, & in eam, quæ pericardium appellatur, propagines distribuit: tribusque bifidis surculis in carnosam, eandemque superiorem partem septi inseritur.

FIGURA TERTIA.

Ramus venæ azygæ, qui juxta radices costarum sursum reflexus, tertium, quartum, quintum, & sextum earum intervalla sinistri lateris nutrit, 8. 30.

Vena 4. 31. ⊢ à sinistro cavæ trunco in jugulo ortum ducens, in duos ramos scissa: quorum alter 5. 31. ⊢ cum sinistro nervo septi transversi procedens, in hoc, & in membranam dividentem thoracem distribuitur; alter ramus 5. 31. sub arteriam brachii reflexus, è regione quintæ vertebræ thoracis, cum eo ramo 8. 30. venæ azigæ conjungitur, quem à sexto intervallo sursum reflecti diximus.

FIGURA QUARTA.

Ren ursinus ex pluribus quasi glandulis magnitudine cerasorum coagmentatus, quæ invicem junguntur, & alligantur, membranæ cujusdam tenuis, ac ramo-

rum trium vaſorum beneficio. Harum diviſiones replet copioſum pingue; quo remoto facile eſt ejuſmodi particulas ſine vulnere ſeparare, 28. 17.

In ſingulas has urſini renis partes, glandulas referentes, ſemper ramus venæ, arteriæ, ac vaſis urinarii inſeritur.

Quilibet ramus vaſis urinarii in latum finem deſinit; in quem alia glandula parva, acuta, & nonnihil depreſſa, ex ſubſtantia renis formata, inſtar operculi ei incumbens, ingreditur.

Vena, & arteria emulgens, 28. 20.

Vas urinarium, 29. 21.

Bubulus ren eſt ferè ſimilis urſino; ſed tubercula glandulis ſimilia, non perinde in bove, ac in urſo dividi poſſunt.

Singula vaſa renis vitulini, antequam in glandulas, ſeu coagmentationes diſpenſentur, dividuntur in duos præcipuos ramos: quorum unus ſurſum, alter deorſum tendit.

In aliquibus fœtibus humanis, reperti fuerunt à nobis renes ſimiles bubulis; ut Ariſtoteles ſcribit.

FIGURA QUINTA.

Quandoque vidimus tres renes, unum ſcilicet in dextro latere, qui naturalis erat; duos verò præter naturam in ſiniſtro.

Alter ſiniſter ren præter naturam, admodum parvus; figuræ triangulæ, & ſatis depreſſæ; ſolâ ſubſtantiâ ſimilis ei, qui naturalis eſt, vaſe urinario, & arteria deſtituitur, 37. 25.

Alter ren ſiniſter præter naturam, in ſiniſtro ſpinæ latere ſitus eſt; & à ſummitate quartæ lumborum vertebræ, uſque ad oſſis ſacri initium producitur: eſtque in ſuperiori parte anguſtior, in humiliori latior; ac vas urinarium ex poſteriori ſui regione producit; quanvis hoc videri in figura non poſſit, 50. 21. & 59. 22.

Vena cava, 36. 16. & 50. 15. & 50. 18.

Arteria magna, 36. 19. & 47. 19.

Duæ venæ emulgentes dextræ; æquales, & æquè diſtantes; quæ arteriam in medio continent, 40. 12. & 40. 15.

Vas urinarum dextrum, 43. 12. ┤

Vena emulgens ſiniſtra, ſatis gracilis, elatiorem originem habens, quàm dextra; quæ ſine ulla comite arteria transverſa procedit, 37. 18.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 38. 21. ┤

Vena orta à cava, è regione ſecundæ lumborum vertebræ; quæ tranſverſa ſub arteria procedit, 43. 21.

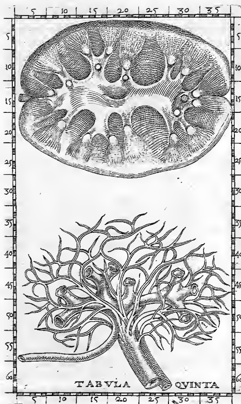
Vena alia principium ſumens parum ſupra magnam cavæ venæ diviſionem in lumbo; quæ etiam ſub arteria transverſa procedit, & cum prædicta coit, 47. 20. ┤

Vena ex prædictis duabus conflata; qnæ inſeritur in poſteriorem ſedem renis, versùs externum latus, 48. 22.

Arteria bipartita, antè, & retro in ſuperficiem ſiniſtri renis diſtributa oritur, antequam magna arteria in lumbo dividatur, 46. ┼ 20. ┼

Arteria altera, à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis in lumbo principium ſumens inſeritur in humiliorem renem ſiniſtrum ſimul cum vena, 48. 20. ┼

TA-

TABVLA QVINTA

TABULA V.

Humanum renem per medium divisum, atque interiora tum sanguinea, tum urinaria vasa demonstrat,

FIGURA PRIMA.

PRIMA Figura renem, & ejus vas urinarium per medium divisum ostendit.

Renis substantia circa ramos vasis urinarii, 7. 10. & 7. 22. & 17. 10. & 17. 22.

Carunculæ extuberantes, instar acutæ glandulæ, seu papillæ mammillarum, extrema patentia ramorum vasis urinarii claudentes; quæ mediæ secundùm ipsarum longitudinem divisæ sunt, ut cerni possint earum lineæ, hinc inde velut à centro ad circumferentiam protractæ; quarum causâ apparent ejusmodi carunculæ, ex pluribus quasi fibris concurrentibus contextæ, 8. 7. & 7. 18. & 8. 27. +

Vas urinarium cum suis ramis per medium divisum. In rene enim humano nulla alia est cavitas, præter illam, quam vas urinarium efficit, ob concursum suorum ramorum, 12. 10. & 12. 23.

Rami vasis urinarii per medium dissecti; in quorum extrema orificia, instar operculi incumbunt glandulæ parvæ, à substantia renum exturbantes, 6. 12. + & 6. 14. + & 8. 25. & 9. 8. & 9. 18. & 9. + 27.

Foramina vasis urinarii, quæ sine ordine distributa sæpe occurrunt; parvas quoque glandulas in internam cavitatem spectantes et ipsa admittunt, 7. + 13. & 9. + 18. & 10. 9. & 12. + 27. + & 15. 26.

Foramen, & via vasis urinarii extra renem procedens, 12. 16.

Vas urinarium extra renem deorsum tendens, 12. + 1.

FIGURA SECUNDA.

Secunda Figura, venæ, arteriæ, ac vasis urinarii ramos per renis substantiam distributos ostendit.

Vena emulgens, postquam in renem ingressa est, in quatuor, vel quinque scinditur ramos, qui in multos alios rursus divisi, per renis substantiam vario modo dispensantur, ac invicem permixti uniuntur; & denique in tenuissimos, visumque propemodum fugientes surculos cessant. Si enim ren incisus comprimatur; apparent multæ sanguinis guttæ, ostendentes vasa, quæ cerni non possunt, esse dispersa per renis substantiam, 55. 20.

Arteria emulgens, quæ simul cum vena procedens, eandem, quàm illa, habet distributionem, 56. 23.

In hac Figura apparent rami trium vasorum, remotâ, & abrasa tota renis substantiâ.

Vas urinarium, quamprimum in renem penetrat, dilatatur, ac in duas, quandoque in tres partes dividitur; quarum una sursum, altera deorsum tendit; ambæ verò in alios ramos, interdum quatuor, sæpe quinque, rursus dividuntur; quò fit, ut eorum divisiones octo, vel ad summum novem, aut decem sint, quæ in latum finem, instar coli rotundi desinunt, 52. 15.

Vas urinarium duas habet tunicas: in quarum exteriori disperguntur multæ

venulæ tenues, & aliquæ etiam ſatis evidentes elegantiſſimè diſpoſitæ: quod in hac pictura oſtendi non potuit.

Extrema orificia ramorum vaſis urinarii; quorum quodlibet, ut diximus, à caruncula inſtar papillæ mammillarum, clauditur: circa quam unaquæque horum ramorum extremitas connaſcitur; & quibusdam fibris ſatis validis, altèque in ſubſtantiam renis infixis adhæreſcit, 48. 7. & 48. 27. $\frac{1}{1}$ & 41. 12. & 41. 26. $\frac{1}{1}$

TABULA VI.

Caninos renes variè diſſectos patefacit.

FIGURA PRIMA.

PRIMA Figura oſtendit renem caninum, per medium diſſectum, abſque remotione alicujus particulæ.

Renis circumferentia, ejusdem ſubſtantiæ cum reliquo corpore; 5. 11. $\frac{1}{1}$ & 5. 23. & 15. 10. & 15. 25. & 25. 12. & 25. 23.

Pars renis, lineis quibusdam ſublatis, ceu fibris à centro ad circumferentiam productis, exculpta, 5. 13. & 5. 22. & 15. 11. & 15. 24. & 25. 13. & 25. 21. $\frac{1}{1}$

Foramina quædam vaſorum, quæ in renis diviſione inciſa fuerunt: anteriora enim cum poſterioribus connaſcuntur, 7. 15. & 7. 20. $\frac{1}{1}$ & 16. 14. & 16. 21. $\frac{1}{1}$ & 22. $\frac{1}{1}$ 15. & 22. $\frac{1}{1}$ 21.

Pars renis magis alba, & ſubcineritia; diverſis in locis maculis quibusdam rubeis tincta; cavitatem renis, inſtar ſepti, per medium dividens, 8. 15. & 8. 20. & 15. 14. & 15. 21. & 23. $\frac{1}{1}$ 15. & 23. $\frac{1}{1}$ 20.

Portio cavitatis internæ renis, 13. 17. $\frac{1}{1}$ & 17. 17. $\frac{1}{1}$

Foramen, & principium vaſis urinarii; 15. 17. $\frac{1}{1}$

FIGURA SECUNDA.

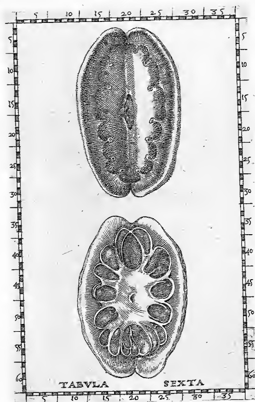
Secunda Figura oſtendit renem caninum, detracta illa parte, quæ, inſtar ſepti, per medium dividit cavitatem renis.

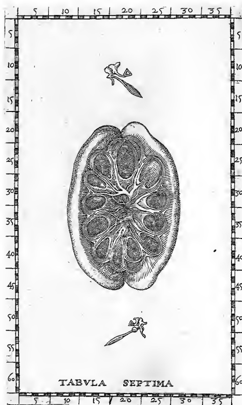
Partes renis, inter diviſiones corporis membranei exiſtentes, 37. 17. $\frac{1}{1}$ & 44. 13. & 44. 22. & 52. 12. $\frac{1}{1}$ & 52. 19. & 52. 21.

Corpus membraneum vaſa operiens, eademque complectens; à quo cavitas renis magna ex parte efformatur, 41. 16. & 41. 19. & 45. 15. & 45. 20. & 49. 16. & 49. 19.

Rami prædicti corporis membranei invicem connati; qui vaſa undique ſub & ſupra complectuntur, 39. 15. $\frac{1}{1}$ & 39. 19. $\frac{1}{1}$ & 45. $\frac{1}{1}$ 13. & 45. $\frac{1}{1}$ 22. & 49. $\frac{1}{1}$ 14. & 49. 21.

Foramen, & principium vaſis urinarii, 45. 17. $\frac{1}{1}$

TABVLA SEXTA

TABVLA SEPTIMA

TABULA VII.

Iterum caninum renem, detractis internis quibusdam membranis, ac tympani ossicula exhibet.

REn caninus; à quo non solùm detracta est pars illa, quæ cavitatem renis, instar septi, dividit, sed etiam corpus membraneum; quod in alia Figura vasis erat obductum, & cavitatem internam renis, magna ex parte, efformabat.

Substantia renis inter ramos vasorum, 24. 14. & 24. 22. & 29. 13. & 29. 23. & 37. 14. & 37. 19.

Rami venæ emulgentis; satis ampli, tenuissimam tunicam habentes, 29. 18. -¦ & 30. 19. & 31. 18.

Rami arteriæ, simul cum ramis venæ distributi; quibus membrana subjacet, pinguedine referta; quæ continua est cum propria renis tunica; sicut pinguedo cum ea, quæ circa vasa extra renem est circumfusa, 29. 16. & 29. 17. & 27. 18. & 28. 19. -¦ & 31. 16. & 31. 20. & 34. 16. & 34. 18. & 34. 19. & 34. 21.

Prædicti rami venarum, & arteriarum invicem non coeunt; nec degenerant in tertium corpus, ut scribit Vesalius; sed venæ cum venis, arteriæ cum arteriis uniuntur.

Rami venæ, & arteriæ passim distribuuntur per substantiam renis, & continentur à canaliculis; qui fiunt ex conjunctione corporis membranosi, & alterius membranæ vasis substratæ: hi autem canales, instar vaginæ, manifestè apparent dispensari per renis substantiam.

Membrana prædicta vasis substrata; à corpore membranoso, quod iisdem vasis incumbere diximus, recisa, 26. 17. & 29. -¦ 15. & 29. -¦ 20. & 32. 15. & 32. 20. & 35. 15. & 35. 18.

In ea cavitate, quæ fit à corpore membranoso vasis incumbente, & à membrana iisdem substrata, multa pinguedo continetur; quæ ramis vasorum undique obducitur.

Foramen, per quod venæ, & arteriæ in renem ingrediuntur, & vas urinarium extra procedit, 30. -¦ 17. -¦

FIGURÆ PARVÆ.

Duæ parvæ Figuræ, ad epistolam de organis auditus pertinentes, tria ossicula, in caverna ossis petræ similis recondita, & musculum motioni eorum præfectum ostendunt; superior quidem in homine, inferior verò in cane.

Ossiculum incudi simile, 8. 16. & 48. -¦ 19.

Ossiculum malleum referens, 9. 15. & 49. 20.

Ossiculum stapedi vocatæ comparatum, à Vesalio prætermissum, 9. 18. & 49. 18.

Musculus nemini Anatomicorum non incognitus, qui in majorem processum ossiculi malleum referentis inseritur, 11. 18. & 51. 16. -¦

In cane autem, non longè ab insertione, glandulam corneam adnexam habet, 50. 19.

TABULA VIII.

Diversa brachiorum tum in homine, tum in cane sanguinea vasa, cum dextro cordis ventriculo aperto, demonstrat.

FIGURA PRIMA, ET SECUNDA.

RIMA, & secunda Figura, quasdam dextri brachii humani venas ostendunt; & præsertim illas, quæ in profundo latitant.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 1. + 10. & 2. + 18.

Radix jugularis internæ, 1. 10. & 2. 17. +

Radix jugularis externæ, 1. 8. + & 2. 16.

Truncus humerariæ, & axillaris, 2. 7. & 3. 15.

Vena humeraria, 3. 4. & 3. 13.

Divisio humerariæ parum supra cubiti flexum in duos ramos; quorum interior cum axillaris ramo conjunctus, communem venam efformat, 19. 3. & 20. 10. +

Propago prædicti interioris rami humerariæ, quæ in flexu cubiti jungitur cum profunda axillari, 22. 5.

Venæ communis superficiariæ radix, 22. 4. & 22. 12.

Axillaris simul cum arteria, 4. 6. & 5. 13.

Axillaris parum supra internum humeri tuberculum in duos ramos divisio; quorum exterior cum altero humerariæ ramo conjunctus, communem superficiariam constituit, 19. 6. & 20. 14.

Axillaris profunda, quæ plerunque oritur supra medium longitudinis humeri, & interdum altiùs, vel humiliùs, 10. 5. & 10. 12.

Axillaris profunda gemina esse solet, & arteriam hinc inde complecti. Interdum utraque ejus pars, in medio ferè ductu in unam coit; deinceps illico bipartitur; & circa cubiti flexum iterum unitur: quod Vesalius ignorat, 11. 5.

Axillaris profunda supra humeri medium, in duas partes arteriam utrinque complectentes dividitur: ex quibus circa cubiti flexum una efficitur; non solùm ut in secunda Figura cernitur, sed variis etiam modis; quorum nullus à Vesalio describitur, aut pingitur, 11. 12.

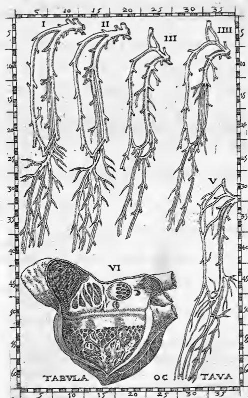
Axillaris profunda 21. + 5. + & 22. 13. in flexu cubiti, aliquos surculos principiis musculorum, qui oriuntur ab interno humeri tuberculo, tribuit: deinde cum ramo, 22. 4. + vel ab humeraria communem venam constituente, 23. 12. vel ab ipsa communi orto, conjungitur: de qua re Vesalius nimis petulanter Galenum reprehendit.

Congressus duarum memoratarum venarum, seu vena communis profunda, quæ videtur dividi in tres ramos, contra Vesalii opinionem; 22. 5. & 24. 12.

Humilior venæ communis profundæ ramus, juxta ulnam incedens, non semper unus est; sed interdum geminus existens (quod Vesalius non animadvertit) comprehendit in medio arteriam, & sub musculo in octavum brachialis os inserto procedens, vicinisque soboles offerens, in internam manus sedes dispensatur; & omnibus digitis, vel quatuor, vel etiam paucioribus, surculos offert, 24. 5. & 25. 12.

Elatior venæ communis profundæ ramus, juxta radium incedens, non rarò, sicut humilior, geminus est, & sub musculo brachiale ad magnum digitum flectente deorsum procedens, vicinisque musculis propagines offerens in-

inter-

I
II
III
IIII
V
VI
TABVLA OC TAVA

internam ſedem pollicis, vel indicis diſtribuitur, 25. 3. & 26. 10. ÷
Medius ramus venæ communis profundæ, qui à Veſalio nec diſcribitur, nec pingitur; inter muſculos ſecundum, & tertium digitorum internodium flectentes, totam membranei ligamenti ulnæ, & radii longitudinem perreptans, muſculis ei incumbentibus ſurculos tribuit; & interdum geminus exiſtens arteriam hinc inde comprehendit, 24. 4. ÷ & 26. 11. ÷
Propago à prædicto medio ramo venæ communis profundæ circa quartam ulnæ partem orta; quæ ligamentum membraneum ulnæ, & radii perforans, ad poſteriora tranſit, & in muſculos ab ulna procedentes, aliosque eidem incumbentes diſtribuitur. Hæc propago, quæ interdum gemina eſt, & arteriam mediam comprehendit, oſcitanter à Veſalio prætermittitur, 26. 3. ÷ & 27. 11.
Arteria cum axillari vena procedens, 2. ÷ 11. & 3. ÷ 18.

FIGURA TERTIA, ET QUARTA.

Figura tertia, & quarta aliquot venas, & arterias dextri brachii ſimiæ demonſtrat.
Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 6. ÷ 24. & 6. 34.
Vena jugularis interna multò major, quàm externa, 6. 24. & 5. 33. ÷
Vena humeraria, quæ à clavicula, & muſculo ab ea in primam coſtam inſerto media comprehenditur; & juxta illius cum ſterno articulum foras erumpit, 6. 23. & 5. 33.
Principium jugularis externæ ab humeraria ſub clavicula procedens, 5. 23. & 4. 33.
Alterum principium jugularis externæ ab humeraria procedens, ubi claviculam præteriit, 4. 21. ÷ & 3. 31.
Jugularis externa à duobus principiis enata, contra quam in homine, multò major eſt, quàm interna, 2. 22. & 1. 31.
Humeraria à muſculo deltoide, & ab eo, cui mammilla inſidet, operta, 6. 20. & 5. 30.
Diviſio humerariæ ſupra cubiti articulum, 19. 18. & 18. 27.
Humerariæ ramus per exteriora cubiti diſtributus, 21. 18. & 20. 26. ÷
Humerariæ ramus, qui circa medium cubiti, cum alio ab axillari enato coit, 20. 18. ÷ & 19. 27.
Axillaris ſimul cum arteria, eodem modo, quo in homine internus ejus ramus, profunda eſt; & ſub primo muſculo cubitum flectente arteriam comitem habens, uſque ad cubiti flexum procedit, 7. 23. & 7. 31.
Ramus axillaris, qui per thoracis latus ſub cute diſpenſatur, 9. 22. & 9. 32.
Axillaris diviſio non longè à cubiti articulo, 18. 21.
Ramus exterior axillaris arteriam comitem habens, qui cum alio humerariæ, è regione extremæ partis carnoſæ primi muſculi cubitum flectentis, nimirum inter hunc muſculum, & alium obliquum radii conjungitur, 19. 21.
Propago rami exterioris axillaris, per interiora cubiti in ſuperficie diſpenſata, 22. 21. ÷
Propago, 22. 19. quæ interdum oritur ab externo ramo axillaris ad medium cubiti tendente; & quandoque 21. ÷ 27. à conjunctione ramorum axillaris, & humerariæ bipartito ſcinditur; deinceps ſub cubiti flexu, inter duos radii muſculos extrà erumpit, & à ligamento, quod inſtar membranæ omnibus muſculis ea in parte obducitur, uſque ad radii extremum fertur.

Pro-

Propago, arteriâ interdum destituta, à conjunctione ramorum humerariæ, & axillaris procedens, quæ sub obliquum radii musculum demergitur; & cum altero ramo profundo axillaris, juxta insertionem primi musculi cubitum flectentis conjungitur, 22. 19. & 21. $-\frac{1}{1}$ 28.

Interior axillaris ramus, parum supra cubiti articulum ortus, qui profundus juxta os cubiti simul cum arteria incedens, multas propagines vicinis musculis offert, & tendinem primi cubitum flectentis non longè ab ejus insertione conscendens, ramo à conjunctione humerariæ, & axillaris orto, occurrit; & communem profundam efformat, 20. 21. $-\frac{1}{1}$

Insignis ramus ex profunda, quam diximus, venarum conjunctione ortus, qui simul cum arteria juxta os ulnæ sub musculis digitos flectentibus latitans, medius inter duas propagines ab eadem conjunctione ortas, ad extremam manum procedit, 24. 20. & 23. 28.

Venæ axillaris divisio, quæ sicut in homine, ante medium longitudinis humeri, interdum fit, 11. 30.

Exterior axillaris, quæ, secus quàm in homine, arteriam comitem habet; & à primo musculo cubitum flectente non admodum profunda occultatur; ac parum supra cubiti articulum dividitur, 15. 30.

Rami humerariæ, & axillaris exterioris conjunctio, juxta cubiti flexum, 27. $-\frac{1}{1}$ 27. $-\frac{1}{1}$

Exterior axillaris ramus sub cute distributus, 20. 30.

Interior, & profundior ramus axillaris, qui à primo musculo cubitum flectente occultatus, interdum, non aliter quàm in homine, in duas propagines mediam arteriam comprehendentes, divisus, usque ad insertionem ejus musculi fertur: juxta quam ipsum conscendens, cum ramo à priori jam dicta humerariæ, & axillaris exterioris conjunctione orto, coit; & venam communem profundam efformat: unde facile est Vesalii ignorantiam arguere, qui hominis, & simiæ convenientiam propter ejusmodi venarum congressum turpiter ignorans, non minùs temere, quàm injustè Galenum de eis reprehendit, 13. 29. $-\frac{1}{1}$

FIGVRA QVINTA.

Quinta Figura præcipuas venas, & arterias dextri brachii canis ostendit.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 29. $-\frac{1}{1}$ 35.

Truncus humerariæ, & jugularis externæ, 29. 34.

Humeraria 29. 33. orta à jugulari externa, parva est; & è regione medii capitis humeri à musculis occultata ad posteriora quodammodo reflectitur; & quum ad finem musculi deltoidis pervenit, à ramo axillaris, 35. 39. qui major ipsâ est, adaugetur, aut potiùs constituitur.

Humeraria juxta primum musculum flectentem cubitum incedens, 37. 30.

Divisio humerariæ supra cubiti articulum, 43. 30.

Humerariæ ramus per exteriora cubiti distributus, qui ferè ad inferius extremum radii bipartitur, & in manum dispensatur, 45. 29.

Ramus humerariæ, qui in flexu cubiti cum externo ramo axillaris conjungitur, 44. 30.

Vena jugularis externa, 28. 23.

Vena gracilis orta à jugulari externa, quæ in superficie per posteriora scapulæ deorsum incedens, juxta inferius, & posterius latus musculi deltoidis jungitur

gitur cum alia inſigni vena orta ab axillari, 28. 32.

Vena axillaris, 30. 34. †

Inſignis vena orta ab axillari juxta ejus principium, quæ ſub cervicem ſcapulæ ad poſteriora procedens, humerariæ conjungitur; & ipſam adauget, vel potiùs conſtituit, 32. 32.

Vena axillaris ferè in ſuperficie incedens, inter quam, & arteriam nervi medii ſunt, 34. 32. †

Ramus axillaris pluribus ſurculis per muſculos cubitum extendentes in ſuperficie diſtributus, 42. 33.

Ramus inſignior axillaris, ferè in ſuperficie ad flexum cubiti ſimul cum arteria incedens, qui cum ramo humerariæ conjungitur, 44. 32.

Surculus gracillimus inſignioris rami axillaris, qui in ſuperficie longioris radii muſculi fertur, 47. † 30.

Tertius axillaris ramus, qui non longè ab alio, quem inſigniorem eſſe diximus, ſupra cubiti articulum ortus, profundus cum arteria incedit; & ſub inſertione primi muſculi cubitum flectentis, cum ramo à conjunctione humerariæ & axillaris in flexu cubiti orto, unitur 44. 32. †

Ramus 47. † 30. † conjunctione humerariæ & axillaris in flexu cubiti ortus; qui arteriâ deſtitutus, ſub obliquum radii muſculum demergitur; & in duos ramos dividitur; quorum interior cum tertio axillaris 47. † 31. jam dicto ramo conjungitur; deinde tranſverſus 44. 31. juxta os ulnæ incedens, ſimul cum arteria ferè uſque ad ulnæ extremum fertur.

Exterior ramus, ut in pictura vides, diſpenſatur, 50. 30.

Gracilis arteria ſimul cum ramo axillaris procedens, qui cum humeraria conjungitur, 45. † 29. †

Arteria ſine vena ſub externo brachialis muſculo incedens, 56. 27.

FIGURA SEXTA.

Sexta Figura dextrum cordis ventriculum ſecundùm ejus longitudinem inciſum, cum tribus membranis orificio venæ cavæ præfectis oſtendit; & præterea internam partem auriculæ dextræ, quæ à vena cava, qua parte ei adhæret, diviſa eſt.

Membrana, artificii, & admirationis plena, nemini Anatomicorum hactenus non incognita, quæ foramini venæ cavæ à jecore aſcendentis, quum primùm hæc in dextram auriculam degenerat, præfecta eſt, nimirum dimidiatam partem, eamque anteriorem illius occupat; & deinceps reticulum efformat, 44 15.

Membrana cornutæ lunæ figuram referens, orificio majoris venæ coronariæ, ceu operculum ultra medium obducta; quam cæteri Anatomici oſcitanter prætereunt, 46. † 15.

Superius orificium venæ cavæ ad jugulum aſcendentis, quæ, ut Galenus ſcribit, ab elatiori auriculæ dextræ extremo principium quodammodo ſumere videtur, 43. 23.

Cætera, quæ in hac Figura continentur, ad præſentem tractationem non pertinent.

TABULA IX.

Exhibet univerſum corpus cum artubus, & reſeratis ventribus; ut contenta viſcera in ſitu naturali à Tyronibus facilè animadverti poſſint.

PTISSIMAM, & à Priſcis fortè ignoratam, inchoandæ in Theatro diſſectionis, ac demonſtrationis Anatomicæ methodum oſtendit in hac Tabula (quam certè primam ſpectatoribus ſiſtendam ſtatuerat) Euſtachius: etenim, non tantummodo generalem totius corporis, ſed particularem exhibet notitiam tum omnium penè uno obtutu viſcerum, quæ in tribus ventribus clauduntur, tum ſingulorum artuum. Et quidem, præter unum Gaſparem Bartholinum juniorem, nullum vidimus, à quo in oſtenſionum limine hæc ſimul viſcerum in proprio ſitu cognitio tradatur. Porrò multùm, & ſæpe artefactæ Profectorum induſtriâ viſcerum ſectiones, aut ex ſectionibus delineatæ icones Tyronibus imponunt. Nam hi falſum quid imbibunt, credentes, eodem ipſo ſitu, libertate, ac ſimplicitate intra animalium corpora, cùm vaſa, tum membranas, tum exta ipſa ineſſe, cujuſmodi in Tabulis diſpoſita, aut delineata perſpiciunt; quum ſecus omnia in animalibus mirum in modum colligata, connexa, & cohærentia ſint. Sectores enimvero, ut apparenti, quanquam fallaci operis pulchritudini conſulant, ſemper vaſcula, & tunicas, cultro, ac forcipibus, interdum unguibus ſcindunt, ac diſtrahunt, non rarò etiam acu, & filo variis modis aptant, conſuunt, atque, ut paucis dicam, à veritatis ſtatu deturbant. Quod ſanè hoc loco præcipuum, cognituque dignum candidatis arbitror. Nam ipſe ego, quum publicè in Theatro Romani Archilycei triginta ab hinc annis Anatomen docerem, aliorum periculo admonitus, ſemper oſtenſiones meas ab hac methodo, demonſtrandi ſcilicet viſcera in proprio ſitu, exordiebar.

Vides itaque in hac Tabula anticam faciem humani corporis, quod apud Anatomicos dividitur in ventres, & artus, vel, ut meliùs apud Recentiores, in truncum capitatum, & artus.

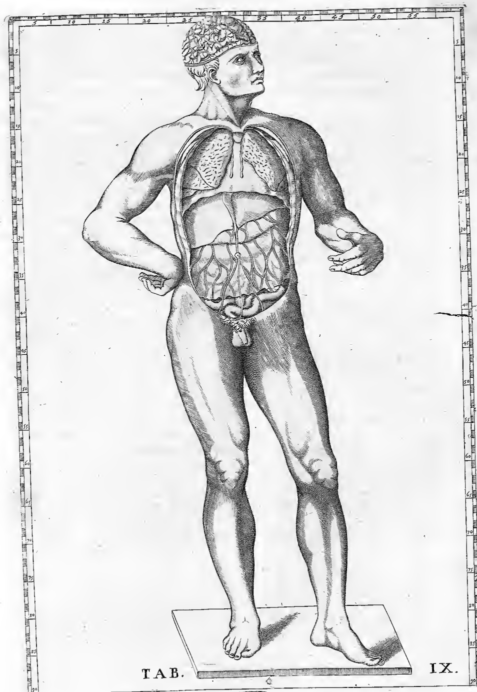
Trunci capitati nomine id venit, quod à ſummo vertice, collo, humeris, indeque à coſtis per lumbos, ilia, os ſacrum, & inguina uſque ad pudenda circumſcribitur.

Artus verò dicuntur partes, quæ, veluti in arboribus rami, à trunco propendent; ſuntque alii ſuperiores, alii inferiores: illi quidem conſtituuntur à brachiis; hi verò à cruribus.

In trunco autem capitato tres ventres animadvertis, qui à ſitu, quem in corpore tenent, ſupremus, nempe caput; medius, ſcilicet thorax; & infimus, hoc eſt Abdomen appellantur.

Hos igitur ventres diligenter Tibi unica in Tabula reſeravit Euſtachius; ut, quæ viſcera in ſingulis primo intuitu occurrere poſſunt, ritè conſpicias: reliqua enim exta, partim declinatis, aut elevatis, partim ablatis, quæ ſuperſtant, facilè in ipſo cadavere deteguntur.

Spectas quidem primo loco abdomen (ut pleroſque Anatomicos in ſectionum ordine ſequamur) ſpatium videlicet, quod deſcribitur ſuperiùs à 27. 21. uſque ad

TAB. IX.

ad 27. 36.; inferiùs verò à 39. 24. usque ad 39. 34., atque in eo nodum funiculi umbilicalis, qui ex duabus arteriis, una vena, atque uracho consurgens, communique membrana obductus, ipsi umbilico 32. -|- 29. quasi clavo affigitur: hinc verò suas productiones, inferiùs nempe duas arterias 40. 26. & 40. 31. -|- ab iliacis procedentes, & urachum 37. 29. ad urinariam vesicam 41. 29. desinentem; superiùs autem venam umbilicalem 32. 29., quæ ad hepar ascendit.

Cernis quoque omentum multis vasis ornatum 35. 25. & 35. 34., atque hepar 28. 25. suo cum anteriori ligamento 28. 28. -|-, quod diaphragmati sub cartilagine ensiformi adnectitur. Intestinum pariter ileon 38. -|- 27. & 40. 31.

Deinde in medio ventre, seu thorace, detractis sterno, costarum portionibus, necnon pleurâ, quæ interiùs costas succingit, pulmones primo aspectu observantur in magnos lobos 20. 25. & 20. 33. divisi: deinde segmentum diaphragmatis 25. 23. & 25. 35.; duo pariter nervi in idem utrinque ad lineam descendentes 22. 28. & 22. 29. -|-

Cæterùm, quod sibi voluerit indicare Eustachius per spatium illud leve, quod alba superficie oculis obversatur 23. 30. non satis intelligo: *Davus enim sum, non Oedipus*: fieri enim potuit (quod admodum probabile videtur) ut propter incuriam ipsius Incisoris, pericardium, cujus imaginem eo loci fortè satagebat ostendere, ineptissimè delineatum fuerit.

Denique, ad caput ascendens, secto cranio, atque dempta dura matre, perspicuè vides superficiem cerebri pia matre obvelatam 3. 23. & 3. 31. unà cum sanguineis vasis.

Præterea conspicis externas etiam capitis partes, frontem nempe 5. -|- 31., occiput 8. 23., tempora 6. -|- 27., anteriorem colli partem, & præcipuè jugulum 13. 30.; posteriorem autem, quæ cervix 13. 25. dicitur.

In artubus verò, & primò superioribus juxta singulas partes, in quas Anatomicorum vulgo dividuntur, cernere poteris humerum 15. 20. & 15. 37., cubitum 30. 9., ejus flexuram 28. 41., carpum 34. 20., metacarpum 32. 47., volam manus 35. -|- 19., illius dorsum 33. 46. & digitos.

Inferiorum autem artuum partes sunt primò femur, quod superior cruris pars est à genu 62. 27. & 62. 40. usque ad abdomen; subinde tibia, quæ est inferior pars pedis à genu usque ad tarsum 81. 28. & 81. 40., quæque posteriùs 70. 30. sura dicitur; tandem extremus pes, qui alias patitur subdivisiones: hunc enim Anatomici partiuntur, in tarsum 81. 28. & 81. 40., metatarsum 83. 28. & 83. 42. ac digitos.

Fruere igitur, amice Lector, tanti Viri labore, & nostrâ, quam hîc pro viribus adhibuimus, industriâ.

TABULA X.

Demonſtrat pleraque viſcera in abdomine contenta, & potiſſimùm quæ ad primam alimentorum coctionem, & fæcum excluſionem conferunt. Incipiendo itaque à

IGURA I., hæc ſanè exhibet oeſophagum 5. 10. cum ventriculo 44. 4. uſque ad 44. 20., cujus primum, ſuperius appellatum, orificium 36. 13., alterum autem, inferius dictum, nempe pylorus 43. 5. oſtenditur. Animadvertantur ſtomachi membranæ primùm exterior, à peritonæo mutuata 42. 7.; deinde ſubjecta, ſeu media, muſcularibus fibris apertè donata 44. 15.; quæ quidem quum ſolidiuſcula ſit, in varia ſuperpoſita ſegmenta, ſeu ſtrata per artem dividi poteſt; & multò faciliùs in avibus, quibus ventriculum longè craſſiorem, ſeu magis lacertoſum natura largita eſt.

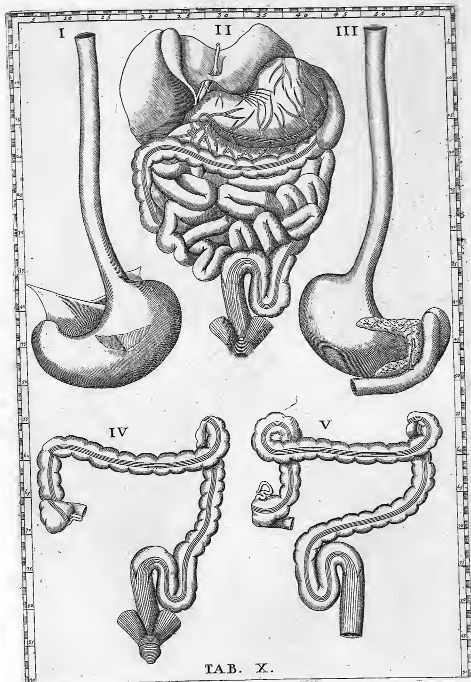
Interior autem, quæ villoſa eſt, membrana in tumido adhuc ventriculo conſpici non poteſt.

FIGURA II. oſtendit partem cavam elevati paululum hepatis 8. 16. & 8. 30., in qua notentur veſicula fellis 5. 21., ejus ductus 11. 23., qui cum hepatico 11. 24. + jungitur, & choledocum efformat 13. 23. + Similiter proximè, & profundiùs adſtans vena porta 12. 24. + cum arteriolis hepaticis ſuperpoſitis 11. 25. +, demum vena umbilicalis diſſecta 6. 27. Ventriculus occurrit 13. 25. & 13. 39. Lien è regione ſiniſtra eidem adjacens 12. 42. Portio omenti à ventriculi fundo propendens cum minutiſſimis glandulis adipoſis. Inteſtinum duodenum occultatur ſub omento 16. 24. Jejunum per abdominis præcipuè centrum revolutum 22. 20. uſque ad 22. 36. Ileon deinde ad latera potiſſimùm ſerpens à 29. 20. uſque ad 29. 38. Colon ita locatum, ut ejuſdem muſcularis faſcia appareat, quæ, brevior quum ſit univerſa ejuſdem inteſtini longitudine, in cauſa eſt, ut illud in rugas contrahatur, variaſque veluti cellulas effingat: incipit autem colon 28. 18., & aſcendens fertur ſub ventriculo 19. 20. uſque ad 19. 38. Extrema coli pars, quæ inflectitur 39. 34., ut in rectum inteſtinum tranſeat 40. 29.: in quo ſanè diligenter advertantur fibræ rectæ, eæque muſculares 44. 30., quæ à podice 46. 28. ſurſum exporrectæ, muſculis elevatoribus 43. 26. & 43. 31. non ægrè ſuccenturiantur. Denique muſculus ani ſphincter 45. 29. clarè apparet.

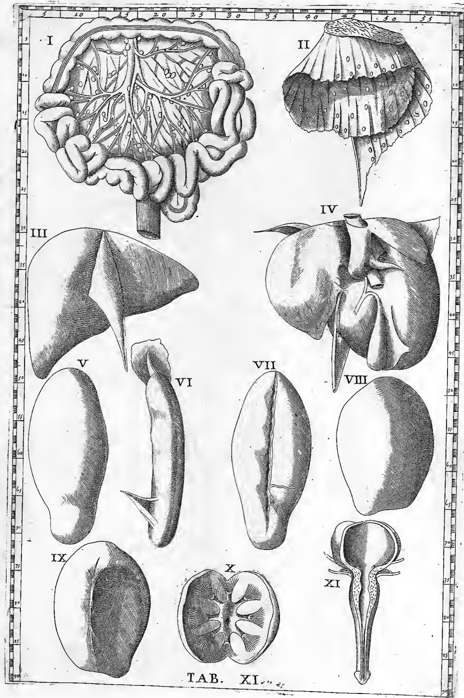
FIGURA III. parte ventriculi poſticâ ſuſpicionem præbet, Euſtachium non latuiſſe ante Wirſungium à pancreate 43. 49. & 49. 47. proprium ductum 47. 50. + unà cum choledoco 45. 51. intra duodenum ferri 49. 51.

FIGURA IV. & V. delineant inteſtina craſſa extra abdomen utcunque in ſitu naturali accomodata. Figura IV. facie anticâ, V. verò poſticâ. Portio abſciſſi inteſtini ilei 67. 8., necnon 69. 34. Cœcum apparet inſtar vermiculi 68. 7. & 65. 31. Colon per ſe oculis patet, quemadmodum etiam inteſtinum rectum cum fibris longitudinalibus probè denudatis, quæ in limbo ſub circularibus in podice occultantur, 85. + 16.

TA-

TAB. X.

TAB. XI.

TABULA XI.

Proponit videnda alia etiam abdominis vaſa, & viſcera; coctioni, motui, & ſeparationi liquidorum deſtinata.

DUMBRAT FIGURA I. vaſa ſanguinea meſaraica, quæ ad inteſtina deducuntur cum diverſis glandulis, & inter eas chyli etiam, ut arbitramur, lymphæque reductivas adænas: quas quidem non vidi hactenus ullum ex priſcis Anatomicis, qui tam exquiſitè delineaverit; quod etiam ſequenti Figura admiramur.

FIGURA II. Meſenterium, & meſocolon exhibet.

FIGURA verò III. & IV. utramque jecoris faciem cum ſuis ligamentis, anteriori quidem, & lato 45. 14.; poſteriori verò propendente 45. 42. Veſica fellea cernitur 45. 47., canaliſque communis diſſectus 39. 44. In eadem autem IV. Figura (quæ ad veritatis imaginem mirè inciſa fuit) ſectio circuli 28. $\frac{1}{1}$ 44., qua venæ cavæ ſegmentum colligatur, depingitur: poſteriùs portio ejusdem propendentis vinculi, quo jecur diaphragmati ſuſpenditur. Vena item portæ oſtenditur 36. 47.

FIGURIS deinde V. & ſequentibus uſque ad IX. varii lienis aſpectus depinguntur, forſitan ordinarii, & extraordinarii, integri, & ſecti in quarum VII. & IX. noſtros ante oculos obverſantur nonnulla vaſa, quæ per longum exporrecta, ac ſubinde in transverſum delata, videntur aliquid ſubindicare, quod ipſi Euſtachio nuper innotuiſſe credendum eſt. An in viventium, quæ interdum ſecuit, animalium lienibus vaſa lymphatica ſubolfecit?

FIGURA X. exhibere videtur renem diſſectum, in quo tubuli, tanquam filamenta nervea, à corticali illius viſceris parte oriuntur, & in faſciculos papillares hîc, & illic concurrunt, ac deſinunt; quæ quidem papillæ, ſeu carunculæ numero octo in pelvim aperiuntur. Habes non abſimilem, & quidem meliorem figuram Tabulâ V. Figura I. ſuis cum annotationibus.

Tandem FIGURA XI. oſtendit virorum membrum per urethræ longitudinem uſque ad veſicam apertum, ut præcipuè ſpongioſi corporis ſubſtantia, necnon ingreſſus ureterum in veſicam poſſint animadverti.

TA-

TABULA XII.

Versatur in demonstrandis variis organis, quæ secernendo, colligendo, excludendoque tam lotio, quàm semini famulantur.

FIGURA I. renes ostendit cum suis glandulis succenturiatis, ab Eustachio primùm detectis, 2. 7. & 2. 16. $\frac{1}{1}$ item vasa, non tantùm quæ dicuntur emulgentia, sed etiam quæ per renum membranas sparguntur 4. 9. & 5. 15.; imò, quod magis interest, canales sanguineos hypogastricos, ab iliacis in urinariæ vesicæ corpus, atque ad penis radicem 34. 10. & 34. 15. potissimùm productos. Spectamus etiam, miramurque in eadem Figura summam Autoris diligentiam, quam nullus recentiorum, quod viderim, adhibuit, in delineandis lateralibus surculis, qui ex arteriis, venisque spermaticis, utrinque dissectis 24. 5. & 24. 19. ad peritonæum divertunt. Præterea exhibet urinariam vesicam cum amputato uracho 25. 12., prostatas 34. 11. & 34. 13. Musculos etiam penis, erectores nuncupatos, 38. 10. & 38. 15.

FIGURA II. indicat testem humanum, ablatâ vaginali tunicâ, cum vasis, per illius superficiem in gyrum ductis: epididymus etiam, posteriùs didymo incumbens, apparet 40. 7. $\frac{1}{1}$ & 40. 17.

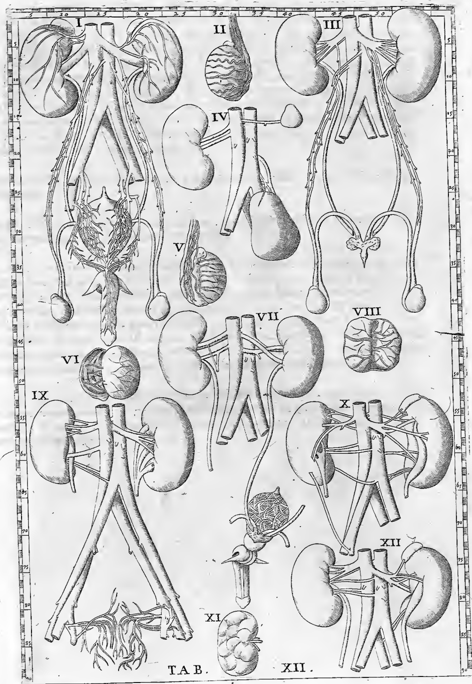
In FIGURA III. studium à nemine priùs susceptum cernitur, quo, detractis visceribus omnibus, ligamentis etiam, & membranis suspendentibus, ac tegentibus vasa spermatica, liberè & videri, & intelligi potest iter fluentis liquidi sanguinei ad ipsos didymos, nec non progressus vasorum deferentium à testibus, & epididymis per inguina usque ad vesiculas seminales, & urethræ superficiem. Vides enim 20. 39. & 20. 50. $\frac{1}{1}$ secernendum in testibus semen ferri per vasa sanguinea, dicta spermatica, usque ad testes. Intueris deinde, quæ internum locum tenent, vasa deferentia, ab epididymis orta, facto semicirculo 29. 40. & 29. 51., intra abdomen se abscondere, tandemque rectâ petere laterales urethræ lineas 33. 45., ubi duo foraminula ad spermatis egressum in capite, ut ajunt, gallinaceo, clarè spectantur 34. 45., dum interim 32. 44. & 32. 47. vesiculæ seminales, ad asservandum semen, perspicuè delineantur. Labor sanè improbus, sed egregius, magnique pro Tyronibus usus.

FIGURA IV. exhibet exemplum duplicati renis sinistri, cujus iconem, & explicationem Autor dedit Tabulâ IV. Figurâ V.; quam Lector rursus ad oculum, & ad memoriam revocare, si velit, commodè poterit.

FIGURA V. ostendit epididymum, & ex eo productum vas deferens, 35. 22.

FIGURA VI. testem patefacit retractâ ad latus albugineâ tunicâ, ut vasorum sanguineorum ex hac in illum transitus appareat 50. 10.

FIGU-

TAB. XII.

FIGURA VII. exhibet externam urinariæ vesicæ peripheriam revolutam, ut posstica sua parte videri possit: quamobrem abscissum fuit utrumque vas deferens 69. 27. & 72. 34. -|-, nec non dexter ureter 67. 36. -|- Notentur interim insertiones ureterum intra vesicam per possticam, & infernam ejusdem partem prope collum 70. 30. & 70. -|- 32. -|- Mirabilis quoque carneo-tendinosorum lacertorum, vesicam circumtexentium, delineatio diligenter observetur 67. 30., usque ad 67. 35. Nam illam Autor detegere non potuit, quin detractâ priùs externâ membranâ, & fortè etiam ferventi aqua irroratis priùs fibris, quæ vesicæ musculum constituunt. De iis autem vesicæ urinariæ fibris loquutus est Autor in Opusculo de Renibus cap. 19. pag. 75. Vide situm vesicularum seminalium 71. 31. prostatarum 72. 30.

FIGURA VIII. exhibet denudatum à membranis, dissectumque testem sine epididymo.

FIGURA IX., detractâ vesicâ, demonstrare potissimùm videtur sanguinea vasa, quæ ad posticam ejusdem partem feruntur.

FIGURA X. exhibet ramos arteriarum, qui in aliquibus cadaveribus ab iliaca sinistra in utriusque renis inferiora segmenta propagantur; quasi in supplementum arteriarum emulgentium, quæ interdum graciliores reperiuntur; cujus sanè erroris, aut lusus naturæ in ramificandis vasis tam venosis, quàm arteriosis ad sinistrum renem progredientibus, hîc, & Figurâ etiam XII. specimen exhibetur. In hac verò advertatur dilatatus ureter sinister 60. 52. fortè quia exemplar ex cadavere alicujus, qui, dum erat inter vivos, calculo laboraverat, deductum est; id quod in XII. etiam Figura observatur.

FIGURA XI. demonstrat externam renis superficiem, quæ in fœtubus præsertim quadrupedum, & ursinis potissimùm varias in glandulas dispertita reperitur. Eandem Figuram habes Tabulâ IV., ejusque accuratissimam eodem loco explicationem.

TABULA XIII.

Detegit vasa renum, uteri, & ligamentorum ejus.

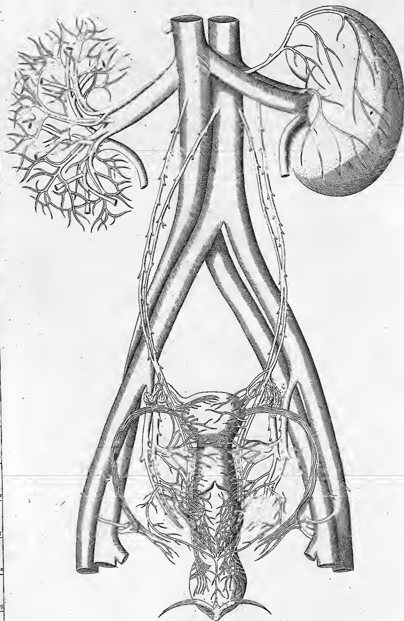
TAQUE à 10. 15. usque ad 32. 16. depingit vasa per internam renum substantiam dispersa, quæ triplicis generis sunt, nempe arteriosa, venosa, & urinaria. et quoniam hujus iconis, multò quidem perfectioris explicationem dedit Autor Tabulâ V. Figurâ II., ad eandem Lectorem jure merito rejicimus. In sinistro autem observentur venæ, quæ à superficie renis sanguinem in emulgentem exonerant; quum in præcedenti Tabula Figura I. demonstrasset easdem venas, à rene dextero in cavam liquida referentes. harum verò delineationes, ac notas habes in Tabula I. Figura II. & III., & Tabula II.

Deinde ostendit externam faciem uteri, ac vaginæ suis cum sanguineis vasis, à quorum exortu usque ad uteri cornua animadvertere licet hinc inde dissectos surculos, qui ii quidem sunt, quos huc illuc per abdomen spargi in cadaverum dissectionibus passim observamus. Hæc sanè diligentia in aliorum Anatomicorum tabulis omnino desideratur.

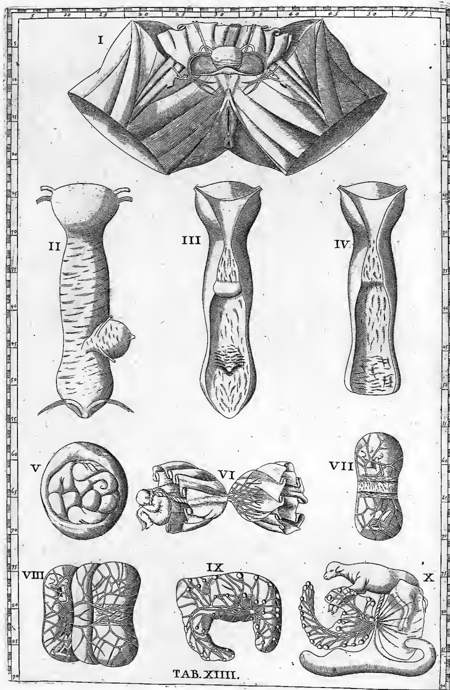
Præterea sedulò advertendæ sunt anastomoses 40. 38. & 52. 21., & 37. 21. & 56. $\frac{-}{1}$ 34. arteriarum, & venarum, quæ ab aorta descendente, & cava majorem in partem desinunt in ovaria, & uteri parietes.

Notandum insuper hac eadem in Tabula mirabile artificium circa reliqua vasa, quæ ad uterum, ejusque vaginam, clitoridem, atque urinariam vesicam propagantur; nam non tantummodo demonstrantur oriri à truncis aortæ, & cavæ, verùm etiam ab inferioribus sectionibus iliacarum, nempe ab hypogastricis, 70. 20. $\frac{-}{1}$ & 71. 37.; à quibus canales mirè divaricantur.

Illud verò peculiari animadversione dignum censemus, quòd Eustachius genuinam hîc structuram rotundorum ligamentorum elegantissimè dederit, mixtam scilicet ex sanguineis vasis serpentino ductu, dexterâ præsertim parte ex cruralibus etiam ramis prodeuntibus, atque fibris longitudinalibus, quæ venis, arteriisque substratæ sunt. Docemur autem ab hujusmodi obliquo, & tortuoso vasorum ductu ligamenta hæc distendi, quum scilicet uterus in gravidis ascendit versùs diaphragma; complicari rursus, & convolvi facilè posse, quum à gestatione fuerit feriatus. An verò horum ligamentorum vasa à cruralibus germinantia aliquid etiam ad alendum fœtum, ejusque membranas conferant, viderint alii: nos enim demonstrasse contenti sumus, recentiores etiam Scriptores, ipsumque Suvamerdamium à nostro Autore hac in exponenda re præventos, ac superatos fuisse. Denique clitoris 86. 29. cum suis utrinque cruribus, ac musculis 84. 26. & 84. 33. bellè delineatur.

TAB. XIII.

TAB. XIIII.

TABULA XIV.

Exhibet uterum, placentam, & fœtum non humanum modò, sed etiam pecudum; suis cum membranis, & cotyledonibus.

Igura I. ostendit in situ pudendum muliebre tam externum à communibus tegumentis denudatum, scilicet cunni labia, nymphas, & clitoridem, quàm internum, videlicet uteri fundum. Ab externo itaque pudendo principium sumentes, observentur fibræ carneæ, quæ in mulieribus continuæ sunt ab uteri labris in ani sphincterem 17. ⊣ 28. ⊣ Quare ansam nobis præbent asserendi, musculos labrorum vulvæ, à Graaffio potissimùm detectos, Eustachio clarè innotuisse. Vides etiam in hac Fgura propagationem sanguineorum vasorum à cruralibus 8. 21. ⊣ & 8. 35. & 9. ⊣ 22. & 9. 35. per rotunda ligamenta usque ad uteri fundum 6. ⊣ 26. ⊣ & 6. ⊣ 30. ⊣, ut in præcedenti Tabula extra situm depicta fuerunt.

Figura II. demonstrat vaginam integram, hoc est non apertam, cum clitoride, ejusque musculis, & vesicâ urinariâ ad lævam inclinatâ, ut & ejusdem colli in vaginam, & ureterum in vesicam insertiones pateant; necnon superiori parte uterum cum transversim dissectis utrinque ad ejus fundum tubis 24. 5. & 24. 15., & rotundis ligamentis 25. 5. & 25. 15.

Figura III. patefacit eandem vaginam per longum parte posteriori divisam, ut meatus urinarius 48. ⊣ 29. incolumis, atque in situ ostendi posset. Os uteri internum 38. 29., necnon folliculorum oscula, quæ clarissimus postea Malpighius stygmata appellavit, tum supra orificium, tum infra per vaginam distributa in hac, & in sequenti IV. Figura delineantur. Sed, quod maximè interest, illud est, quòd à nostro Eustachio fortè ante Falloppium visæ fuerint tubæ, suis hiatibus perviæ ab uteri fundi lateribus 24. 25. & 24. 33. in ovaria.

Figura V. delineat humanam placentam propriis membranis obvolutam, quemadmodum post partum extruditur, eamque videndam exhibet, qua parte ipsi utero adhærescit. Supersedemus autem hîc ad singulas partes descendere, quoniam eas nulli ignotas esse putamus.

Figura VI. demonstrat fœtum, capite in genua procumbentem, quem situm plerunque intra uterum servat, ejusque vas umbilicale 65. 21., eo potissimùm loco, quo ab amnio 65. 26. in chorion 65. 30. penetrat; dividit propterea, ac sejungit has membranas, ut hoc naturæ artificium ostendat. Cernantur etiam vasa sanguinea, quæ ludunt per chorion 65. 31.

Figura VII. usque ad Figuram X. varios pecudum fœtus cum membranis, & cotyledonibus juxta naturæ statum delineat, quod ab eo primùm observatum fuisse peritus quisque rerum Anatomicarum judicare potest, licèt postea grandioribus iconibus in publicum emiserit Fabritius ab Aquapendente.

TABULA XV.

Diverſos tum laryngis, tracheæ, pulmonum, & diaphragmatis, tum cordis, & magnorum vaſorum aſpectus demonſtrat.

IGURA I. delineat laryngem 4. 13., aſperam arteriam 7. 12., & anteriorem pulmonum faciem 15. 6. & 15. 16., cum thymo 11. 12., & duobus nervis 14. 11. & 14. 13., qui utrinque ad latera mediaſtini verſus diaphragma 23. 12. exporriguntur.

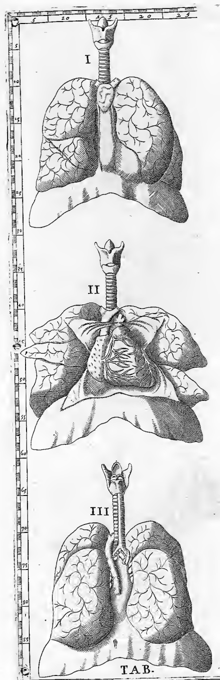
FIGURA II. exhibet venam cavam ſuperiorem 42. 11. + in dexteram cordis auriculam paululum dilatatam 45. 11. deſinentem: in qua quidem animadverſione digna eſt venæ coronariæ in eandem auriculam inſertio 47. + 11. Notetur quoque locus adhæſionis quadrifariam ſecti pericardii cum arteria magna priuſquam in carotides diſpertiatur 42. + 13.: ex qua quidem adhæſione plura deducimus noſtris in libris de Corde. Circa pericardii originem non à ſubſtantia cordis, ſed ab ejus vaſis multa ex Galeni ſententia tradidit Euſtachius antigram. 10. de Vena ſine pari pag. 283. Advertatur etiam ſitus arteriæ coronalis ab aorta procedentis 44. 12. +

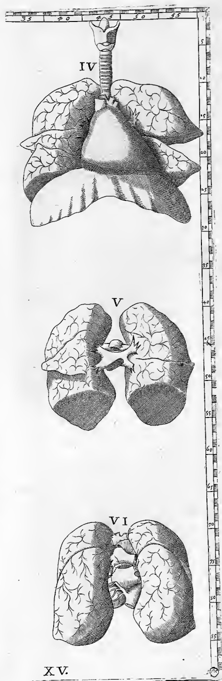
FIGURA III. patefacit poſticam aſperæ arteriæ, & pulmonum faciem unà cum pendula arteria magna, ſurculis intercoſtalibus, tametſi diſſectis 78. 12. + inſignita.

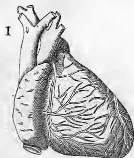
FIGURA IV. depingit pulmones anteriori parte, in quatuor lobos perbellè diviſos, cum corde intra pericardium vaginato 17. 44. Neque verò prætereunda hîc eſt vena cava ſuperior, quæ à loco, ubi in pericardium abſconditur, emergit 13. 42. Arteriæ quoque ſubclaviæ, & carotides, quum primùm attolluntur, obſerventur 12. + 43. Cæterùm diaphragmatis meminimus Figura I.

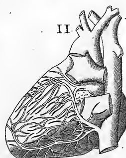
FIGURA V. proponit obſervanda pulmonum poſteriora, ubi vena pulmonica primùm occurrit, detracto corde, quemadmodum proficiſcitur à pulmonibus cum quatuor caudicibus, binis ſuperioribus 45. + 41. & 45. + 45.; totidemque inferioribus 48. 41. & 48. 45., diſſecto tamen, hianteque orificio 48. 43. cum auricula ſiniſtra continuato. Patent etiam in hac Figura tum arteria pulmonica ſupra, & ponè venam pariter pulmonicam locata 45. + 41. + & 45. + 44., tum arteria aorta, quæ ſupra arteriam pulmonicam inflectitur, & cujus hîc foramen per cultrum apertum ſe offert, 45. + 42. +.

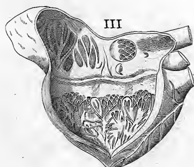
FIGURA VI. poſticum aſpectum pulmonum, & vaſorum cardiacorum exhibet; &, niſi me veri ſpecies fallit, ſeries quoque oſtenditur nonnullorum ramuſculorum venæ, quæ ſanguinem à pericardio, ac mediaſtino in cavam regerit: de quibus ſanè ramulis idem egit Euſtachius in Opuſculis de Vena ſine pari antigram. 8. pag. 230.

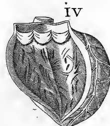

I
II
III
TAB.

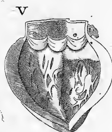

IV
V
VI
XV.

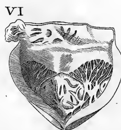

TAB. XVI.

TABULA XVI.

Hæc Tabula exhibet aspectus cordis tum externos, tum internos, unà cum appensis vasis in situ naturali.

FIGURA I. ostendit cor 15. 18., qua parte excipit contactum dexteræ auriculæ 15. 12., & cum mucrone 20. 25. ad sinistram vergente. Observetur vena coronaria 17. 14. sanguinem à cordis substantia intra eandem auriculam regerens, cui comes arteria item coronaria 12. 15. è regione arteriæ aortæ 10. 14. prodiens, totumque cordis viscus circumplectens, atque alluens. Vasa porrò sanguinea majora circa cor abscissa apertè visuntur; nimirum vena cava inferior 22. 12., superior verò 10. 11. cum succlaviis 5.11. & 5.13., & ramusculis sanguinem ex mammis reducentibus 6. 11. & 5. $\frac{1}{1}$ 13. $\frac{1}{1}$; arteria pariter aorta his vasis supposita cernitur 7. 14., quæ primùm in succlavias 3. 10. & 6. 16.; deinde in carotides 3. 11. $\frac{1}{1}$ & 5. 15. dispertitur.

FIGURA II. repræsentat cor, ejusdemque vasa, facie prorsus contrariâ ei, quam præcedens Figura demonstraverat; ea videlicet parte, qua dorso incumbunt, ut præfatorum vasorum aspectus, & cum cordis substantia continuatio faciliùs conspiciantur: vena siquidem cava 22. 50. apparet superincumbens auriculæ dexteræ 18. 53. Cerne ejus ramum coronarium à corde redeuntem 19. 49., ut etiam utriusque venæ succlaviæ truncos 4. $\frac{1}{1}$. 49. & 5. 52. Præterea abscissus à trunco ramus 9. $\frac{1}{1}$ 52. $\frac{1}{1}$ esse videtur vena sine pari, quam azygon dicunt. Vena autem pulmonica utrinque abscissa, & trunco suo auriculæ sinistræ adhærens 16. 56. Arteria deinde pulmonica pariter discissa 12. 48. Denique arteria magna, ubi à corde egressa curvatur 9. 47., & à se dimittit ascendentes truncos 6. 48. & 6. 49. $\frac{1}{1}$ Neque hîc prætereunda est arteria coronalis, quæ ab aorta procedit 13. $\frac{1}{1}$ 47.

FIGURA III. repetit Autor exemplar, quod jam dedit Tabulâ VIII. Figura VI.; in qua præter auriculam dexteram, & cavam superiorem, à jugulo reducem, dexterum etiam ventriculum per longum sectum 47. 20., & tres valvulas tricuspides 45. 16. & 45. 20. & 45. 24. demonstrat. Præterea notatione maximè dignas censemus duas valvulas, alteram majorem 40. 20., quam seculo ante Lovverum Eustachius demonstravit; scilicet qua impeditur, ne sanguis à jugularibus, per superiorem cavam 39. 27. descendens, nimio impetu arietet cum sanguine per cavam inferiorem ascendente; alteram verò exiguam 42. 20. $\frac{1}{1}$ orificio venæ coronariæ admotam, cui nos insignem usum tribuimus in Tractatu de Motu Cordis.

FIGURA IV. tres valvulas sigmoideas, seu semilunares 41.41. & 41. 43. & 41. 45., orificio arteriæ pulmonicæ 39. $\frac{1}{1}$ 40. & 39. $\frac{1}{1}$ 46. præfixas exhibet.

FIGURA V. totidem pariter ostendit valvulas sigmoideas, seu semilunares ostio cordis ad arteriæ magnæ initium admotas 71. 15. & 71. 17. & 71. 20. cum

dehiſcentibus orificiis duarum arteriarum coronalium 70. 14. & 70. $\frac{1}{1}$ 19. $\frac{1}{1}$, & vix apparente auricula ſiniſtra 69. $\frac{1}{1}$ 22.

FIGURA VI. ſiniſtrum ventriculum apertum, cum duabus valvulis tricuſpidibus, ſeu mitralibus 73. 42. & 73. 49., necnon pendulâ ſiniſtrâ auriculâ 70. 38. exponit.

TABULA XVII.

Demonſtrat ſitus omnes, & aſpectus cerebri tam integri, quàm diſſecti, necnon cerebellum cum ſpinali medulla à vertebrarum ſpecu exempta.

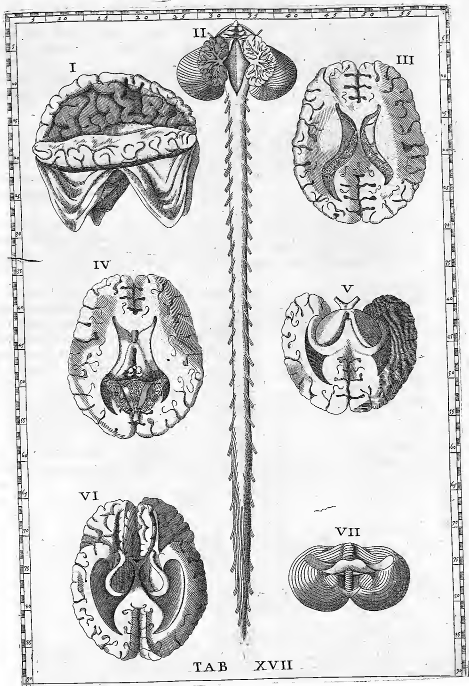

SI quæ ſunt Tabulæ, unde ſummum Euſtachii in Anatomicis ſtudium, ac manus in diſſecando dexteritas innoteſcat, hæ duæ profectò, præſens nimirum, & ſequens, id apertiſſimè oſtendunt, pro quibus delineandis non dubito, quin egregius Autor molitus fuerit difficillimum, ac planè incredibile opus; quum omnia ferè, quæ in cerebro, ac nervorum origine, quotquot poſt illum uſque ad noſtra tempora, beneficio etiam microſcopii, detegere conati ſunt reliqui Anatomici, ſolus ipſe aperuerit.

FIGURA itaque I. Euſtachius cerebri Anatomen ab ejuſdem ſuperficie orditur, conſiderandum proponens cerebrum cum pendula dura matre, & communibus velamentis, cujus lævum hemiſphærium eſt integrum, 13. 6. & 13. 23.; dexterum verò 18. 4. & 18. 24. ſectum, ut appareat pars medullaris 18. 10. & 18. 15., necnon corpus calloſum 16. 15.

FIGURA II. exhibet cerebellum, quod bifariam diſſectum, & ad latera diductum eſt, ut commodè cerni poſſit non ſolùm cerebri ventriculus quartus 70. 30., & medullaris ipſius cerebelli inſtar ramorum arborum divaricata ſubſtantia, verùm, quod maximi intereſt, continuum eſſe cerebellum tam cum cerebro, quàm cum ſpinali medulla: ſuperiùs quidem cum cerebro per duos proceſſus 4. $\frac{1}{1}$ 29. & 4. $\frac{1}{1}$ 30. $\frac{1}{1}$, ortos à baſi protuberantiarum orbicularium 3. $\frac{1}{1}$ 29. & 3. $\frac{1}{1}$ 31., quos poſtea proceſſus Williſius oſtendit; inferiùs verò per totidem proceſſus 9. 28. $\frac{1}{1}$ & 9. 31., à Varolio poſt Euſtachium indicatos, jungi cum ſpinali medulla. Allicit autem meos potiſſimùm oculos glandula pinealis, poſita in apice protuberantiarum 2. $\frac{1}{1}$ 30., à qua utrinque nervoſus funiculus oritur 3. 28. $\frac{1}{1}$ & 3. 31. $\frac{1}{1}$, de cujus uſu, ac præſtantia ipſemet egi in peculiari Diſſertatione de Sede Cogitantis Animæ ad clariſſimum Fantonum ante annum data. Neque hîc præter nervos patheticos, de quibus in ſequenti Tabula Figura II., prætereunda videtur univerſa ſpinalis medulla ex oſſea vertebrarum vagina detracta, à qua ſingula nervorum paria produci obſervantur: in ea tamen illud apprimè conſiderandum ſe offert, quòd Euſtachius non levem Veſalii errorem abſterſerit; quum ſpinalis medullæ caudicem

non

I
II
III
IV
V
VI
VII
TAB XVII

non ſenſim decreſcentem, ſed versùs lumbarem præſertim regionem, unde majores crurales nervi prodire debebant, longè craſſiorem depinxerit.

FIGURA III. detractâ per cultrum ſuperincumbentem mole hemiſphæriorum cerebri, oſtendit duos anteriores ventriculos falciformes; &, quod non oſcitanter advertendum eſt, exhibet (contra receptam uſque ad ea tempora opinionem) plexum choroidem non ſimplicem, ſed, quemadmodum revera invenitur, duplicem; ſcilicet per utrunque ventriculum diſtributum 20. 44. & 20. 47.

FIGURA IV. videndum præbet plexum choroidem, ut ſupra, duplicem, interjectis fornicis cruribus, quæ hîc ad poſteriora ſunt reclinata 51. 13. & 51. 16. & 51. 18., ut ſcilicet liberè obſervari poſſint quatuor cerebri protuberantiæ orbiculares 49. 16. cum glandula pineali, quæ iisdem ſupereminet. Notetur meatus 46. 15. $\frac{1}{1}$, qui ad infundibulum 44. 15. $\frac{1}{1}$ protenditur.

FIGURA V. patefacit conjunctionem nervorum opticorum ſupra ſellam, ut ajunt, Turcicam 40. $\frac{1}{1}$ 43. Inſuper fornicem in ſitu, cujus principium 43. 43. $\frac{1}{1}$; cornua verò 45. 39. & 45. 48. Reliqua cerebri ſegmenta, quæ peripheriam occupant, à Wieuſſenio corpus medullare limbi nuncupantur.

FIGURA VI. oſtendit originem nervorum opticorum, nulli Anatomicorum ante ſuam ætatem cognitam, peculiari quidem, nec laudibus ſatis efferendo ſtudio, ac labore; quum ſibi invertendum fuerit cerebrum, detrahendaque tanta ſolummodo illius portio, quanta prohibebat, ne clarè appareret prædictorum principium eſſe non anticam, ſed, factâ utrinque circumductione, poſticam thalamorum partem. Vide originem 78. $\frac{1}{1}$ 13. & 78. $\frac{1}{1}$ 17., circumductionem 76. 11. $\frac{1}{1}$ & 76. 18. $\frac{1}{1}$ locum tandem amputationis 73. 13. & 73. 17. Ceſſent modò Scriptores à litigiis de palma hujus inventionis. Intuere Lector in hujus Figuræ parte ſiniſtra initium quoque, & progreſſum olfactoriorum nervorum 72. 17. $\frac{1}{1}$

FIGURA VII. præbet obſervandum cerebellum inverſum cum protuberantia annulari 75. 43., & proceſſu vermiformi parte ſuperiori 73. 43., inferiori verò 77. 43.

TABULA XVIII.

Delineat nervorum omnium originem à spinali medulla tam intra, quàm extra cranium.

HÆc quoque Tabula, ut in præcedenti monuimus, docet quos labores subjerit Autor, ut perspicuè proponeret nervorum omnium principium. Nec porrò ullus erit candidæ mentis, qui has Figuras optimum nostræ ætatis ingenium antevertisse inficiabitur. Etenim ostendunt quidquid à Vidio Vidio, quidquid à Willisio, atque à Wieussenio, & Ridleyo posterioribus temporibus, ac nostro etiam ævo demonstrata fuerunt. Profectò Autor extrahere debuit quàm diligentissimè cerebrum cum singulis nervis à medulla intra cranium ortis, ut observaret origines uniuscujusque illorum paris. Sed initio ducto à

FIGURA II. quippe quæ digna magis, ut ab Anatomico ad examen revocetur: hæc sanè nobis testatur Eustachio innotuisse decem paria nervorum intra cranium à medulla oriri; tametsi septem, priscorum linguâ utens, in Opusculis dixerit. Ut verò studii nostri etiam partem aliquam hîc patefaciamus, exhibet quidem

Primum par nervorum, qui sunt olfactorii, quique olim processus mammillares dicebantur 4. 28. -|- & 4. 29. -|-

Deinde secundum, nimirum opticorum, abscissum tamen juxta coalitum 8. -|- 28. 8. -|- 29. -|-

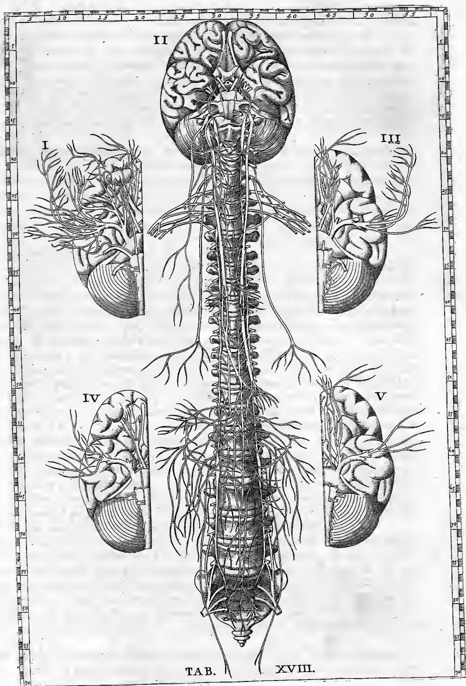
Tertium oculorum motorium 10. 28. & 10. 29. -|-

Quartum par à recentioribus patheticorum nuncupatum, quod omnium, quæ intra cranium nascuntur, tenuissimum, oritur ab inferiori parte medullæ oblongatæ, juxtaque oculorum motorios, & cujus fibræ ad frontis cutem, ad musculos labri superioris, narium, & attollentes maxillam inferiorem, necnon ad linguam, & dentes exporriguntur. Vide illud veluti tenuissima utrinque filamenta hîc enitescere in obscuris spatiis 10. 27. & 10. 31.

Quintum par cæteris crassius è lateribus prominentiæ annularis (quæ cadit sub 12. 29.) propè patheticos nascitur, & in tres insignes ramos utrinque dividitur 10. -|- 26. -|- & 10. -|- 31. -|- ; quorum propagines aliæ feruntur ad oculorum orbitam, aliæ ad frontem, aliæ ad maxillas, & palatum. Sunt qui hujus nervi surculos ad linguam etiam, & ad informandum nervum intercostalem, & splanchnicum unà cum sequenti dispensari arbitrentur.

Sextum par longè minus, & instar filamentorum oritur ab inferiori loco annularis prominentiæ, & lateraliter fertur 12. -|- 25. & 12. -|- 33.; hoc verò majorem partem in oculi musculum, qui vulgò Indignatorius appellatur, absumitur; ramusculum tamen largitur superiori quinto pari, ubi in intercostales, & splanchnicos digeritur: unde clarissimus Willisius plura pathematum phænomena explicat.

Septimum par auditorium jure dictum 13. -|- 25. -|- & 13. -|- 32. -|- ; hoc enim quum è lateribus medullæ intra cranium, ubi cerebello adjacere incipit, egrediatur, duplici mox processu, perinde quasi distinctis nervis per foramen

I
II
III
IV
V
TAB. XVIII.

men ossis petrosi ad internas potissimùm aurium partes distribuitur.

Octavum par, olim sextum, & vagum nuncupatum, nascitur triplici propagine, ut idem Eustachius in ossium examine pag. 227. præmonuit, videlicet è lateribus medullæ oblongatæ paulò infra par septimum 14. 27. & 14. 31. Hoc verò nervorum par, postquam cervicis musculis aliquot filamenta donavit, per utrunque ventrem, medium scilicet, & infimum omnibus penè visceribus, usque ad renes, pudenda, & vesicam filamenta sua communicat. Vide tuis oculis progressum hujus paris in abdominis viscera 55. 23. & 60. 35. & 67. 23.; subinde illinc etiam recurrentes nervulos prodire cernes, qui variè per asperam arteriam, laryngem, & pharyngem ludunt 24. 30.

Par nonum linguæ distributum, & ipsius motorium dictum, apparet sinistrâ parte recisum 14. ⫞ 30., dexterâ verò integrum 14. ⫞ 28. Nascitur elatiori loco supra octavum à lateribus corporum, quæ pyramidalium appellatione donantur, quæque cernuntur in hac Figura 13. 28. ⫞ & 13. 29. ⫞

Decimum par in ortu suo utrinque recisum apparet ad latera flexuræ paris octavi, ubi minima alba capitula, veluti duo puncta cernuntur. Hi verò nervi jure Willisio dubitationem attulerunt, an ultimi ipsius cranii, an verò primi vertebrarum appellandi sint.

Quicunque deinde Anatomica peritia, & curiositate etiam ad perquirendum ductus fuerit, inveniet in hac Figura absconditum thesaurum. Etenim diligenter animadvertet undecimum forsitan par nervorum ab Eustachio detectum, quod & superiùs cum cerebro, & inferiùs cum pari vago, cumque omnibus penè nervis, qui à spinali medulla proficiscuntur, communionem habet, & mirabili artificio huc illuc cum cæteris connectitur. Vide illius vel originem, vel notabilem insertionem in basi cerebri inter annularem prominentiam, & corpora pyramidalia 12. ⫞ 28., & 12. ⫞ 30.: ii autem nervi inter patheticos, & oculorum motorios, mox inferiùs reflexi dispertiuntur in duos ramos, qui paulò pòst denuo junguntur, & majorem truncum utrinque ad conjunctionem primæ, & secundæ colli vertebræ efficiunt 16. 27. & 16. 31., unde per universam spinæ longitudinem deferuntur, ac singulis nervorum, ab illa prodeuntium, paribus villos aliquos propè singulas ossium apophyses, usque ad os sacrum intermiscent; perinde quasi nervus hic sensorius, & non motorius esset; scilicet ut, quum fibrillæ nerveæ ad musculos, ad membranas, viscerumque retia pro illorum motibus edendis feruntur, secum semper habeant filamenta alterius nervi, qui ad peculiarem cerebri partem, ubi pressionum sensus excipitur, pertingant. Sed hæc injiciendæ duntaxat dubitationis gratiâ à nobis dicta volumus.

Notetur insuper in hac Figura ramus octavi paris vagi dicti, qui ramulo tertii cervicis paris junctus 24. 24. ad musculos intercostales, & ad alias thoracem continentes partes elegantissimè distribuitur 34. 20. & 34. 23.; de qua sanè conjunctione locuti postmodum sunt multi Recentiores. Præterea animadvertantur rami nervorum tertii cervicis paris, qui ad diaphragma descendunt 48. 20. & 48. 25., quique à quarto etiam pari, seu à primo illorum, qui ad brachia feruntur, propagines aliquas mutuantur 23. ⫞ 26. & 23. ⫞ 32.

Neque autem prætermisit Eustachius in hac eadem Figura indicare foramen 10. 29., quod ad infundibulum aperitur: item duas foraminis proximas glan-

dulas

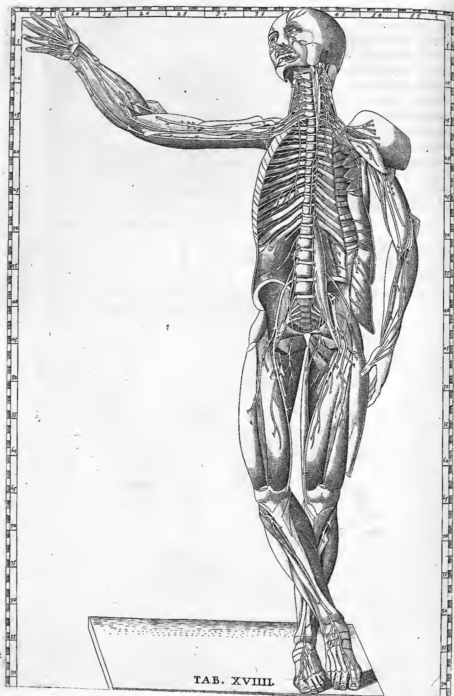
dulas, seu prominentias, quas postea Willisius etiam animadvertit, quæque duorum instar candicantium punctorum perbellè hîc observantur.

Reticemus verò singula nervorum paria, quæ à vertebrarum regionibus de spinali medulla usque ad coccygem proficiscuntur: sunt enimvero nimis obvia, & moram quærentibus rara possunt injicere. Duos solummodo præterire non debemus nervos, quos non sine summo consilio ab Eustachio delineatos fuisse suspicamur; scilicet eos, qui à lumbaribus vertebris orti, suntque vigesimiprimi nervorum paris surculi, unà cum spermaticis sanguineis ad testes, & in mulieribus ad uteri cervicem propè ureteres, & juxta musculos psoas distribuuntur: hos autem vide in Figura utrinque ad coccygem propendentes 86. 26. & 86. 31. Unde in calculi à renibus per ureteres descensu testis retractio, & stupor femoris oriri solent. Denique animadvertatur in hac Figura, spinalem medullam cum vaginantibus vertebris non attenuari, & gracilescere quò magis ad coccygem vergit, ut Vesalius depinxit, sed inferiùs crassescere, atque augeri, unde majores ad crura nervi proficiscuntur. Itaque ex naturæ archetypo ipse primus, & multi postea spinalis medullæ icones effinxerunt.

Vide accuratissimas annotationes, quas in has Figuras ad nos dedit clarissimus Morgagnus.

FIGURA I. III. IV. & V. admodum inter se similes occurrunt: sunt enim delineationes cerebri, & cerebelli bifariam per longum dissecti, in centro ferè medullæ oblongatæ, quæ à cavitate vertebrarum colli evaginata fuit. In iis autem Figuris aliquot nervorum paria superiùs jam adnotata, partim integra, partim in itinere abscissa Eustachius ostendit.

TA-

TAB. XVIIII.

TABULA XIX.

Delineat nervos omnes qui in viſcera, atque artuum muſculos anteriori facie diſtribuuntur.

N hac Tabula habent non ſolùm Medici, ſed multò magis Chirurgi, quo erudiantur in diſtributione nervorum, qui ad ventres, & artus anteriori facie demittuntur. Et quidem primùm animadvertantur in fronte nervi 2. 36., utrinque ab orbita exorti, quibus vulnera iis locis periculoſiora ſolent evadere: quemadmodum etiam ex inferioribus palpebris alii, qui tum ad genas 4. ┼ 36. ┼ & 5. ┼ 34., tum ad ſuperius labrum 6. 35. feruntur: ſimiliter ii, qui utrinque ex lateribus mandibulæ inferioris 7. 37. & 8. 34., & ad labrum inferius divaricantur. Spectentur ulteriùs duo nervi, quos jam Tabulâ XV. Figurâ I. Autor demonſtravit exporrigi à primis cervicis vertebris uſque ad diaphragma 24. 37. Notetur quoque mirabilis progreſſus illius nervi, quem à cerebri baſi ortum in præcedenti Tabula indicavimus progredi cum pari vago, cumque omnibus penè nervis, qui à ſpinali medulla ad ventres potiſsimùm proficiſcuntur. Hîc autem clariùs conſpicitur 9. 39. ┼, ubi propè maſſeterem ſub mandibula ſiniſtra egreditur, indeque permiſceri obſervatur cum aliis nervulis, & ſpargi per ventres, ac per muſculos intercoſtales 20. 40. & 25. 40.: neque porrò deſinit ferri ultrò quum ad abdomen devenerit; nam mixtus cum binis prioribus nervis, qui ab oſsis ſacri ſuperioribus foraminibus egrediuntur 39. ┼ 40. ad infernos artus extenditur.

Denique à ſingulis vertebrarum foraminibus ſua quæque nervorum paria prodire, eaque in univerſum penè muſculare, & membranoſum genus diſtribui demonſtrat.

Singulare autem eſt, quod cernimus ſiniſtro thoracis in latere, ſuperſtites nimirum internos muſculos intercoſtales, ad vertebras naturaliter non pertingere, ut clariùs ex Euſtachii ſententia in explicatione Tabulæ XXXVIII. oſtenſuri ſumus; cujus ſanè ratio non alia eſſe videtur, niſi quia coſtæ quum ipſi ſpinæ dorſi, tanquam immobili termino, inarticulatæ ſint, moveri tamen ſurſum, deorſumque debeant ad thoracis cavitatem dilatandam, vel conſtringendam, vires profectò, ſeu facultates moventes non ad contactus fulcimenti vertebrarum, ſed plùs minùs longè admovendæ erant, juxta mechanicæ leges. Quidni etiam ſuſpicari poſſemus ideo à natura muſculos intercoſtales ad lineam utrinque propè vertebras fuiſſe detractos, quòd, quum iidem eo loco inutiles omnino eſſent movendis coſtis, impedimento forſitan futuri erant chylo per vas thoracicum aſcendenti? Hoc enim ſæpe ramos utrinque ſuos ad ſucclavias producit; nam motus eorum muſculorum, quum per varias ſectiones ſit obliquus ad horizontem, obniti quoquo modo poterat illius liquoris motui, qui apud homines præſertim eſt perpendicularis; eique magis, quia in ſiniſtro latere ductui thoracico incumbit arteria magna, quæ et ipſa, extrorſum trudens contentum in ductu liquidum ſatis premit, atque protrudit.

Ut verò peritiſsimus Euſtachius demonſtraret, nervos à vertebris egredientes, peculiari lege in muſculos intercoſtales inſeri, ac propagari, oſtendit in dextero

xtero latere detractis jam muſculis internis, & relictis ſolùm externis, nervos inter unam, alteramque coſtam produci; ita ut iidem nervi externos inter, & internos muſculos medii, utriſque ſuas ramificationes facilè poſſint diſpertiri.

Notentur etiam quatuor inſignes nervi, utrinque ex totidem oſſis ſacri foraminibus exeuntes, qui paulò pòſt in unum veluti caudicem coaleſcunt 41. + 36., & ad femora profundè traducuntur.

Tandem ſuperſedemus ſingillatim hìc ad examen revocare nervos illos, qui ad artus diſtribuuntur, quum Lector eorum curſum, progreſſumque facilè ſuis oculis poſſit uſurpare.

TABULA XX.

Exhibet poſteriori facie nervorum diſtributionem in muſculos totius corporis.

SANE ita eleganter demonſtrat Autor exortum nervorum prodeuntium à vertebris poſteriori parte, detractis externis à trunco muſculis; ut nemo, vel in Anatome hoſpes, de illorum inſertione in factitanda potiſſimùm Chirurgia poſſit unquam dubitare.

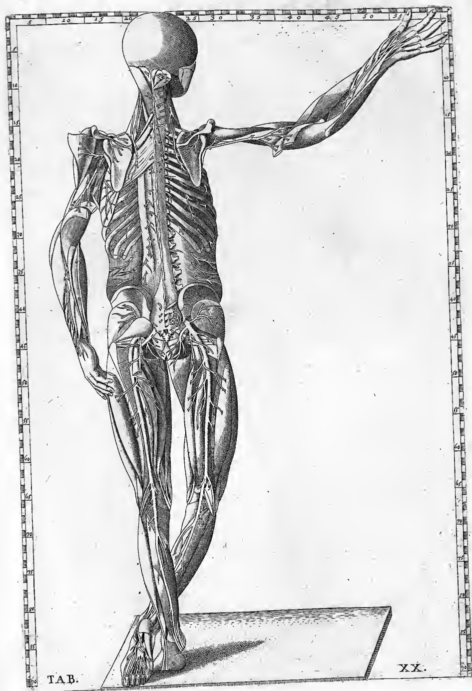
Facto autem initio à nervis ex cervice procedentibus, obſerventur capitula inciſorum nervorum, qui ad muſculum complexum ſiniſtrum 8. + 18. ad ſplenium 11. + 18., necnon inter extenſorem rectum majorem, & obliquos 9. 19. + & 9. + 20. + diſpertiuntur.

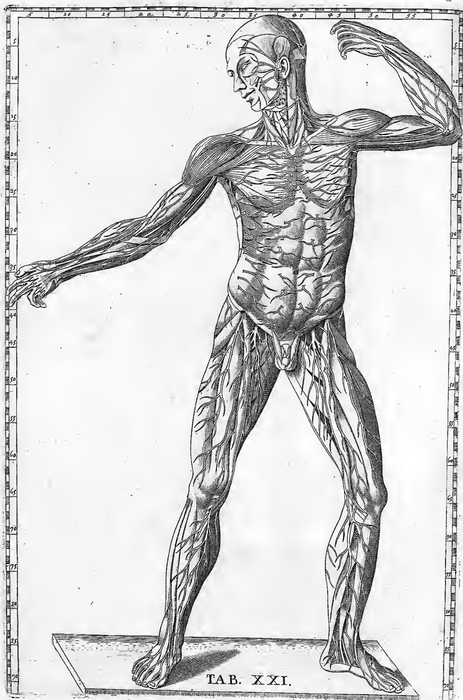
Mox deſcendendo ad alios nervos, vide illos, qui ad elevatores ſcapulæ muſculos diriguntur 15. 16., & in muſculum rhomboidem terminantur 21. 16. Deinde digrediendo ad artus ſuperiores, obſervandæ veniunt eæ nervorum propagines, quæ ad utriuſque ſcapulæ dorſum perreptant 19. 14. & 19. 23. +, atque dexterâ parte deltoidis interiora penetrant 19. 10. Porrò ad reciſos muſculos, extenſorem quidem longum feruntur nervi 25. 11., ad brevem verò 26. 8.; quorum certè nervorum progreſſus ſub axilla dextera 19. 26.; atque inſertio in præfatos muſculos 18. 27. & 19. 34. clariùs cernuntur. Similiter eodem in brachio dextero obſervatur ramus ejuſdem paris nervi, qui ad phlebotomos erudiendos demonſtratur inſeri in bicipitis principium 16. 36., à quo tandem emergens, perforato altero muſculo ſub 13. 43. fertur ad extenſores digitorum.

Sed, redeundo ad poſticam ipſius trunci faciem, animadvertantur nervi, qui, à ſpina prodeuntes, ad varios dorſi, thoracis, & abdominis muſculos digeruntur, quos indicare, quippe ſatis obvios, ſuperfluum reputamus.

Quod verò ſpectat ad nervos, qui tum ad glutæos utrinque minores muſculos, tum ad podicem extenduntur, eleganter apparent delineati. Sed illud præcipuè nos allicit, quod videamus, Euſtachium depinxiſſe nervos ad infernos artus diſtributos (ut revera ſunt) longè majoris molis, quàm ſint, qui ad ſupernos artus amandantur. In dextero autem femore animadverſione dignum quoque eſt, Autorem detraxiſſe ſuperiores muſculos glutæos, & iliacum externum, ut videndum præberet exortum inſignis nervi 43. 22., ejuſque claram inſertionem in poſticos tum proximos, tum remotos muſculos uſque ad plantam pedis.

TA-

TAB.
XX.

TAB. XXI.

TABULA XXI.

Videndos præbet nervos, qui à musculis egressi per succutaneas partes ludunt.

QUANQUAM verò, si quis hujus Tabulæ utcunque perspicuas notas voluerit, satis fortè sibi futurum sit cæteras anteriorum musculorum tabulas cùm finibus nervorum, qui in præsenti delineantur, comparare; videbit enim singulas propagines villorum, qui desinunt in singulas ferè lacertorum sectiones, illinc egredi. quoniam tamen Chirurgos potissimum hìc loci erudire est animus; idcircò non incongruum arbitramur nonnulla sparsim diligentiùs investigare.

In primis verò animadvertatur nervus, quem meritò suspicamur esse duriusculam illam auditorii portionem, quæ ab internis ad externa aurium progreditur. Hic autem nervus ponè lobum egrediens 10. 35. in duos statim finditur ramos, alterum, qui ad inferiores partes, puta parotidem 11. 35., & musculum præsertim depressorem labri inferioris descendit, alterum contrà, qui 9. 34. $\frac{1}{1}$ ad superiores ascendit, nimirum ad musculos zygomaticum, ad temporalem, atque ad auris elevatorem.

Deinde ob oculos venit ramusculus paris vagi 7. 38. $\frac{1}{1}$, qui similiter bifariam partitus villos aliquot supernè mittit ad musculum quadratum occipitalem 6. 38., quorum causâ dolor posteriora capitis cùm in hystericis, tum in hypochondriacis interdum corripit, quod Tabulâ XXXI. clariùs forsitan explicabimus.

Neque interim prætermittenda videtur series aliorum nervorum, qui ex primis colli vertebris nati ad anteriores musculos, præsertim verò ad mastoidæum, ac deltoidem feruntur.

Quod verò ad reliquos nervos attinet, qui vel per artus, vel per superficiem tam thoracis, quàm abdominis disseminantur, non multis immorandum esse putamus: ii enim adeo evidenter inspicientibus occurrunt, ut nullâ egeant expositione.

TABULA XXII.

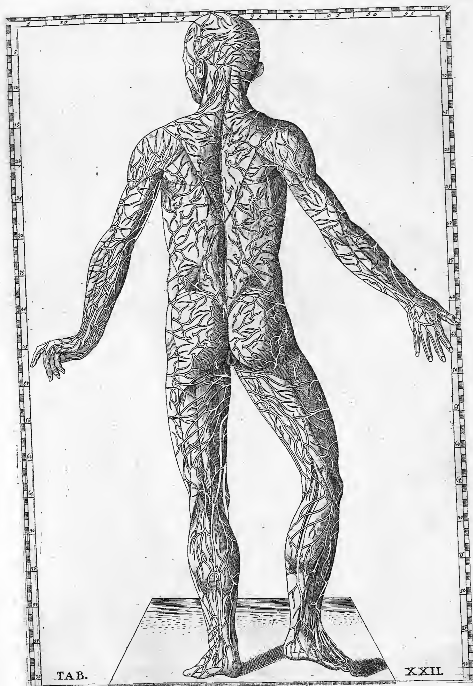
Cutaneos, sed posticos sanguineos canales delineat.

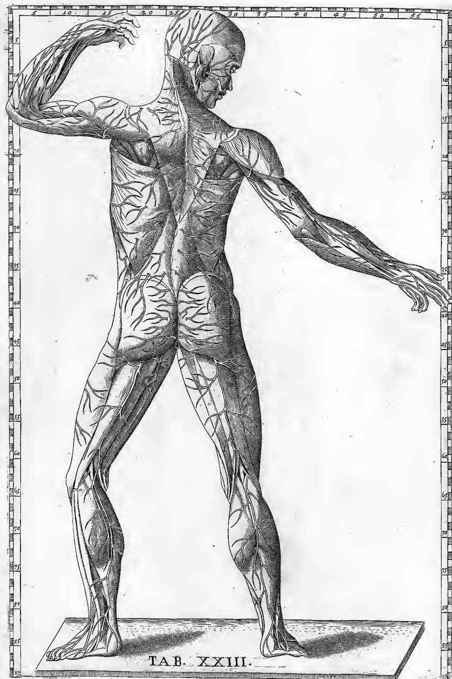
Vasa sanguinea omnis generis, quæ à subjectis cuti musculis copiosissima emergunt, posteriori tantùm corporis facie exhibentur in hac Tabula; nimirum ut tam Medici, quàm Chirurgi non levem utilitatis fructum inde capere valeant. Nam

Postquam viderint adeo numerosam vasorum familiam ab internis visceribus ad universa corporis integumenta derivari, facilè poterunt sibi persuadere, quàm copiosa esse debeat in homine sano insensibilis perspiratio, & quale pariter emolumentum ægris accedat ex sudore, atque alio quovis ad cutim decubitu. Iidem propterea admonentur, ut sæpiùs frictionibus, cucurbitulis, fotibus, balneisque utantur; hæc enim validè possunt universo sanguini tum motum, tum fluiditatem, tum vel maximè depurationem impertiri.

Cæterùm ex hac postica Figura unusquisque metiri poterit uberem segetem eorundem vasorum, quæ per anticam sub cute distribuuntur. Animadvertant tamen non in singulis hominibus eâdem lege, & numero vasa hæc ad corporis peripheriam dispertiri. Etenim sunt, ac præsertim obesi, qui rarioribus, & profundioribus, magisque exilibus succutaneis vasculis præditi sunt; sunt graciles, & rubicundi, quibus & majora sanguinea, & majori numero natura largita est.

TAB. XXII.

TAB. XXIII.

TABULA XXIII.

Proponit nervos, qui per posticam totius corporis superficiem dispergunt ur.

MODÒ Autor nervorum distributionem in posticas corporis partes delineat, quemadmodum Tabulâ XXI. exhibuit nervorum, qui feruntur per anticas. Itaque in gratiam tum Physicorum, tum vel maximè Chirurgorum pauca hinc etiam adnotabimus.

Observetur idem duriusculus auris nervus, qui in hac Figura, detracta externa aure, evidentiùs apparet ludere per musculos faciei, & potissimùm elevatorem auris, necnon temporalem, atque ad posteriora etiam occipitis deferri; unde contusiones, & vulnera, etiamsi levissima, in capite non modò propter internas partes, sed propter hos quoque nervos non esse spernenda, vel noster Hippocrates forsitan fassus est; imò verò conjungi videtur, ac penè inseri cum ramusculo nervi, qui trapetii fines 7. $\frac{1}{1}$ 21. perforans sursum vagatur per occiput, & ad quadratos etiam musculos dirigitur. Hujusmodi autem nervorum conjunctio perspicuè notatur sub 6. $\frac{1}{1}$ 23.

Reliquas verò nervorum divaricationes, utpote sensibus magis obvias, Lectoris industriæ libentissimè remittimus.

TA-

TABULA XXIV.

Arterias, & venas intimè distributas per posticas corporis partes ostendit.

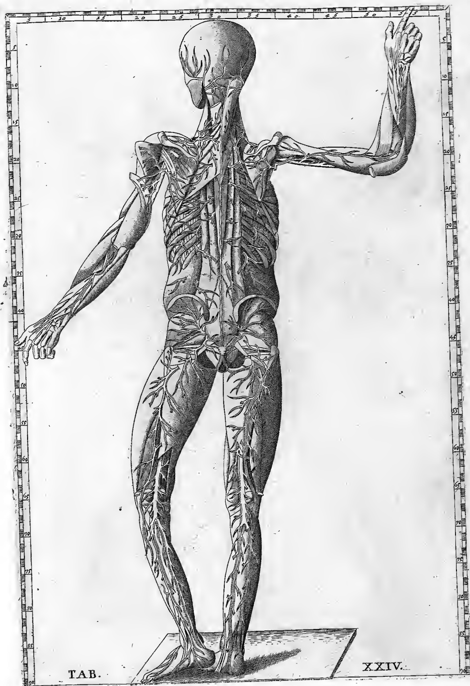
Incipiamus itàque à sanguineis, quæ ad tempora, & occiput ex profundioribus carotidum, & jugularium ramis egrediuntur 11. 26. & 11. 30., quæque per superiorem etiam partem musculorum splenii, & complexi divaricari solent.

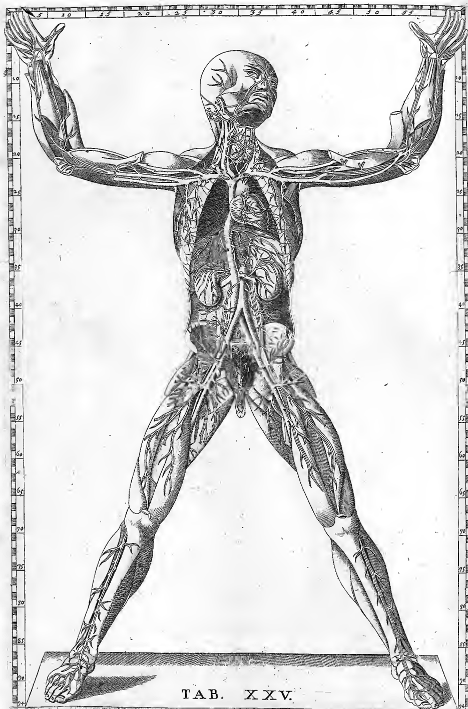
In collo autem patent vascula, quæ sub exaratis musculis, per interiora spinati, & scapularium musculorum distribuuntur 17. -|- 25.

Deinde opere pretium censemus admonere, sub axilla præsertim sinistra ab Autore demonstrari duplex genus vasorum sanguineorum, probabiliter tam deferentium, quàm referentium; minorum quidem 21. -|- 20.; majorum verò 23. 19. -|- Vides itaque vascula dispertiri ex minori ramo ad musculum deltoidem 20. 18., & ad scapulæ confinia 23. 21., necnon ad majores pectoris musculos 26. 21. Vides mox tum ex minoribus, tum ex majoribus truncis ramos ferri ad principium extensoris longi 23. -|- 18.

In dextero pariter brachio eadem occurrunt vascula, sed profundiùs, longiùsque exporrecta; quinimo utrorumque inosculationes 20. -|- 38.

Præterea diligenter consideretur, Eustachium infernis in artubus ostendisse originem, progressumque majorum vasorum, quæ à summa, & postica femoris parte, demptis glutæis, cæterisque flectentibus tibias, gemello insuper, & solæo, feruntur ad musculos pedis; quæ quidem omnia, quum per se oculis pateant, nullo commentario indigere videntur. Id solùm phlebotomos docere non prætermittimus, ne scilicet in delectu secandarum venarum pedis adeo sint soliciti, quum cernant ab uno, eodemque caudice multos huc illuc ramos dispergi. Quamobrem, ubi vena tumida tangitur, atque ab arteria distat, ibi tutò sauciari potest.

TAB.
XXIV.

TAB. XXV.

TABULA XXV.

Apertis infimo, & medio ventre usque ad jugulum, necnon detractis communibus tegumentis ab universo corpore, proponit observanda majora vasa sanguinea, quæ undequaque suos abeunt in ramos.

AUTORIS consilium non aliud fuit, quantùm nobis conjicere licet, in hac Tabula, nisi ostendere, detractis penè omnibus extis à thorace, atque abdomine, originem magnorum vasorum sanguineorum, ac potissimùm venæ cavæ, & arteriæ magnæ à corde, à quo in totum corpus distribuuntur. Vide cor pendulum à cava 28. 31. Jugularem externam dextera parte recisam 22. 26. $\frac{-}{1}$ Jugularem internam 21. 27. $\frac{-}{1}$ Succlavias 23. 28. & 23. 30. Axillares inde ortas 23. 23. & 23. 35. Cephalicam utramque 19. $\frac{-}{1}$ 11. & 19. $\frac{-}{1}$ 48. Medianam dexteram 21. $\frac{-}{1}$ 11., finistram pariter 20. 51. Basilicam dexteram 22. $\frac{-}{1}$ 15. Delineat quoque venam cavam inferiorem cum emulgentium ramis 37. 27. & 37. 31. $\frac{-}{1}$ Arteriam similiter magnam descendentem naturaliter diaphragmate obtentam à 35. 30. usque ad 29. 29. (Diaphragmatis autem abscissus videtur fuisse limbus, & portio anterior usque ad cavam, quò meliùs, tum hæc, tum redeuntes in ipsam phrenicæ venæ per inferiorem septi partem observentur; conspicitur autem hîc diaphragma, ut pictores loquuntur *di sotto in sù*) Iliacas tum arterias, tum venas, quæ mox in crurales abeunt, 41. 29. & 41. 30. Cæterùm mirabilis vasorum contextus ad penis radicem, ipsumque penem considerandus venit 52. 29. $\frac{-}{1}$

TABULA XXVI.

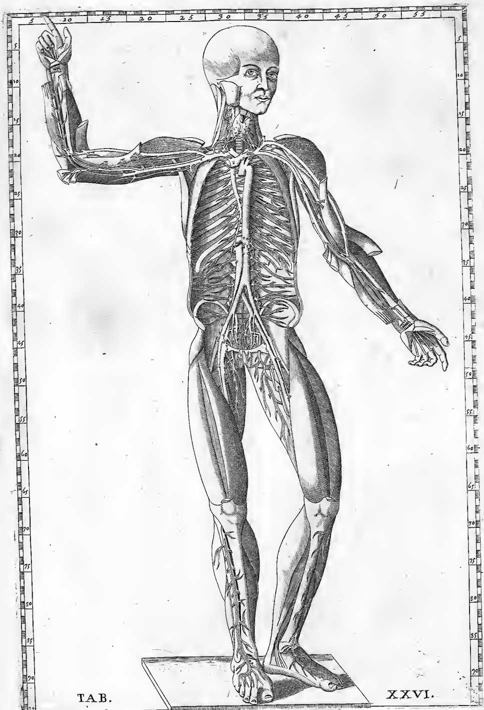
Venas exhibet, quæ per duos infernos ventres, necnon per artus anteriùs ſpectatos feruntur.

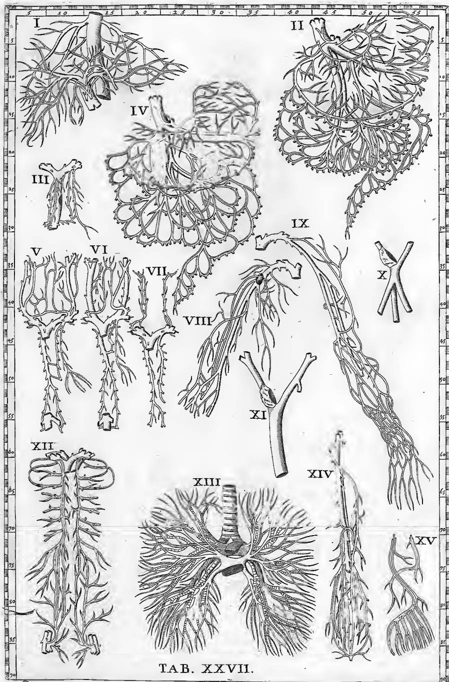

SUPERIORI ſimilem ſanguineorum vaſorum figuram, & progreſſionem Autor oſtendit, clariùs hîc tamen, quia detractis omnibus thoracis, & abdominis viſceribus, multa, quæ à ſuperpoſitis extis occultantur, liberè poſſumus intueri. Sed illud maximè hac in Tabula diligenter attendere oportet, quòd Euſtachius, Veſalio coævus, ad veras partium ſtructuras demonſtrandas eòuſque impiger fuit, ut, ubi errores illius detegere potuit, nullis laboribus pepercerit. Hîc glandulam thyroidæam, non ut Veſalius, rudem, ac duplicem, ſed unicam, ſimplicemque, licèt bifurcatam, quemadmodum revera eſt, ſedulò depingit. Glandulam itaque vides 16. 30.; bifurcationem verò illius 15. -¦- 30. Laudandus verò noſter Autor, quippe qui antevertit etiam ſtudium clariſſimi Morgagni, à quo cùm figuram, tum ſtructuram hujus glandulæ ſuis in Adverſariis miramur expoſitam, & commendamus. Quinimo reticendum minimè eſt, non ſolùm ſubtilem, verùm etiam accuratiſſimam vaſorum in glandulam ipſam inſertionem, ab Euſtachio hìc loci poſitam ob oculos fuiſſe: non enim ſatis ei fuit ſurculos venoſos illinc deducere, ut Bartholinus, Diamembroëchius, & alii fecerunt; ſed arterias potiſſimùm, nimirum 18. 29. & 18. 30., illuc, quemadmodum ſuapte natura contingit, ſtuduit dirigere; quæ certè omnia ſine magna noſtri Autoris laude nemò poterit præterire.

Præcipuè verò intueamur majora vaſa circa præcordia; ſcilicet venam cavam, ſupra cor amputatam 21. -¦- 29. Similiter arteriam magnam 22. 30. Venam priſcis ſine pari ſuo in ſitu dextero 23. 28. -¦- De qua, & de ſorore dextera fusè egit in libello de Renum ſtructura cap. 16. pag. 67., & varias icones tum Tabulâ IV. primis tribus Figuris, tum in ſequenti exhibet. Deinde in gratiam Phlebotomorum animadvertimus ſitum venarum in flexura brachii: nimirum venam cephalicam 19. 12. Baſilicam, cui ſubeſt arteriæ ramus 22. 16.

Reliqua verò, quæ præſertim infernis in artubus cernuntur vaſa, ita Medicis, ac Chirurgis nota eſſe cenſemus, ut non egeant explicatione.

TAB.
XXVI.

TAB. XXVII.

TABULA XXVII.

Ostendit varias distributiones, complexiones, & inosculationes sanguineorum, non in abdomine, ac thorace solùm, sed in artubus quoque.

IGURA I. exhibetur truncus venæ cavæ inferioris cum ramis venæ portæ per jecur distributis. Vena cava immediatè sub diaphragmate abscissa 2. 12. Ejusdem alterum segmentum supra renes 12. 13. Majores venæ portæ rami substantiam hepatis penetrantes 13. -|- 12. Duo arteriarum ramusculi ex cæliaca in idem jecur distributi 12. 11. Vena umbilicalis ad ostium jecoris dissecta 11. 14. -|-, quæ cum ramis venæ portæ facto semicirculo 8. -|- 12. inosculatur.

FIGURA II. & IV. sub aspectu ponit complexum arteriæ cæliacæ, & venæ portæ, quæ per mesenterium, & mesocolon usque ad podicem variè divaricantur: quæ quidem Figuræ præ admiratione me suspensum tenent, quùm in iis ad veritatis modulum videam vasa semicirculares convolutiones efformare, quas nullus alius, tametsi recentissimus Anatomicus, adeo affabrè delineavit. Has verò circumvolutiones, ut ad facilem liquidorum circulum in arborum foliis natura paravit; ita in animalium corporibus non neglexit, ubi sanguis præ multitudine venarum de sua velocitate ad maximos usus, sed potissimùm ad bilis secretionem in portæ ramis non parum debuerat remittere, sed è contrario periculum imminebat, ne nimiam moram intra abdomen pateretur.

Duæ autem eæ Figuræ parum inter se diversæ videntur: nam discrepant solùm, quòd Figura II. majori vasorum numero ditetur, quàm IV.; itaque, si secundam descripserimus, quartam pariter illustratam habebimus. Ostenditur vena portæ intra viscus secta, ubi tres insignes ramos in cavam jecoris partem dispensat 3. 41.; duo ramusculi arteriæ cæliacæ in hepar ascendentes 4. -|- 43.; totidem rami majores venæ portæ infra jecur 6. 41. & 6. 43., ramis arteriæ cæliacæ associati, & per abdominis viscera quaquaversum distributi; factoque initio à superioribus, qui ad sinistrum, quod appellant, superius ventriculi orificium, exporrecti, illud utrinque amplexantur 4. 45. & 4. 55. Occurrunt vasa dicta brevia 8. -|- 53., quæ in venam splenicam 8. 50. exonerantur; gastro-epiploica, quæ semicirculum effingit 15. 45.: in quam notetur ab interna regione vascula à ventriculi fundo sanguinem regerere, ut ab externa facie, quæ ex omento sanguinem referunt. Ea verò, quæ inferiùs circumvoluta cernuntur sunt vasa mesenterico-intestinalia 17. 35. & 17. 55. & 21. 37. & 21. 51. Vasa denique hæmorrhoidalia interna 28. 45. Hæc tamen per dissectionem in puerulis administratam clariùs, quàm in adultis patefieri docuit Autor antigram. 8. de Vena sine pari pag. 281.

FIGURA III. delineat venam cavam inferiùs amputatam sub diaphragmate 29. -|- 6.; hiatum, quo cum dextera auricula connectitur 26. 7.; ramos suc-

clavios 22. 6. & 22. 8.; jugulares internos 21. $\frac{1}{1}$ 6. & 21. 8. $\frac{1}{1}$, & externos 21. $\frac{1}{1}$ 5. & 21. 9. $\frac{1}{1}$ utrinque diffectos.

FIGURA V. VI. & VII. demonftrant diverfas propagines venarum fine pari, quæ tantorum apud Prifcos certaminum cauſæ fuerunt, quarum inferiores iconum partes, atque explicationes dedit idem Euftachius Tabulâ IV. primis tribus Figuris; ad quas fciendi cupidos libenter mittimus.

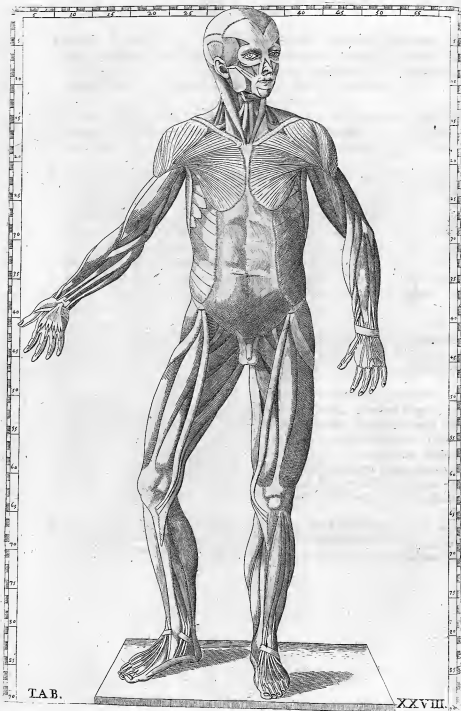
FIGURA VIII. & IX. videntur altera arteriam, altera venam, quæ ad brachia feruntur, delineare; nempe Figura IX., utpote fimplicior, arteriam; VIII. verò, quæ ramis majoribus conferta eft, venam potiùs præſeferre.

FIGURA X. & XI. nos diu incertos, dubiofque detinuerunt, nimirum quid fibi Euftachius per eas fignificare voluerit. Tandem quum fortè fortuna in ejufdem fyntagma de Vena, quæ Azygos dicitur, antigram. 12. pag. 294. incidiffemus; perfpicuum lumen ad obfcuram hanc rem illuftrandam accepimus: ex nanque Figuræ oftenduntur duas venas cavas 47. 31. & 47. 39., quæ intra thoracem echini, & muris non funt fimplices, fed geminantur, ipfumque cor medium tenent; hiante ad dexteram orificio venæ cavæ 52. 34. $\frac{1}{1}$, quo fanguis intra dexteram auriculam, & ventriculum cordis ingeritur. De hac verò cavæ in echino divifione nos etiam aliquid, fortè non vulgare, dabimus in Tractatu noftro de Corde.

FIGURA XII. venas, & arterias à fubclaviis ortas, delineat, quæ ufque ad abdomen, & hypogaftrium fparguntur, ramis hinc inde diftributis ad mammas, ad fingula coftarum intervalla, & mediaftinum, ac mufculos pectoris.

FIGURA XIII. demonftrat complexum trium magnorum pulmonis vaforum, bronchiorum nempe, arteriarum, & venarum, quorum fingulæ ramificationes conjunctim per vifcus fparguntur. Ab hac profectò icone plura Medici doceri poffunt, quæ nos etiam pro viribus rimabimur in Tractatu noftro, ubi de præcordiis agemus. Afpera arteria 65. 29. Rami bronchiorum 71. 28. & 71. 30. Reliquorum interim explicationem fanguineorum repete ex Notis, quas dedimus Figura V. Tabula XV., eo folùm difcrimine, quòd hîc vafa per pulmonum fubftantiam diftributa, ibi verò abfciffa oftenduntur.

FIGURA XIV. & XV. majora, & minora fanguinea femoris, & pedis delineant, quorum ramos non eft confilium hîc fingillatim explicare, præfertim, quum non pauci ex Lectoribus notas per fe ipfos facilè concinnare poffint.

TAB.
XXVIII.

TABULA XXVIII.

Musculos ferè omnes exhibet, qui anteriori totius corporis facie, detractis communibus integumentis observari possunt.

RIMÒ quidem demonstrat in parte anteriori capitis singulos musculos, quorum examen ad Tabulam XLI. rejicimus; contenti nunc summam ostendisse peritiam, ac sedulitatem nostri Autoris, quam in artuum præsertim musculis evidentissimè patefaciendis adhibuit. Nam, mittentes quòd in dextera manu musculos interiore parte, in sinistra autem exteriore distinxit, atque non absimilem curam in femoribus, & cruribus suscepit, sequentia nobis peculiari animadversione digna videntur.

Primò, quòd fibras pectoralis musculi, majoris appellati, elegantissimo ordine à thorace in brachium ea lege inseri patefecit, ut eas cum deltoidis fibris utrinque ad mutuum contactum, & quasi commistionem pervenire demonstret 21. 20. & 21. 41.: nimirum, ut doceantur Anatomici, deltoidem succenturiari etiam musculo pectorali, ac vicissim, quum brachium est adducendum quidem, sed versùs superiora.

Secundò, quòd ipsius deltoidis lacerti in tres veluti manipulos in lævo humero occurrunt; quemadmodum Tabula, præsertim XXXV., in quatuor, aut quinque dividit: unde, hic musculus ex pluribus quasi musculis coagmentari dicendus est, potissimùm si posticas etiam ejusdem partes adjungamus: quo sanè argumento maximè laudandus venit Eustachius, quum anteverterit observationem Nicolai Stenonis, qui postea eundem deltoidem in 12. simplices musculos dividi posse asseveravit. Neque sanè ab experimento evidens ratio abludit: etenim quum musculus deltoides brachium sursum quidem, sed ad varias partes dirigere debuisset, illum natura ex variis locis, & variis etiam fibrarum complexionibus deduxit, ac roboravit.

Tertiò, quòd tendo palmaris musculi ad volam appropinquare ostenditur non vinctus quidem sub annulari ipsius carpi ligamento, ut in plerisque Anatomicorum figuris delineatur, sed ad majus tutamen per peculiare foramen, in centro ligamenti apertum, trajicitur, 38. 7.

Quartò, quòd in dorso sinistræ manus exhibetur observandum, tendines extensores trium minorum digitorum simul invicem ipso in itinere ad idem officium procedentes colligari 45. 47. Quod sanè ab aliis, quantùm noverim, prætermissum fuit.

Quintò, videndas se se præbent in hac Tabula productiones peritonæi, quæ perforatis utrinque abdominis musculis 41. 29. & 41. 33., ad scrotum munitæ quidem cum fibris rectis descendunt.

Sextò, animadvertenda vicinitas mirabilis, ac veluti conjunctio tendinum trium musculorum, sartorii nempe, gracilis, & seminervosi, qui ad tibiam diversimode flectendam sunt destinati: quod sanè studium partes quascunque subtiliter, sed verè dissecandi, & ostendendi, à paucis adhibitum, & posteris deinceps imitandum studiosè proponimus. Hujusmodi autem connexio, atque insertio cernatur sub genu in anteriori, atque interiori tibiæ ossis parte, ad mediam usque spinam 65. 20. & 65. 33.

Postremò reticendum non erit novum Eustachii studium, quo, non contentus

ostendisse solitum ligamentum in tarso, colligans tendines musculorum extendentium digitos pedis 80. -|- 21. & 83. 34., addit etiam aliud, ab Anatomicis in Tabularum delineatione prætermissum, quo sub malleolo interno vinciuntur tendines musculorum extensoris longi digitorum, tibiæi postici, & flexoris pollicis 81. 23.: cujus rei multò elegantiorem iconem præbebit sequens Tabula XXX.

Sed, incipiendo à demonstratione musculorum, qui in hac Tabula apparent (illis omissis, qui in vultu animadvertuntur; quippe quos clariùs exhibebit, ut ab initio monuimus, Tabula XLI.) observentur primò utrinque deltoides 19. 20. & 19. 40., & pectoralis major 25. 28. & 25. 34., qui humero antrorsum movendo dicati sunt.

Deinde biceps, & brachiæus internus, qui simul cubitum flectunt; biceps nempe cum duplici principio tam in dextero 25. 16. & 25. 18., quàm in sinistro brachio 25. 40. & 25. 42.; brachiæus verò internus 30. 15.

Tertiò musculi, qui cubitum extendunt, nimirum longus 25. 21., brevis 26. 45., brachiæus externus 27. 18. -|-, & anconæus 29. 46.

Quartò radii pronator longus, sive rotundus 31. 15.; supinator verò longus 32. 11. & 32. 43.

Quintò musculi, qui carpum extendunt, nempe radiæus externus 32. 44., cujus portio vix distinguitur in parte dextera 33. 9. -|-, & cubitæus pariter externus 33. 46. -|- Qui verò eundem carpum flectunt sunt cubitæus internus 37. 10. & 37. 47. -|-, & radiæus internus 33. 13.

Sextò, inter musculos extremæ manus se se offert musculus palmaris, cujus principium 32. 16., per volam manus in tendinem expanditur 40. 5.

Tendines musculorum extendentium pollicem 37. -|- 5. -|- & 40. 44. -|-

Tendo ejusdem pollicis adductor 39. 4.

Extensor magnus digitorum 35. 45.

Ligamentum carpi 41. 45.

In artubus verò infernis inter femoris flexores enumerantur iliaci interni, quorum tendines conspicui sunt sub 42. 27. & 41. 34., & pectinæus uterque, dictus etiam lividus 44. 28. & 44. 33.

Femur adducunt tricipites musculi, quorum primum principium 48. 27. & 48. 33., alia verò hujus musculi initia sub cæterorum musculorum mole latent.

Procedentes ulteriùs; tibiam extendunt musculi recti 52. 21. & 52. 36.; vasti externi 54. 18. & 54. 38.; & vasti interni 57. 20. & 57. 34.

Inter flectentes verò eandem tibiam apparent gracilis 52. 26. & 52. 32., atque seminervosus 57. 24.

Adducit tibiam sartorius 55. 23. & 55. 33.

Abducit eandem tibiam musculus membranosus, fascia lata nuncupatus, cujus principium 40. 23. & 40. 38.; pars verò ejusdem carnosa 44. 22. & 44. 38.

Flectunt pedem inter alios musculos tibiæi antici 72. 19. & 72. 34.

Extendunt autem eundem pedem antagonistæ duo musculi, nempe bini surales, seu gemelli (Græcis Gasterocnemii) quorum exterior gemellus appellatur 67. 23. & 67. 32., interior verò solæus 72. 22. & 75. 32.

Adducitur pes à tibiæo postico, cujus extremus tantùm tendo visitur sub 80. 23.

Digitorum extensor longus apparet 77. 23. & 74. 35.

Tendo autem musculi extendentis pollicem desinit ad 85. 18. -|-; flectentis verò tendinis pars extrema cernitur 83. -|- 23.

TAB.
XXIX.

TABULA XXIX.

Exhibet posticos totius corporis musculos, qui ablatis communibus integumentis potissimùm apparent.

IN primis verò animadvertendi sunt duo musculi in occipite figurâ quadratâ, de quibus Tabula XXXI. peculiariter tractabimus.

Deinde, detracto musculo trapezio, seu cucullari dextero, superest solùm sinister 23. 28. & 13. 27.; de quo tametsi acturi simus Tabula XXXIV., est tamen, ut obiter Lectorem hîc admoneamus, ne prætermittat sedulò animadvertere, trapezium in quindecim sectiones, seu peculiares lacertos dispertiri, qui omnes coëunt in communem tendinem 17. 24. $\frac{1}{1}$ Hoc sanè docere videtur, naturam maturè consultum voluisse musculi hujus tum conservationi, tum usui; scilicet ut is, non exigua alioqui sua in longitudine, necessarium robur tueretur; &, juxta varias vel supernas, vel medias, vel infernas, vel simul omnes movendarum sectionum leges, seorsum, vel conjunctim prædicti motus possent celebrari. Idem profectò observandum velim in musculis glutæo majori, & dorsi latissimis; qui pariter in varias sectiones divisi conspiciuntur.

Prodeunt verò inter musculos caput extendentes splenius 10. 30., & complexi; quorum extremitates tantùm superiores apparent 9. 26. & 9. 28. Inter illos verò, qui caput flectunt, cernitur mastoidæus 13. 31. $\frac{1}{1}$

Observatur insuper musculus patientiæ, seu levator scapulæ proprius 16. 32., rhomboides eandem scapulam retrorsum trahens 20. 31., & articulatio claviculæ dexteræ 16. 34., cum scapulæ summitate 16. 37.

In brachio dextero (dempto deltoide, quem in sinistro cernimus 20. 20.) patet musculus rotundus minor 19. 35. $\frac{1}{1}$, qui unà cum rotundo majore, & dorsi latissimis 30. 25. & 30. 35., ad retrahendum caput humeri in partem posteriorem inservit; de rotundo majore in Tabula XXXVI. agemus; deinde extensores cubiti, nimirum longus 24. 38., & brevis 24. 39. Cæteri verò, qui ad extremam manum tam lævam, quàm dexteram feruntur usque in digitos extendendos, per se patent; in quibus tamen despicienda minimè est connexio tendinum extensorum in dorso manus sinistræ 43. $\frac{1}{1}$ 4. $\frac{1}{1}$ & 43. $\frac{1}{1}$ 5. $\frac{1}{1}$ & 43. $\frac{1}{1}$ 6., de quâ in præcedenti Tabula sermo jam habitus est.

Postremò ad infernos artus descendendo, se in conspectum dant musculi aliquot, femur retrorsum ducentes, nempe duo glutæi, major 45. 25., & medius 41. 35.: subinde apparent, qui idem femur extrorsum trahunt, scilicet ex quadrigeminis iliacus externus, seu pyriformis 43. 32., quadratus 46. 34., & reliqui duo, qui inter pyriformem, & quadratum conspiciuntur.

Animadvertuntur quoque aliquot musculi, qui tibiam flectunt, nimirum biceps 55. 32., & semimembranosus 55. 31.; deinde musculus membranosus, qui tibiam abducit 55. 18.; tertiò inter extensores tibiæ vasti externi 55. 21. & 55. 35.

Inferiùs verò in situ delineantur musculi surales, dicti etiam gemelli, quorum alter externus est 75. 22., alter verò internus; solæus quoque nuncupatus 75. 33.; tendo suralis externi recisus 80. 31., & musculus plantaris 66. $\frac{1}{1}$

32. $\frac{1}{1}$,

32. $\frac{1}{1}$: de quibus in præcedenti Tabula abundè egimus, & denuo tractabimus in Tabula XXXIV.

De reliquis musculis tam flectentibus crus, quàm extendentibus pedem, quos in hac Tabula inspector observat, non arbitror operæ pretium fusiùs differere; quum alio loco à nobis vel animadversi, vel animadvertendi sint, illosque facilè quisque, dissectionis utcunque peritus, oculis suis possit usurpare.

TABULA XXX.

Ostendit anteriorem, & paulò lateralem totius corporis prospectum, detractis solummodo communibus integumentis, ut, qui in superficie apparent musculi facilè videri possint.

SI quid in hac Tabula peculiari dignum est animadversione, primo loco censenda sunt, figura, & situs illius musculi, Galeno platysmamyodis 20. 26., qui à plerisque Anatomicis negligitur. Est autem muscularis membrana, à pectoris osse, & claviculâ sursum ascendens ad inferiorem maxillam, ad quam deprimendam dirigitur: quem porrò & esse, & quo loco situs sit operæ pretium est, ut sciant præ cæteris Tonsores, qui, quum ad aperiendas venas jugulares adhibentur, sæpe ob ignorationem hujus musculi, vulnus non quidem per directionem fibrarum, quæ longitudinales sunt, sed transversum infligunt; quo fit, ut convulsio ejusdem musculi suboriatur.

Neque est omittendum in hac Figura, quod Tabulâ XXVIII. monuimus, exigua nempe tam peronæis anticis, quàm posticis, peculiaria ligamenta dedisse naturam, atque eo quidem mirabiliori artificio, quòd sub malleolo externo non unico, sed duplici ligamento, veluti canaliculo 88. 31. & 89. 31. $\frac{1}{1}$ usa fuerit, ne scilicet tendines in violentis motibus corporis, talo innitentis, ab invicem distraherentur.

Verùm, ne cæterorum musculorum demonstrationem neglexisse videamur, brevì solummodo indicatis musculis mastoidæo 16. 27., frontali 10. 29., & aliis, in facie apparentibus, quippe qui ab Autore majori cum diligentia in Tabula XLI. ostenduntur

Observemus primò aliquot musculos, qui ad humerum pertinent. Hi sanè sunt deltoides 19. 18. & 25. 36., & pectoralis major, aliàs pentagonæus 30. 25. & 30. 30. qui brachium flectunt; necnon rotundus major 24. 15., & latissimus dorsi 33. 19., qui idem deorsum ducunt. Apparet quoque serratus anticus major 32. 21., quem aliqui dilatare pectus, aliqui verò scapulam deorsum deducere credunt.

Deinde animadvertamus nonnullos musculos, qui cubitum flectunt, cujusmodi est biceps 18. 13. & 32. 40., & brachiæus internus 15. $\frac{1}{1}$ 7. & 34. 40. $\frac{1}{1}$ Ii verò, qui extendunt, sunt longus 22. 13., brevis 21. 13., ferè in conjunctione apparentes, necnon brachiæus externus 19. 11. & 33. 38.

Tertiò exhibentur musculi ad radium spectantes; scilicet pronator longus, aliis rotundus 14. 6. & 36. 43., & supinator longus 14. 9. & 33. 44.

Quartò

TAB. XXX.

Quartò cubitæus internus 10. 7. & 40. 46., & radiæus internus 13. 7., qui carpum flectunt, & radiæus externus 37. 48., qui illum extendit, cum ligamento ejusdem carpi 7. $\frac{1}{1}$ 15.

Denique occurrit musculus palmaris 10. 10. & 37. 41., cum ipsius tendinis expansionibus 6. 17.: item pollicis tum flexor 38. 46., tum adductor 42. 54., unà cum tendinibus extensoribus 40. 52.

Descendentibus verò ad infernos artus, cernitur primo loco ex musculis tibiam abducentibus, membranosus, seu fascia lata 58. 28., cujus principim apparet 45. 21. Hic sanè musculus partim est carnosus, partim membranosus; extenditurque per totam natium superficiem.

Insuper offendimus tibiam flectentes, nimirum bicipitem 65. 29. & 65. 19., semimembranosum 66. 21., seminervosum 64. 21., & gracilem 66. 28. & 64. 20.

Tertiò sartorius tibiam adducens distinguitur sub 66. 22., cujus principium emicat 49. 26. & 49. 28.

Quartò musculi se produnt eandem tibiam extendentes, nempe rectus 56. 30. & 65. 26., vastus internus 68. 23.

Apparent ulteriùs musculi, qui movendo pedi sunt destinati, & primò tibiæus anticus 73. 33.; & peronæus anticus 84. 30. $\frac{1}{1}$, ambo flexores.

Secundò duo surales, seu gemelli, nempe externus 75. 14. & 75. 29., & portio interni, qui etiam solæus dicitur 75. 31. & 79. 11.

Tertiò peronæus posticus pedem abducens 80. 31. $\frac{1}{1}$

Quartò tibiæus posticus eundem pedem adducens 80. 11.

Tandem delineatur flexor magnus digitorum 84. 6., & eorundem extensor longus 80. 32. $\frac{1}{1}$; quinimo alter ejusdem extensoris tendo 90. $\frac{1}{1}$ 34.

TABULA XXXI.

Patefacit exteriores musculos, qui posteriori totius corporis facie, detracta cute, statim, suis tamen vestiti membranis, se se offerunt.

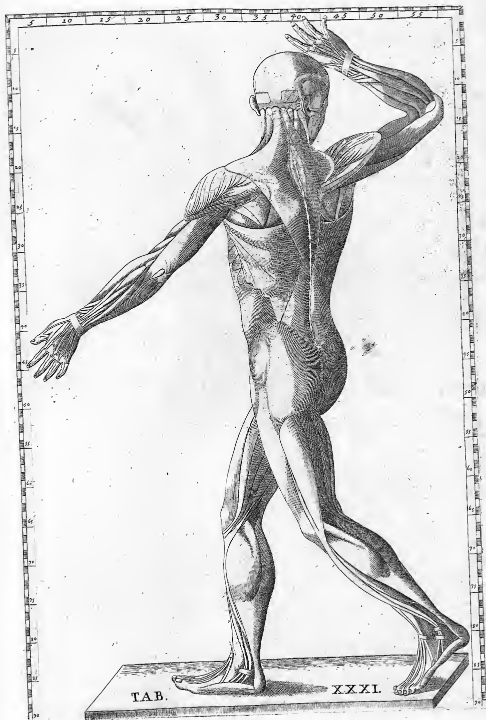

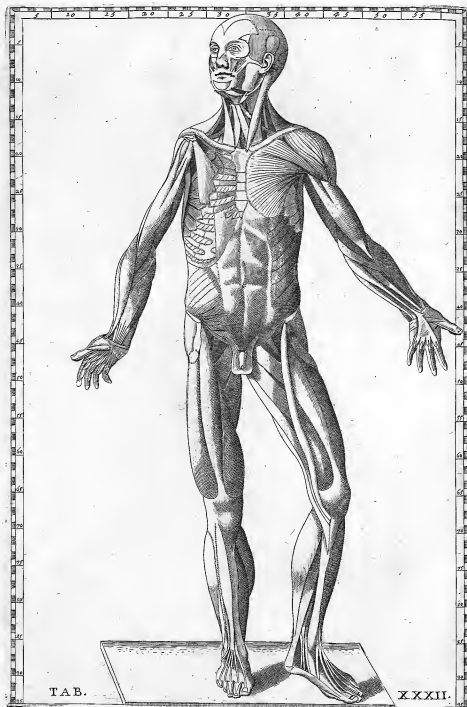
HÆc sanè Tabula ponenda erat loco XXIX.: exhibet siquidem superficiem omnium nondum denudatorum à propria tunica musculorum, qui posticâ corporis parte videri possunt unà cum peculiaribus ligamentis, & ansulis, quæ tum in carpo 7. 43. -|- & 40. 8., tum in tarso 81. 51. & 83. 26., ac sub malleolo 81. 53. & 85. 28., animadvertenda monuimus Tabulâ præcedenti.

Est quidem ut nusquam non extollamus Eustachium suæ ætatis quovis Anatomico peritiorem; quippe qui hoc etiam loco depingit duos musculos quadratâ figurâ, qui in occipite ad pericranii contactum positi sunt, finitimi sanè musculis trapetiis 20. 34. & 20. 40., spleniis 15. 33. -|- & 15. 37., complexis 13. -|- 33. -|- & 13. -|- 36., necnon posterioribus aurium musculis 11. 38. -|-, quos è lateribus ferè contingunt. Cadunt autem quadratus sinister sub 12. 33., dexter verò sub 12. 36. Et quoniam horum musculorum nemo hactenus (quod sciam) inter antiquos, vel recentiores iconem exhibuit, tametsi horum Thomas Bartholinus, ea tamen lege meminerit, ut non semper, sed aliquando inveniri constituat; idcirco operæ pretium ducimus de iisdem aliqua saltem obiter nunc disserere.

Oriuntur porrò ejusmodi musculi (ut autopsiâ nobis in cunctis, quos dissecuimus, constitit) carnoso principio utrinque ad os occipitis; & latis tendinibus rectà sursum feruntur versùs lambdoidalem suturam. De illorum itaque usu, donec acutior quispiam meliora afferat, conjectare nobis licet, eosdem in postica calvariæ parte eodem planè officio fungi, ac quod anteriori musculo frontali tribuitur. Postquam enim hic sursum contraxerit anticam capitis partem, quam frontem dicimus, & aurium musculi simul etiam laterales, atque aliquo modo posticas capillatas partes crispaverint; ab hujusmodi occipitalibus musculis, veluti ab antagonistis, ad inferiora eædem posticæ cutis partes citò reducuntur: id quod in semetipso unusquisque facilè tentare potest; quum in nobis non semel periculum fecerimus. Fortè hi sunt musculi, qui in hystericis potissimùm mulieribus sæpe plùs justo contracti, tensique, dolorem in occcipite, apud Hippocratem identidem memoratum, inducunt.

Præterea in utriusque manus dorso hæc eadem Figura luculenter demonstrat extensores tendines digitorum inter se mirè colligari 5. 41. & 43. 6.

TAB. XXXI.

TAB.
XXXII.

TABULA XXXII.

Oſtendit muſculos anteriori, & lævo corporis proſpectu ſtatim ſub communibus velamentis viſendos.

ORUM autem muſculorum alii ſunt faciei, oſſis hyoidis, & colli; alii verò pectoris, & brachiorum; alii denique abdominis, & infernorum artuum. Et quidem in facie objicitur, præter frontalem, temporalem, & ciliarem, etiam auris elevator; de quibus tamen omnibus Tabulâ XLI. diligenter, accuratèque diſſeremus.

Primùm itaque oculis ſubjicitur pyramidalis ſiniſter, ad naſi alas dilatandas pertinens 7. 27. +

Deinde zygomaticus, qui gelaſtes etiam, ſeu riſor appellatur, adducitque angulùm oris versùs aurem 8. 30.

Tertiò vides biventrem, unum nempe ex muſculis inferiorem maxillam deprimentibus, elegantiſſimè delineatum; cujus inferior venter cadit ſub 12. 29., ſuperior autem 10. 32. Sed, quod miram Euſtachii diligentiam oſtendit, qua & Priſcos, & Recentiores in delineandis Tabulis vicit, illud certè eſt, quòd demonſtrat locum, ſeu foramen muſculi ſtylohyoidæi, per quod trajicitur medius tendo prædicti biventris 12. 30.

Quartò maſtoidæum ſiniſtrum ad caput flectendum cum duplici principio 18. 30. + & 18. 31. +, dexterum verò 18. 28.; de quibus vide infra Tabula XXXV., ubi nonnullas fusè damus ex ipſomet Euſtachio annotationes. Admonendum eſt autem hoc loco, ſtratum fibrarum, cadens ſub 12. 31., non eſſe partem continuatam maſtoidæi ſiniſtri, qui aſcendit ad proceſſum mammillarem ea præditus gracilitate, quam Autor diligenter demonſtrat 13. 27., ſed eſſe ſuperius ſegmentum muſculi, qui dicitur longus colli.

Quintò utrunque ſternohyoidæum 16. 29. & 16. 30., nimirum quintum par muſculorum oſſis hyoidis, quod ejuſdem baſim colligat, &, quum opus fuerit, deorſum movet.

Sextò cernuntur ambo muſculi coracohyoidæi, digaſtrici etiam dicti, qui, à lateribus baſis oſſis hyoidis nati, in omoplatæ apophyſim coracoidem inſeruntur, trahuntque deorſum ad latera idem os hyoidis; dexter ſanè 17. 37., ſiniſter verò 17. 33.

Septimò ſub muſculis ſternohyoidæis apparent extremitates muſculorum ſternothyroidæorum, qui bronchiæi quoque nominantur, & laryngis depreſſionem promovent 18. + 29. + & 18. + 30., de quibus Tabulâ XLI. elegantiorem delineationem, & accuratiores notas dabimus.

Octavò muſculus ſcapulæ elevator proprius, dexter 16. + 26., & ſiniſter 16. 33., cernitur facie duntaxat anteriori.

Nonò indicandum ducimus muſculum deltoidem in duos laterales lacertos diviſum; nimirum 21. 39. & 21. 41.

Mox verò ad pectus deſcendendo, apparet muſculus ſubclavius dexter 19. 26., qui primam thoracis coſtam ſurſum, & in latus ducit, ut alibi monuimus.

Præterea ablato à dextera parte muſculo pectorali majore (qui in ſiniſtra cernitur in ſitu 21. 35.) ſuperſtes obſervatur pectoralis minor 25. 25., unus ex

costarum elevatoribus, qui pariter scapulam antrorsum adducit.

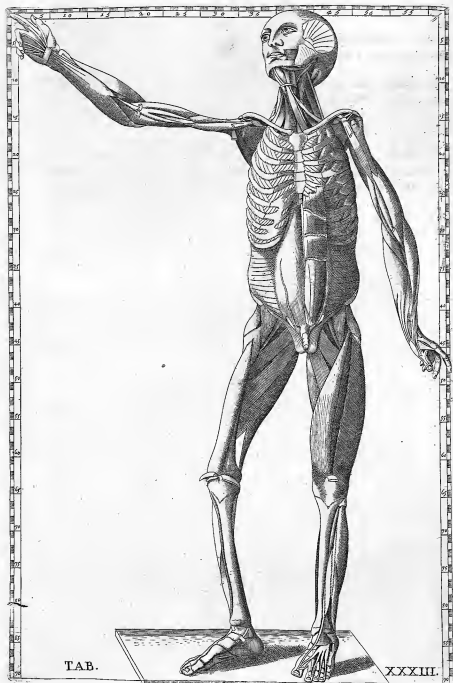
Insuper demonstrantur costæ legitimæ 21. 28. & 27. 27., quibus succedunt costæ spuriæ per se satis obviæ, unà cum sterno suas in sectiones diviso 26. 29., pariterque cartilagine mucronata 27. $\frac{1}{1}$ 29. $\frac{1}{1}$

Supersedemus autem hìc loci singulos indicare brachii musculos, quorum demonstrationem in præcedentibus Tabulis habuimus, unà cum carneis peritonæi productionibus ad scrotum observatis.

Illud animadvertat Lector, è manu sinistra demptum fuisse ligamentum carpi, ut palmaris musculi processum quisquis intueri facillimè possit; ubi quidem notandum, portionem ejusdem tendinis palmaris transversim ferri, & penetrare substantiam fibrosam musculi flectentis pollicem 41. 53.; id quod à nemine delineatum huc usque comperimus; quanquam usum præclarum habeat, jungendi nempe ad idem opus omnes simul eodem tempore digitos.

Similiter superfluum putamus cæteros indagare musculos infernorum artuum, quippe non omnibus modò Chirurgis, sed plerisque etiam Tonsoribus notos, & à nobis aliàs explicatos.

TA-

TAB.
XXXIII.

TABULA XXXIII.

Detractis aliquot supernis musculis à thorace, abdomine, & artubus, penitiores alios ostendit.

CURAM in hac Tabula suscepit Eustachius demonstrandi musculos, qui in anteriori corporis regione oculis objiciuntur, detractis iis, quos in XXXII. jam ostenderat.

Primò autem notetur musculus temporalis sinister in plures sectiones carneas, interjectis pusillis tendinibus, veluti in totidem musculos divisus; quæ singulæ sectiones in magnum tendinem 5. 40. coagmentari videntur. Hic autem tendo sub zygomate 5. $\frac{1}{1}$ 39. $\frac{1}{1}$ fertur; inseriturque in apophysim coronidem maxillæ inferioris. Ab hac autem musculi temporalis structura clarè intelligere possunt Medici, musculum temporalem non solùm adductioni per lineam rectam mandibulæ inferioris ad superiorem opitulari; verùm etiam obliquis huc illuc circumductionibus, præduris alimentis veluti sub mola conterendis, comminuendisque inservire. Docentur quoque ipsi Chirurgi, ut ab hujus musculi incisione, non tantùm propter carneas fibras, sed multò magis propter has tendineas intersectiones, sedulò abstineant.

Deinde animadvertatur musculus masseter sinister, qui pariter est cum temporali adductor mandibulæ inferioris. Nam externa sui facie fibras non rectas, sed obliquas 7. 39. obtinuit, quas opposito ordine decussant internæ illius fibræ.

Tertio loco indicatur notissimus alioqui musculus buccinator 7. 37.

Quartò descenditur ad musculos linguæ, & pharyngis, ac potissimùm in hac Figura exhibentur styloglossus, linguæ erector 7. $\frac{1}{1}$ 37., & genioglossus extra os linguam producens 9. 35. $\frac{1}{1}$; ceratoglossus 9. 36. $\frac{1}{1}$, qui linguam ad latus retrorsum ducit; stylopharyngæus sinister 9. 38. $\frac{1}{1}$, adducendæ pharyngi ad latera destinatus; coracohyoidæus sinister 15. 40., dexter autem 13. 35.; qui digastrici, seu biventres etiam dicuntur, & os hyoides deorsum ad latera trahunt. Sternohyoidæi autem 15. 37. & 15. 38. os hyoides deprimunt.

Neque autem in hac Tabula prætereundum ligamentum, quo dicti superiùs laryngis, & ossis hyoidis musculi colligantur, de quo Scriptores vel nihil agere, vel non tam perspicuam iconem exhibere videntur. Cerne illud sub 10. $\frac{1}{1}$ 37.

Sequuntur præterea musculi flectentes collum in anteriorem partem, nempe scalenus 15. 35. $\frac{1}{1}$, & longus in situ 11. 39.

Exhibet ulteriùs visendos in thorace musculos intercostales internos, dextero quidem in latere è regione sterni; externos verò, quà spinam spectant, ut eorundem musculorum tam internorum, quàm externorum fibræ ad invicem se decussantes magis obviæ fierent. In latere sinistro, præter aliqua intercostalium musculorum vestigia, proponit quoque anteriorem faciem musculi serrati antici majoris 23. 44., qui unà cum intercostalibus musculis thoracem dilatat, quique ex aliorum sententia, ad deprimendam quoque scapulam adhibetur, cujus ille internæ basi adnexus est. Insuper in coagmentatione humeri cum scapula, & clavicula, delineat ligamenta bifida, quorum icon evidentiùs apparet sinistro in latere 15. 44.

In abdomine, præter lineam albam ex umbilico ad mucronatam cartilaginem usque productam 27. 38., & peritonæum dextera parte ab aliquot musculis denudatum 35. 38., observatur musculus abdominis rectus à tribus tendineis intersectionibus divisus, qui dentato principio 25. 40., ad latus sterni inseritur, desinitque ad radicem ossis pubis 41. 40.; cui proximè incumbit appendix illa muscularis 41. 39., quam pyramidalem musculum vocant post Falloppium Anatomici: cui verò hujus musculi inventio, ac delineatio debeatur, nostro ne Autori, an Falloppio, viderint alii. Apparent deinde musculi transversi 35. 33. & 35. 45.; omnes autem expositi musculi simul conveniunt ad comprimenda æqualiter viscera, & vasa in abdomine contenta. Neque hîc Lectoris oculos fugere debet, quòd utrinque in inguinibus vasa 41. $-\frac{1}{1}$ 36. & 41. $-\frac{1}{1}$ 41., ad testes procedentia cum musculo cremastere 44. 37. & 44. 40. diligenter demonstrantur.

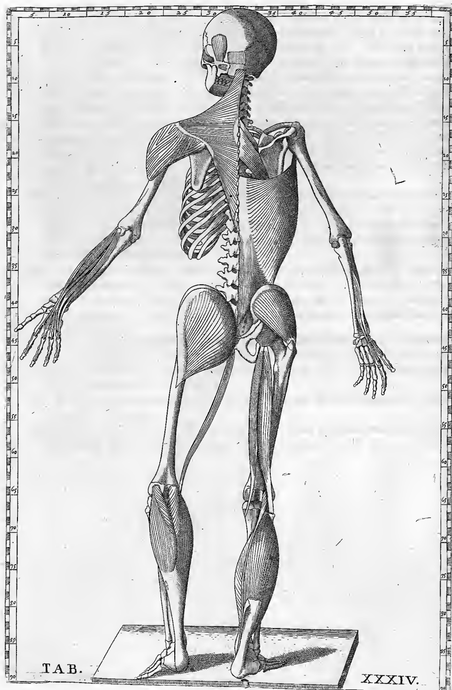
Cæterum, omissis musculis, quos hîc in supernis artubus Autor delineat, quoniam horum descriptionem jam pluries exhibuimus, ad illos gradum facimus, quos naturali situ in inferioribus ostendit: hi enim illi sunt, quorum aspectus à superincumbente reliquorum musculorum mole in præcedentibus Figuris eripiebatur.

In femore itaque dextero perspicuè patent tum origines musculi tricipitis femur extendentis 46. 37. & 47. 37., tum insertiones 51. 30. $-\frac{1}{1}$ & 55. 30. & 60. 30.; deinde idem femur flectentes pectinæi 45. 35. & 45. 41., musculorum psoas tendines 43. 34. $-\frac{1}{1}$ & 43. 42., atque extrema utriusque iliaci interni 42. 34. & 42. 43.

Sequuntur musculi tibiam extendentes, nimirum rectus; cujus tendo recisus apparet sub 63. 42., duo vasti, externus scilicet 60. 44., & internus 60. 41., atque his suppositus intermedius cruræus 58. 42. & 58. 29.; ulteriùs pars carnosa membranosi 42. 32. & 42. 45.

De reliquis autem musculis extremi pedis parum soliciti sumus, ne actum agere frustra videamur.

Supereſt solummodo, ut Lectoribus observanda proponamus duo ligamenta, ad decussim posita, quibus natura inter se vincit ossa tarsi 85. 29. $-\frac{1}{1}$ & 85. 30.

TAB.
XXXIV.

TABULA XXXIV.

Posteriorem faciem trunci, artuumque ostendit cum penitioribus aliquot musculis, à propria membrana denudatis.

NON est hîc, ut dubitemus, quin noster Autor in hac Tabula Anatomicos erudire voluerit, ut facilè intelligant non solùm quomodo musculi adhærent ossibus, atque ab iisdem nascuntur, aut in eadem inseruntur, verùm etiam ordinem fibrarum, quo unusquisque musculus, propria membrana denudatus, compingitur; non enim lacerti, in hac Figura delineati, vestiuntur tunica: id quod per ea tempora nullis planè dissectoribus in usu fuisse, quæ aliorum ad nos pervenerunt Tabulæ, apertissimè docent.

Itaque cernat Lector secundum musculum erectorem sinistræ auris 5. 27. ab Anatomicis, qui Eustachium præcesserunt, planè omissum; necnon sinistrum musculum quadratum in occipite 7. 30., de quo superiùs verba fecimus.

Omnium verò maximè animadvertat trapezium, seu cucullarem 15. 28., qui scapulæ retrorsum movendæ addictus est, eâ tamen lege, ut quemadmodum ejusdem fibræ trifariam ductæ sunt versùs spinæ vertebras, scilicet in medio planè rectæ 16. 26., superiùs obliquè sursum, 13. 28., inferiùs verò obliquè deorsum 23. 29.; ita profectò noster Autor triplicem illius usum demonstrare voluit. Nimirum portio hujus musculi, qui medium tenet, scapulam omnino retrorsum ducit; quæ superiùs locatur, obliquè sursum; quæ inferiùs, obliquè deorsum trahit.

Intueatur deinde rhomboidæum dexterum 20. 31., qui, quum fibris, ut cernitur, instruatur, ductis à scapulæ margine sursum obliquè ad superiores dorsi, & inferiores colli vertebras, facilè potest eandem scapulam retrorsum, & aliquanto sursum adducere; ita ut succenturiari quoquomodo videatur superiori sectioni superinstructi musculi trapezii, quæ dum scapulam à superna parte trahit, rhomboidæus eandem ad inferna sursum ducit.

Notetur ulteriùs portio serrati postici superioris 18. 31. $\frac{1}{1}$, quæ deorsum sub rhomboidæo, & scapula fertur 19. 32.; cujus pleniorem iconem, verumque usum Tabulâ XXXVI. indicabimus.

De ipso deltoide 21. 19. supersedemus edisserere, quum in superiori copiosè loquuti fuerimus.

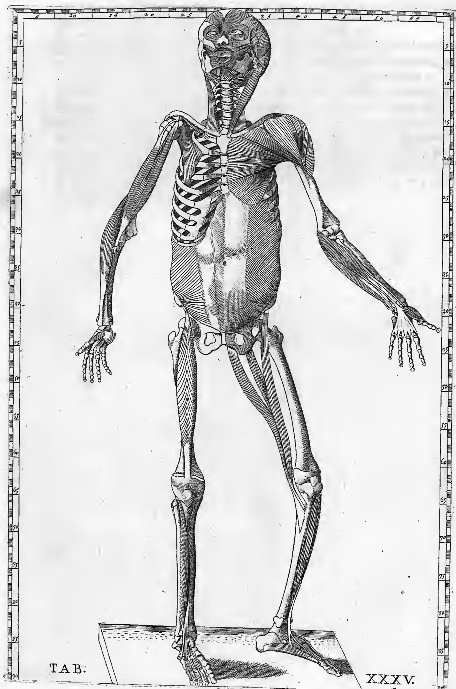
Latissimus verò dorsi 30. 35., quum tendine acuto alligatus sit inferiori parti superioris sectionis humeri juxta illius caput 20. 37., quumque fibras habeat obliquè deorsum, sed ad varios terminos desinentes, varièque inclinatas; idcirco vario etiam usu, juxta variam harum, vel illarum, vel simul omnium fibrarum tensionem, donatur. Nam, si musculus hic agat per seriem fibrarum 24. 32., quæ sursum aliquatenus exporriguntur, brachium trahit ad posteriora sursum; si verò tendatur infernâ sui parte 34. 35. deducit ipsum brachium ad posteriora deorsum: & tunc verè aniscalptor appellari meretur. Denique, quum omnibus suis fibris contrahatur, ad posteriora, sed tantummodo extrorsum deducit.

Observet etiam Lector musculos carpi extensores, nempe cubitæum externum

33. 13., & radiæum pariter externum 33. 11.; deinde extenſorem majorem, ſeu communem digitorum 38. 7.; extenſorem proprium digiti auricularis 38. 8.; extenſorem indicis 40. 45.; extenſorem pollicis 37. 45.

Deſcendendo autem ad infernos artus exhibet hæc Tabula primò duos ex glutæis muſculis, retrorſum movendo femori deſtinatis; ſcilicet alterum majorem 47. 25., alterum verò minorem, ſeu medium 43. 36., & quadratum 44. 33.; cujus uſum Tabulâ pariter XXXVI. indicabimus; deinde bicipitem 53. 33., ſeminervoſum 53. 31. $\frac{1}{1}$, & gracilem 50. 28., qui ſimul tibiam flectunt.

Denique muſculos pedem extendentes; nimirum ſuralem externum, internum, & gracilem poſticum. Suralis externus, qui etiam dicitur gemellus, apparet 71. 22., cujus tendo 83. 22. paſſim vocatur chorda Achillis, & ab Hippocrate tendo magnus. Suralis internus, qui etiam ſolæus appellatur 75. 33., & gracilis poſticus, qui plantaris quoque nuncupatur 66. 33. $\frac{1}{1}$; tandem altera chorda magna abſciſſa 80. 32.

TAB.
XXXV.

TABULA XXXV.

Rurſus anteriorem totius corporis aſpectum cum aliquot tum capitis, tum artuum muſculis exhibet.

E muſculis faciei, oſſis hyoidis, colli, & abdominis diſſerere ſupervacuum eſt, quum in ſuperioribus fuerint indicati. Illud porrò præterire non poſſumus, Euſtachium hîc demonſtraſſe muſculorum caput flectentium, quos maſtoidæos vocant, originem 15. 26. & 15. 30. multò clariùs, atque ad Galeni mentem, quàm ullus ſui temporis Anatomicorum fecerit. Legantur itaque ea, quæ habet in epiſtola De Motu Capitis pag. 231. *De ſeptimo*, inquit, *muſculorum pari tantum Autorem*, nempe Galenum, *etiam injuria reprehendunt; nam muſculi utrinque gemini ſunt, & facillimè in duos dividi, nonnunquam etiam in tres poſſunt, quorum exterior carnoſo ſimul, ac nerveo principio à ſuperiori, anteriorive ſterni regione oritur, & obliquè ſurſum aſcendens ante medium ipſius ductum alium tegit, ulteriùsque procedens eundem amplectitur, ac undique involvit, & in poſteriorem regionem radicis apophyſis papillæ mammillarum ſimilis, & in partem huic vicinam carneus, atque nerveus ſemicirculi inſtar inſeritur. Alter muſculus carnoſa origine à tertia claviculæ parte ſterno proxima enatus, dum ad caput fertur ſemper anguſtior evadit, & poſt medium quaſi teres effectus, à priorique involutus, partim carneo, partim nerveo fine in apicem memoratæ apophyſis acutus deſinit. Horum muſculorum diviſio in interna regione conſpicua eſt, longèque meliùs in homine, quàm in ſimia cernitur.* Principium duplex maſtoidæorum à ſterno, & clavicula habes ſub 16. $\frac{1}{1}$ 29. & 17. 29. In dextero autem vides, detracto ſuperpoſito fibrarum ſtrato, nudam ſuppoſitarum fibrarum ſeriem, earumque originem 16. 26. à lata baſi in pyramidem aſſurgere.

Clarè inſuper obſervantur in ſiniſtro thoracis latere pectoralis minor, cujus extrema pars carnoſa ad quintam uſque coſtam exporrigitur 23. 23.; ſuperiùs verò per tendinem inſeritur in apophyſim coracoidem omoplatæ 15. 22., atque illam antrorſum ducit.

Huic paulò ſuperiùs adnotatur etiam muſculus ſubclavius 16. $\frac{1}{1}$ 24., ſub clavicula locatus, primæque coſtæ ſuperiorem partem vinciens, quam ſurſum, & in latus adducit.

Pulchrum erit etiam in hac Figura obſervare lineam coagmentationis ſingularum coſtarum cum ſterno, quæ minùs peritis ſectoribus in dividendo, efferendoque ſterno cultrum dirigere poteſt.

Deinde in ſupernis artubus, præter deltoidem 22. 39. & 16. 34., de quo alibi innuimus, & pectoralem majorem 25. 31. & 17. 32., qui humerum introrſum trahit, obſervantur quoque biceps, cubitum flectens 28. 15.; radii ſupinator longus 35. 12.; cubitæus internus, qui carpum flectit 37. 46.; palmaris longus 42. 51. & 33. 43.; palmaris brevis 44. 13., deducens pollicem 44. 11., flectens verò 33. 44.

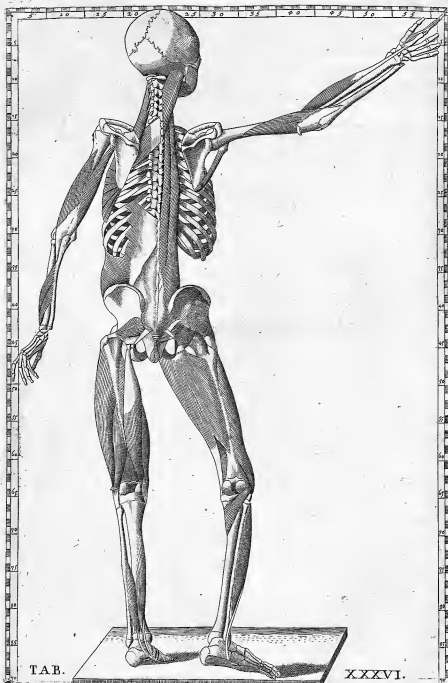
Neque hìc loci refugiendus eſt labor iterum demonſtrandi portionem illam tendinis muſculi palmaris, quæ intra carnoſam partem muſculi flectentis pollicem inſeritur, ut aliàs obſervavimus.

In

In infernis verò animadvertitur musculus rectus omni involucro denudatus 50. 23., cujus fibræ carneæ, utrinque obliquè sursum excurrentes, angulos acutos in centro efformant. Perspicuæ quoque sunt in hac Figura dicti jam musculi insertiones, superior nempe cum interiori, & inferiori parte ossis ilii 39. $\frac{1}{1}$ 22., inferior verò cum superiore, & anteriore tibiæ latere 63. 23.; unde meritò inter cruris, seu tibiæ extensores ab Anatomicis primus dicitur.

Observantur quoque musculus gracilis 47. 29., seminervosus 47. 32., & sartorius 47. 33., qui tibiæ flectendæ inserviunt, & quorum tendines simul coeunt, 65. 38.

Ulterius occurrunt musculi flectentes pedem, & sunt peronæus anticus 75. 23., ac tibiæus pariter anticus 70. 39.; tendo tum extensoris magni digitorum 83. 23. $\frac{1}{1}$ tum extensoris pollicis 84. 37. $\frac{1}{1}$, & deducens pollicem 85. 36.

TAB. XXXVI.

TABULA XXXVI.

Posticam, & paulò lateralem corporis faciem delineat, ut nonnulli musculi, in Tabula præsertim XXXIV. prætermissi, veniant in apertum.

IN primis verò admovere oportet oculum, animumque ei diligentiæ, quam Eustachius adhibuit, ut in musculis fibrarum ordo, ablatâ peculiari, propriâque uniuscujusque membranâ, evidenter appareat.

Incipit autem à musculo temporali dextero 5. 24., & progreditur ad splenium pariter dexterum 10. 22.

Ostendit deinde erectorem proprium scapulæ, musculum scilicet vulgò patientiæ 15. 18., & alterum pariter inter elevatores recensendum, qui serratus posticus minor, sive superior 17. 19. appellatur.

Insuper in trunco observantur

Primò portio lateralis musculi serrati antici majoris 25. 14., cujus velim miram Lector structuram animadvertat, nam in sex, aut septem fasciculos lacertorum eleganter, quasi in totidem minores musculos, dividitur; nimirum ut scapula nunc obliquè, nunc rectà deorsum deduci posset.

Secundò serratus posticus inferior 30. 18., ex cujus profectò structura, & situ, voluit fortasse Autor, ut quisque cognosceret, quantùm à veritate deerraverit, qui constrictionem thoracis in expiratione solo costarum pondere, non autem ope musculorum fieri statuit. Etenim, quum dictus jam musculus valido suo tendinoso principio ab aliquot dorsi, & lumborum vertebris exurgat, altero verò extremo inferiori margini nonnullarum costarum inseratur; necesse est, ut fateamur, illius usum esse, ut constrictioni thoracis opituletur, quatenus nempe costas obliquè deorsum vertebras versùs adducit.

Tertiò sacrolumbus dexter thoracem constringens 25. 22.

Quartò obliquus abdominis ascendens 35. 15.

Quintò longissimus dorsi 25. 21., & musculus sacer 41. 21., qui ambo dorsum, & lumbos extendunt.

In supernis autem artubus delineantur nonnulli musculi, nimirum rotundus major, qui humerum retrorsum movet 22. 27., deinde cubiti extensores, qui sunt, longus 25. 11., brevis 25. 8., & brachiæus externus 16. 34.

Tertiò radiæus externus, qui carpum extendit 13. 40.

Quartò adductor indicis 4. 53.

Quintò principium extensoris pollicis 39. 5.

Sextò musculus hypothenar dictus, qui digitum auricularem abducit 45. 4. $\frac{1}{4}$

In musculis verò artuum inferiorum Eustachii diligentia nos admonet, ut priùs intueamur carneas fibras, quæ ab extremo coccyge ortæ, podicem, externi instar sphycteris, circumplectuntur 47. 19.

In extrema ilium sede observantur primò musculi, qui femur extrorsum ducunt, quos inter adnumerantur iliacus externus, sive pyriformis 43. 15., & quadratus 44. 23.

Secundò glutæus minimus 43. 26., qui, ut glutæi majores, retrorsum femur agit.

Tertiò triceps, qui femur introrsum movet, & cujus principium apparet 46. 23., medium verò 56. 28.; tendo demum infimus 61. 27.

Quartò cruræus, dictus etiam femoræus 60. 31., & vastus externus 60. 13., qui tibiam extendunt.

Quintò flectentes eandem tibiam, nempe semimembranosus 60. 17., poplitæus 66. 30., & alterum bicipitis principium 61. 14. $\frac{1}{4}$

Sextò peronæus posticus, qui pedem abducit 73. 30.

Septimò tibiæus posticus adducens pedem 73. 18.

Octavò flexor pollicis 80. 16.

Tandem deducens minimum digitum 87. 27.

TABULA XXXVII.

Videndos proponit postica corporis parte non colli solùm, sed magis profundè ossibus hìc illic adhærentes musculos.

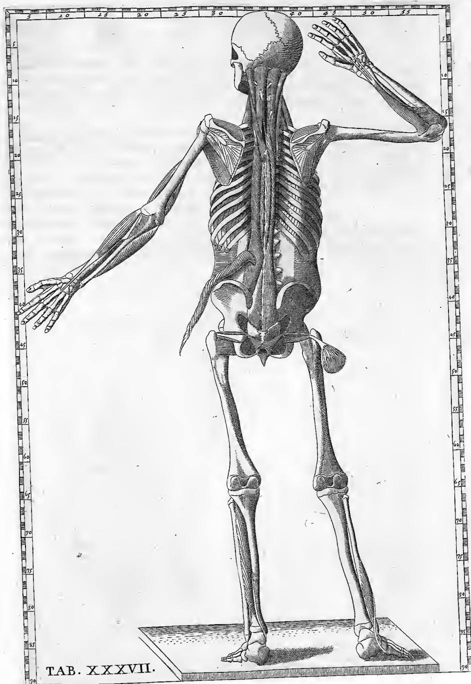
CERNIS primo loco splenios 10. 31. & 10. 35. $\frac{1}{4}$; complexos 10. 23. & 10. 34.: ubi minimè prætereundum est per eorundem longitudinem nonnullas albas fimbrias intersecantes delineatas fuisse 12. 32. $\frac{1}{4}$, cum aliis finitimis, quas fortè aliquis nervos, aut vasa sanguinea perperam putaverit; quum revera sint portiones abscissæ minimorum tendinum, qui ab exaratis musculis complexis ad commune membranæ carnosæ velamentum ea ratione exporriguntur, ut majus robur in colli ad posteriora retractionibus adipiscantur.

Deinde musculos transversales 15. 31. $\frac{1}{4}$ & 15. 34. $\frac{1}{4}$, scalenos 15. 30. $\frac{1}{4}$ & 15. 36.; quorum tum in sinistro, tum in dextero principium duplex, quemadmodum naturâ est, nimirum alterum à prima, alterum à secunda costa demonstratur.

In humeris verò ostenduntur musculi brachium attollentes, nimirum supraspinati, dexter 17. 38., sinister 16. 28.; necnon retrorsum reducentes suprascapulares inferni 20. 28. & 20. 38.; item rotundi, major sinistro in latere 22. 27., in dextero minor 22. 39.

Ad dexteram manum extrorsum movendam radiæus externus 14. 50.: cujus duplicem inspicias precor tendinem in metacarpum desinentem; ita ut meritò postmodum Verheyenus se duos distinctos musculos radiæos externos invenisse narret: sed in sinistro latere 30. 14. idem radiæus unico tendine in metacarpum desinit. Adeo natura interdum sibi parum constat in distributione tubulorum, tendinum, ac musculorum, qui non sunt maximi usus. Ad cubitum sinistrum flectendum cernitur brachiæus internus utrinque ad humeri os 24. 19. & 25. 21.

Anconæus in lævo brachio 28. 16. $\frac{1}{4}$, in dextero autem 17. 54. $\frac{1}{4}$, quem idem Verheyenus candidè fatetur, se nunquam reperisse, sed ex aliis delineari curasse: revera tamen inter extensores cubiti quartum locum tenet, & ab Eustachio diligenter observatus, atque abraso paululum superiori tendine

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90

TAB. XXXVII.

dine hîc delineatus fuit. Cubitæus pariter internus ad carpi flexionem 32. 16.

Ad dorsum extendendum se se offerunt semispinatus 20. 33. $\frac{1}{1}$ & 30. 33. $\frac{1}{1}$, longissimus dorsi 25. 31., sacrolumbus extra situm propendens 40. 24., & sacri dicti 42. 31. & 42. 33., quorum dexter, ablato longissimo, integer apparet.

Elegantissimam Figuram vides duorum utrinque musculorum à nemine, quemadmodum in naturali situ cernuntur, delineatorum 44. 28. & 44. 36., necnon 45. 28. & 45. 36., qui fortè sunt gemini quadrigeminorum ventres, quos solertia Eustachii divisit, quique inter obliquè abducentes femur adscribi possunt.

Neque silentio prætereundi sunt duo musculi, qui apparent ad latera spincteris ani, & obliquè sursum exporrecti, dilatatoris forsitan munus exequuntur. Cadunt autem sub 45. 31. & 45. 33. Observetur etiam tertius ejusdem triangularis figuræ musculus, seu portio musculi, qui 48. 31. $\frac{1}{1}$ à podice ipso propendens, ille esse videtur, qui, versùs perinæum productus, per novam Autoris diligentiam separatus fuit.

Quadratus 46. 27., obturator internus à propria sede avulsus 48. 41.

Postremò in crure dextero apparent peronæus anticus 80. 44.; flexor pollicis 75. 29., cujus tendo inflectitur supra talum, ut ad ossa pollicis perveniat 85. 31.

TABULA XXXVIII.

Exhibet parte anteriore musculos præsertim capitis motores; exemptisque aliquot visceribus, nonnulla observatu digna in thorace, & abdomine.

INTER musculos, qui movendo capiti sunt destinati, observantur primò extensores; scilicet splenius 11. 22. & 11. 26.; secundò rectus major dexter 9. 23. -|-; inter eos verò, qui in gyrum ducunt, delineantur obliqui superiores 9. -|- 22. -|- & 9. -|- 26., quos, ut præsens Tabula abscissos, ita sequens integros, & in situ demonstrabit.

Qui verò flectendo collo diriguntur, sunt primò scaleni, quorum duplicem originem Autor ad evidentiam ostendit, & utranque à prima costa 16. 27. & 16. 22.; deinde musculi longi ejusdem colli 12. 24. & 12. 25.; de quorum structura, atque usu juxta Autoris, & Galeni mentem in Tabula XLI. verba faciemus.

In thorace verò se se oculis objiciunt non solùm intercostales externi, sed etiam interni utriusque lateris, qui nusquam ad costarum radices, hoc est ad spinam, ac vertebras pertingunt; quod jam innuit Eustachius suis in Opusculis De Vena sine pari antigram. 18. pag. 309., & nos Tabulâ XIX. rationibus jam confirmavimus.

Præterea musculi quadrati flectentes dorsum 36. 33. & 36. 29.

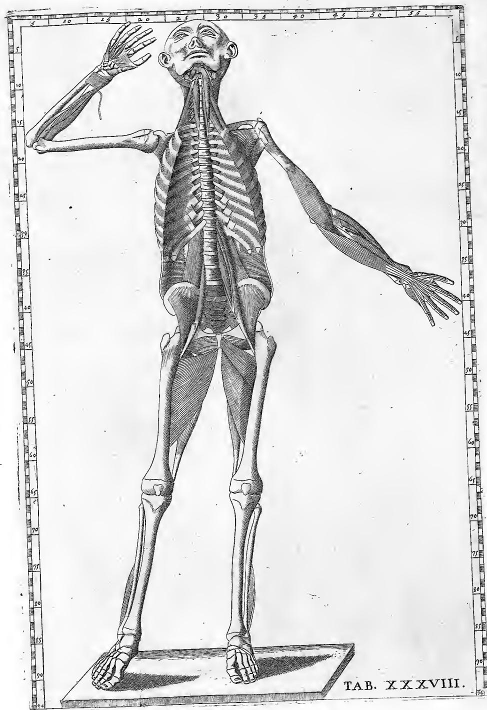
In superioribus artubus apparent primò musculus subscapularis, sive immersus 17. 30., & tendo latissimi dorsi 19. 32., qui retrorsum humerum trahunt; secundò superscapularis, seu supraspinatus 16. 29., qui eundem humerum extrorsum propellit; tertiò brachiæus internus 25. 38., qui cubitum flectit; quartò radii pronator brevis, aliàs quadratus 9. 11.; quintò radiæus externus 31. 45., qui carpum extendit. Denique nonnulli musculi observantur, qui ad manum extremam, seu digitos pertinent, & sunt, sublimis 34. 45., principium palmaris 15. 4., atque ejus tendo recisus 13. 11., flexor pollicis 33. 46., ejus principium carnosum 14. 6. -|-, triplicatum principium adducentis pollicem 7. 15., deducens digitum minimum 6. 12., & interossei interni 5. 14.

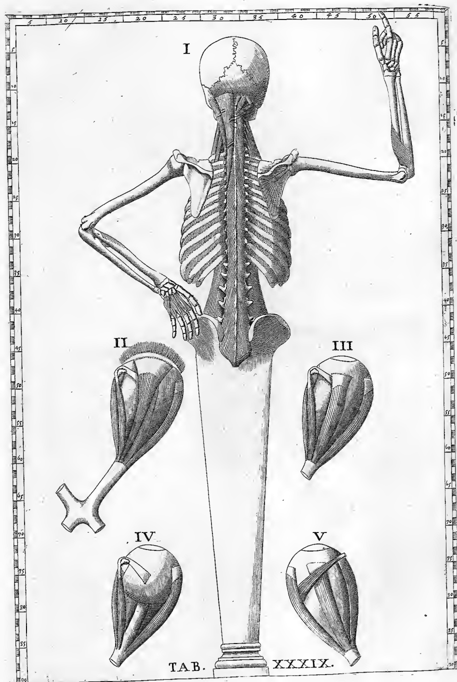
Ulteriùs in abdominis cavitate conspiciuntur utrinque non tantùm musculi psoas, & iliacus internus, qui quum inter adducentes antrorsum femur repositi sint, demonstrare voluit Eustachius qua lege ipsorum tendines 46. 21. & 46. -|- 30. in interna femoris parte inserantur; verùm etiam iliacorum externorum fines ad os sacrum pertingentes 43. 24. & 43. 27.

Et quoniam in sermonem de osse sacro incidimus, è re putamus Lectores nostros admonere, ut in hac Figura diligenter animadvertant, quod sedulò ad Galeni, & veritatis tutelam inculcavit Eustachius de ossium examine pag. 290., inquiens: *Os sacrum quinque particulas, & quatuor utrinque absoluta foramina, & earum ultima* (à sexta nimirum particula) *quæ vulgaris coccygis est, principium excipit: hujusmodi autem sex ossa quinque nimirum sacri, & primum vulgaris coccygis, quantum ego penetrare ad sensum, opinionemque Galeni possum, rudi linea ipse nobis adumbravit &c.*. Hactenus Eustachius.

Vide notas doctiss. Morgagni ad Tabulam XLIII.

Exhi-

TAB. XXXVIII.

I
II
III
IV
V
TAB. XXXIX.

Exhibetur quoque tendo muſculi pſoas minoris reciſus 42. ÷ 22. ÷, pectinæus dexter, qui, abſciſsâ ſuperiori parte tricipitis, ferè totus conſpicitur ſub 45. 24., ſiniſter verò ſub 45. 28., quique femur antrorſum trahit.

Triceps ſiniſter, idem femur introrſum ducens, apparet in parte ſuperiori 47. 29., in inferiori 60. 28.; dexter verò ablato primo principio 47. 25. & 60. 20.

Peronæus anticus pedem flectens 80. 12. & 80. 29.

Denique ligamentum, quod incipit à conjunctione oſſis navicularis, & cuboide, deſinitque in os metatarſi, quod ſuſtinet digitum minimum 87. 27. ÷

TABULA XXXIX.

Oſtendit parte poſtica nonnullos muſculos capitis, & colli, necnon oculorum.

OBSERVANTUR in Figura I. ii præſertim muſculi, quos præcedens Tabula abſciſſos ſolùm exhibuit. Sunt autem primò capitis extenſores, nempe ſplenius 13. 27., complexus 13. 28., rectus major 13. 30. ÷, & rectus minor 12. 30.: deinde muſculi, qui caput in gyrum ducunt; hoc eſt obliquus ſuperior, ſeu minor 12. ÷ 31. ÷ & obliquus inferior, ſeu major 13. ÷ 31.

Horum verò poſtremorum muſculorum meminit, præſertim Galenus, pro cujus defenſione idem Euſtachius in Epiſtola De Motu Capitis hæc ſcripſit pag. 232. *Propè aſperam, & inæqualem ſciſſuram occipitis oſſi, & alteri petram referenti communem, qua parte nimirum arteriæ ſoporalis gratia hoc perforatum eſt, eminens quædam linea obliquè ad interiora procedens occurrit, à qua muſculus digitalis latitudinis carneum principium ſumit, indeque obliquè deorſum ad exteriora procedens nonnihil anguſtior, & tenuior redditur; ac deinde quibuſdam in partibus producto tendine juxta radicem anteriorem tranſverſi proceſſus primæ vertebræ non longè ab inſertione alterius, quem modò deſcribam, inſeritur. Hos muſculos innuiſſe Galenum ſuſpicari poſſumus, ubi alteram portionem eorum, qui ſtomacho ſubjecti ſunt, aliquando peculiarem, evidentemque circumſcriptionem obliquarum fibrarum habere dicit, quæ exiguis muſculis in poſteriori cervicis ſede locatis proportione reſpondet. Alter muſculus prædictis brevior, & anguſtior, magis tamen in principio, quàm in fine, oritur parumper nerveus à poſteriori, & externa ſede foraminis ſextum nervorum cerebri jugum emittentis, quà ſcilicet os aſperum eſt, & inæquale; deinde obſcurè latior effectus, ad interiora procedens, in anteriorem, elatioremque partem tranſverſi proceſſus primæ vertebræ deſinit. Hi profectò muſculi Galenum minimè latuerunt. Nam præter eos, qui ſtomacho ſubjecti ſunt, in parte anteriore alios parvos primam vertebram capiti conjungentes à lateribus eſſe docuit, ut illorum beneficio ejuſdem primæ vertebræ articuli ad latera annuendo moverentur.*

Mox verò apparent ſcaleni 19. 27. & 16. 32., qui collum flectunt, & ſpinatus dexter 19. 30. eundem collum extendens.

Item ſuperſcapularis inferior ſive infraſpinatus 24. 35., cujus fibræ ab omopla-

tæ

tæ circumferentia in tendinem 22. $\frac{1}{1}$ 35., tanquam in centrum feruntur: tendinis autem extremitas inseritur in superiorem, & posteriorem partem humeri, quem retrorsum ducit.

Ostenduntur ulteriùs radii supinator brevis 20. 51.

Ejusdem musculi posterior facies 30. 13.

Abducens minimum digitum 39. 20., & interossei interni, qui versùs pollicem digitos adducunt 40. 21. & 40. 23.

Tandem quadrati 40. 26. & 40. 32., qui dorsum flectunt, & semispinati 30. 29. & 30. 30., ac sacri 45. 28. & 45. 30., qui idem dorsum, & lumbos extendunt.

Sequentes quatuor Figuræ ostendunt humanum oculum, cum suis musculis, & nervo optico ab orbita, & calvaria extractum; scilicet ut illorum numerus, figura, positio, atque ordo facilè conspici possent.

Itaque præter crines, seu cilia palpebræ superioris 45. 18., & cartilaginem tarsi 46. 18. & musculum attollentem palpebram superiorem 50. 18., cernantur musculi potissimùm oculorum recti, quorum primus dicitur attollens, sive superbus 53. 18. & 55. 42., & cujus tendo 50. 43. evidenter apparet: secundus deprimens, sive umilis 80. 41.: tertius adducens seu bibitorius 55. 13. & 55. 38. & 80. 13. & 80. 44.: quartus verò deducens, seu indignatorius 55. 20. & 55. 45. & 80. 26. & 80. 36.

Deinde observentur musculi oculorum obliqui, rotatores etiam, atque amatorii appellati, quorum alter superior est, alter verò inferior. Primus apparet sub 55. 14. & 55. 39. & 80. 14., alter verò sub 78. 38.

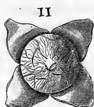
Tandem notetur trochlea, per quam ducitur tendo obliqui superioris 48. 14. & 49. 39. & 74. 14.; nervus opticus 63. 12. & 63. 38. & 87. 13. & 88. 44.; ejusdem insertio in oculum 80. 17.; conjunctio nervorum opticorum 67. 9., & pars diaphana corneæ 47. 43. & 72. 18. & 73. 39. Verùm de iis musculis longiùs differere non est animus, quia sunt per se admodum perspicui, atque apud omnes Anatomicos recensiti; nec volo hîc notarum terminos excedere.

TA-

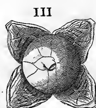
I

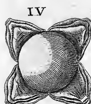
II

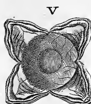
III

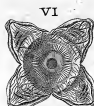
IV

V

VI

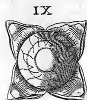
VII

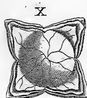
VIII

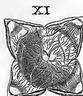
IX

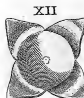
X

XI

XII

TAB. XXXX.

TABULA XL.

Varias oculorum membranas, vasorumque per illas distributiones ostendit.

IGURA I. membranam corneam cum limbo circumsecto tunicæ adnatæ depingit. A Figura verò II. usque ad IV. proponit Autor observandas oculi membranas parte postica cum nervo optico. Siquidem

FIGURA II. exhibet in quatuor segmenta divisam scleroticam parte oculi posteriore, ut videndam præbeat membranam uveam cum vasculis sanguineis intercurrentibus.

FIGURA III. demonstrat non solùm membranam retinam, detractâ corneâ, & uveâ; sed videtur quoque sponsionis suæ meminisse, demonstrando scilicet *foramen*, ut ipsemet scripsit in ossium examine, *nervi visorii, quod, vel multis reclamantibus, sexcenties ante amicorum oculos exposui*; quod in præsenti Tabula potissimùm Figura III. sub 12. 46. $\frac{1}{4}$ clarè videri potest. *Pag. 227.*

FIGURA IV. divisis, reclinatisque tribus membranis cum nervo optico 39. $\frac{1}{4}$ 15., vitreum humorem unà cum tenuissima propria membrana, prout situs est, oculis subjicit. Deinceps usque ad Figuram XII. anteriores posterioresque oculorum aspectus repræsentat. Nam *Huc confer ea, quæ ad præsentem Tabulam notavit solertiss. Morgagnus.*

FIGURA V. humorem vitreum posteriori facie, suo in sinu crystallinum 34. 29. excipientem, patefacit.

FIGURA VI. pupillam cum crystallino humore, & ligamento, seu musculo ciliari: cæteræ verò Figuræ varias oculorum membranas, & vascula demonstrant, quas singillatim ostendere, quippe per se apertissimas, supersedemus.

TA-

TABULA XLI.

Videndos exhibet denudatos musculos potissimùm faciei, ossis hyoidis, & linguæ cum glandulis thyroidæa, & trachealibus.

IN Figura I. & III. evidentiùs quàm aliàs apparent musculi faciei, tametsi Tabulis potissimùm XXVIII. XXXII. XXXIII. & XXXV. singillatim Autor de iisdem egerit: quare operæ pretium arbitramur, hìc Eustachii singulare studium ostendere. Nam

Figurâ I. statim demonstrat bipartitum frontis musculum 10. 18. & 10. 23., qui fibras utrinque in arcum protensas habens, ad elevanda supercilia, corrugandamque frontis cutim opportunè potest adhiberi.

Secundò musculos utramque palpebram claudentes, qui, quum à fibris ab uno oculi cantho ad alterum ductis eleganter compingantur, figuram ferè circularem constituere videntur: segmenta quidem superiora vides 12. 17. & 12. 24.; inferiora verò 15. 17. & 15. 24.

Tertiò musculum auris attollentem 13. 7.

Quartò habes etiam in hac eadem Figura, quòd animadvertas musculum temporalem 15. 12., ab Autore fortè propiùs ad cranium dissectum, ex unico duntaxat fibrarum carnearum plano sine ullo tendine, & sine illis tendineis divisionibus, quas in Tabula XXXIII. evidentissimè patefecit.

Quintò conspicitur musculus masseter 21. 13., cujus usum esse communem cum temporali, adducendi scilicet maxillam inferiorem alio loco monuimus; nimirum in notis ad prædictam Tabulam XXXIII. Cerne illius fibras obliquo ordine ductas ab osse ipsius malæ, & inferiori limbo ossis zygomatis 17. 13., usque ad infernam mandibulæ partem 23. 15.

Sextò ostendit principium, seu insertionem ad dexteram narium pinnam illius musculi, qui dicitur constrictor, & depressor pinnæ 17. 20. $\frac{1}{4}$, cujus integram iconem, detractis incumbentibus nasi, & superioris labri musculis cum utraque extremitate evidentiùs proponit Figura III. 17. 48.

Septimò accedunt duo pyramidales alarum nasi dilatatores 17. 19. $\frac{1}{4}$

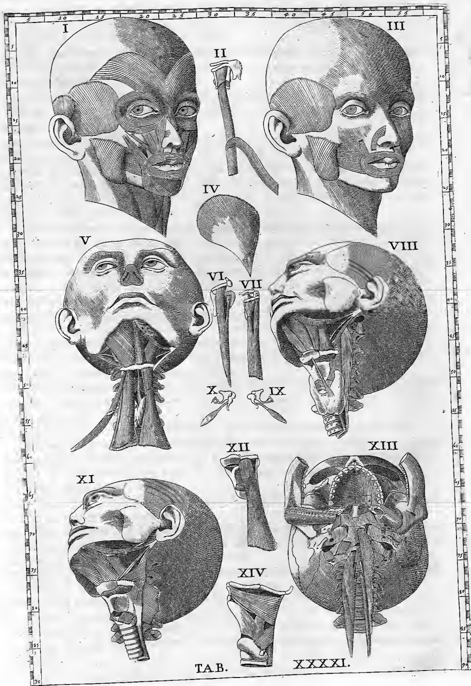
Octavò musculi zygomatici 20. 17. & 19. 23. $\frac{1}{4}$, qui, labrorum angulos comprehendentes, si quando uterque simul agat, os ad risum componunt; sin alter duntaxat contrahatur, modò cynicum voluntarium, modò morbosum spasmum inducit.

Nonò apparet musculus gracilis 18. 17., qui zygomaticorum actionem, usumque æmulatur, & adjuvat.

Decimò musculi primi, & proprii superiùs labrum attollentes 17. 18. & 17. 23., ipsorumque antagonista inferiùs labrum deprimens, qui etiam musculus mentalis dicitur 24. 21.; alter verò depressor ejusdem mandibulæ 24. 18.

Undecimò observantur musculi labrorum communes, quorum prior à fibris circularibus 22. 21., orbicularis, seu labrorum constrictor nuncupatur, cujus iconem habes etiam in Figura III.

Duodecimò buccinator 21. 16. & 21. 44., qui partim labris, partim buccis communis ab aliquibus censetur; confert autem hic musculus ad cibum præsertim

TAB. XXXXI.

tim huc illuc intra os volutandum, & in quibusdam ridendi motibus, ubi labrorum rimam nonnihil ad exteriora trahere opus est.

Figura II. depingit os hyoides cum cartilaginibus thyroide, & cricoide, & musculis dexteris sternohyoide propendente 20. 31., nec non sternothyroide 15. 28., & hyothyroide 9. -|- 28. in situ.

Figura IV. musculum verosimiliter temporalem delineat extra situm, ut tendineus illius processus in acutum desinens 35. 30., quo maxillæ adhæret, evidenter conspiciatur.

In Figura V. observantur primò musculi sternohyoidæi, sive sternobicornei 57. 13. & 57. 17., qui primum par constituunt, & os hyoides rectà deorsum trahunt.

Secundò coracohyoidæus, sive anchorahyoidæus dexter 57. 9.; musculus nempe secundi paris, in quo maximè notandus est tendo intermedius 54. 11., in quem primò abit hic musculus, qui propterea vocari potest digastricus, seu biventer ossis hyoidis; quippe qui, si solus agat, præfatum os trahit obliquè deorsum, ac lateraliter versùs posteriora; si verò uterque tendatur, tunc idem os versùs posteriora ducit.

Tertiò musculi Græcis geniohyoidæi, Latinis verò mentobicornei appellati, quorum alter quum sit tertii paris, alter verò quarti; idcirco perspicuitatis gratiâ primus à situ, & structura externus, sive obliquus 47. 14. dici poterit, qui os hyoides lateraliter versùs anteriora sursum ducit; secundus verò internus, sive rectus 47. 16., trahitque idem os versùs anteriora sursum.

Quartò stylohyoidæus, sive stylobicorneus dexter 47. 12., musculus nimirum quinti, & ultimi paris, qui præfato ossi hyoidi addicti sunt.

Quintò occurrit tertium par musculorum, qui movendæ linguæ inserviunt; sunt autem ceratoglossi, seu cornulinguales 46. 17. & 46. -|- 12. -|- Horum musculorum si unus tantùm contrahatur, lingua in illud latus flectitur, si uterque simul, eadem in motu tonico detinetur.

Sextò musculi styloglossi, seu stylolinguales 45. -|- 11. & 45. -|- 19., qui quartum par constituunt, & linguam introrsum trahunt.

Septimò os hyoides in situ 48. 15.

Octavò observatione dignum censemus, quòd Autor glandulam ad menti latera demonstravit 43. 17.; similiter glandulam thyroidæam in situ 55. 15. cum ejus appendice sursum producta 52. 15. -|- Confer ea, quæ doctissimus Morgagnus in suis Adversariis pag. 28. de unitate, & appendicibus glandulæ thyroideæ notavit.

Figuræ VI. & VII. persimiles sunt Figuræ II., nisi quòd in illis iidem musculi alio in situ observandi proponantur.

Figura VIII. exhibet potissimùm trachæam 56. 40. cum exiguis, sed numerosissimis glandulis trachealibus, quarum mirabilis profectò detectio temporibus, quibus Eustachius vixit, habenda est.

Secundò œsophagum 58. 41., ponè tracheam abscissum, ut ad illum musculus colli longus 48. 43. & 56. 42. pertingens observetur.

Tertiò repetit demonstrationem glandulæ thyroidææ omnino detectæ 54. 40., ut clariùs appareat ejus appendix 50. 40.; cui substrati observantur musculi cricothyroidæi 50. -|- 40. & 51. 38. -|- : hi sanè primum par musculorum internorum laryngi famulantium constituunt, & cartilaginis scutiformis latera explicant.

Quartò cartilaginem thyroidem affabrè depictam ostendit 49. 38., è cujus sinistra regione apparet musculi œsophagæi pars superior 48. 41.

Quintò musculum stylopharyngæum sinistrum 44. 41. -|-, qui communem insertionem, ac tendinem habet 41. 44.

Sextò secundum par musculorum linguæ, qui basioglossi, seu basiolinguales nuncupantur 46. -|- 36. & 45. 38. -|-, quique linguam versùs basim ossis hyoidis contrahunt.

Denique observantur in eadem Figura os hyoides 47. 38., musculi geniohyoidæus obliquus 45. 37., geniohyoidæus rectus 45. 35. -|-, ceratoglossus 44. 40., & styloglossus 42. 41.; de quibus jam in Figura V. satis disseruimus.

Figuræ IX. & X. ossicula interiùs ad utriusque auris tympanum posita, atque invicem articulata demonstrant, atque illud potissimùm, quod stapedem dicunt; cujus primus detector Romæ fuit Eustachius; pariterque musculum perigraphiam internum ad movendum maleum destinatum 55. 24. & 55. 33.; quem idem Autor invenit; quemadmodum ipsemet fatetur in Opusculis Anatomicis de Auditus organis pag. 154. *Ego quidem scio me neque edoctum, neque monitum ab aliquo, multò antè quàm ipsi scribant, id ossiculum novisse, Romæque non paucis ostendisse, atque in æs incidendum curasse: fietque nunc ex his, quæ explicaturus sim, ni fallor, manifestum, num propria ego industria auditus organa investigarim, & invenerim, an potiùs aliorum opera usus, quæ ab illis rectè inventa sunt, pro meis usurparim, & aliis recensere aggrediar.* Et pag. 157. *Quum instituisset natura auditus organa arbitrio voluntatis moveri, articulationem quoque, ac musculum, sine quibus fieri is motus nequit, tribuere illis voluit. Forma ossiculorum, quæ auditui serviunt, numerus, & compositio omnibus ferè jam innotuit: musculum, quod sciam, nemo adhuc invenit.*

Figura XI. fusiori expositione non indiget; quum in ea pauca sint, quæ in VII. jam demonstrata non fuerint. Illud tamen prætermittere non licet, quòd, detractis in hac Figura musculis longis colli, & glandula thyroidæâ, superiùs jam exarati linguæ, & ossis hyoidis musculi perbellè in situ delineati apparent, & primò basioglosi 75. 8. & 75. 10.

Secundò ceratoglossus sinister 74. 12.

Tertiò styloglossus sinister 72. 11.

Quartò stylopharyngæus sinister 73. 15. -|-

Quintò musculus œsophagæus 80. 16.

Sextò stylohyoidæus sinister 74. 14.

Septimò cricothyroidæus sinister 81. 13.

Octavò aspera arteria 85. 13.

Postremò œsophagi pars abscissa 87. 15.

Figura XII. ostendit, præter basim ossis hyoidis 61. 27., lævum latus cartilaginis thyroidis 63. 27. -|-, cum sinistris musculis hyothyroidæo 62. 30., & sternothyroidæo 70. 30.

Figura XIII. patefacit superiorem mandibulam cum palato, ut, detractis linguâ, pharynge, ac larynge, unà cum trachea, & œsophago, ostendat nonnullos musculos, & primò quidem pterigoidæum internum 69. 37.; externum verò 69. 49., qui adducendæ mandibulæ inferiori ad superiorem inserviunt, simulque cum temporali, & masseteré ad mandendum cibum, comminuendumque inserviunt.

Quum autem inter musculos caput flectentes numerentur longi colli, horum qui-

quidem non unicum par, ut communiter, sed duplex facit Eustachius, & de iis agit in suis Opusculis de Motu capitis pag. 232., inquiens: *Vellem etiam mihi indicarent, quam ob causam musculi stomacho subjecti, duorum loco in utroque latere haberi non debeant, neque inter capitis motores reponendi sint; quum & sine ulla difficultate separari possint, & illorum nec brevis, nec angusta portio in occipitis os adeo altè inseratur, ut penè ad lineam transversam, quæ id ab alio cuneo simile dividit pertingere videatur.* Quum verò iidem non semper eandem habeant utrinque insertionem; idcircò Autor hoc loco demonstrat in dextero occipitis latere inferiorem 74. 42., in sinistro verò superiorem 71. 43. $\frac{1}{1}$

Vide quæ de musculis capitis in suis Notis eleganter descripsit clarifs. Morgagnus.

Figura XIV. præter os hyoides, & cartilaginem thyroideam exhibet cricoidem à proprio musculo denudatam 86. 28. Insuper occurrunt musculi œsophagæi expansiones, superior 81. 32., inferior 85. 31.; quibus docemur rationem, cur qui deglutiunt, cartilaginem thyroidem ad interiora deducant.

TABULA XLII.

Laryngem cum cartilaginibus, musculis, & uno ex ventriculorum orificiis, pharyngem, os hyoides, & linguam cum variis musculis, & glandulis repræsentat.

IGURA I. complectitur lateralem faciem totius laryngis, & primo loco demonstrat epiglottidem paululum elevatam 8. 21.; deinde duas prominentias cartilaginum arytænoidum 10. 21. -¦ & 10. 22. -¦, mox latus sinistrum cartilaginis thyroidis, quam scutiformem dicunt, à proprio situ deductum 12. 12., cujus processus superior 10. 3. -¦ inferior. 21. 10.; latus verò ejusdem cartilaginis dexterum in proprio situ cum superiori processu 6. 28. -¦: ita enim musculus suppositus thyroarytænoidæus in apertum venit 15. 18.

Advertat hîc Lector, quòd in Tabula XLI., scilicet præcedenti, Figura XIV. ostensa fuit superior expansio musculi œsophagæi, qui thyroarytænoidæo simillimus videtur. Sed revera œsophagæus superponitur processui cartilaginis thyroidis; quum in præsenti Figura musculus thyroidæus demonstrari nequaquam possit, nisi pariter thyroidis cartilaginis portio diducatur. Musculus deinde cricoarytænoidæus lateralis 15. 19. -¦ & cricoarytænoidæus posticus 18. 23., arytænoidæi 12. 22.; item aspera arteria cum suis annulis 22. 19. Cernitur etiam portio œsophagi per longitudinem 23. 22.

Figura II. posticam ejusdem laryngis faciem delineat, in qua præter corniculatos superiores processus thyroidis, in conspectum venit interna superficies cartilaginis epiglottidis 6. 44. Item pars posterior musculorum arytænoidæorum ad decussim positorum 12. 43. & 12. 46.; quorum profectò imaginem nullus Anatomicorum, præter Eustachium, elegantiorem nobis exhibuit, ut propterea noster Autor eorum sententiam antevertisse videatur, qui duos esse arytænoidæos musculos constanter & pro veritate asseverant. Ulteriùs musculos proponit cricoarytænoidæos posticos 16. 42. & 16. 47. Exhibetur denique posterior, & inferior facies cricoidis 20. 42. & 20. 46.; quam Figurâ X. inferiùs ab aliis partibus vindicatam videbimus.

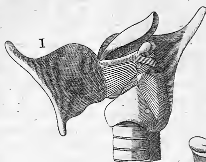
De his musculis vide, quæ habet Morgagnus in notis ad Tab. XLI. & XLII.

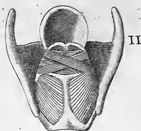
Figura III. ostendit lateralem situm, & connexionem laryngis cum pharynge: in larynge quidem bellè cernitur rima 24. 29. -¦, per quam aer in pulmones ducitur, reduciturque. Musculi item demonstrantur hyothyroidæus sinister 27. 29., & sternothyroidæus pariter sinister 32. 29., pharynx 30. 32., œsophagus 35. 32.

Figuræ IV. & VI. exhibent linguam parte posticâ cum suis musculis, pharynge, œsophago, & asperæ arteriæ supposito segmento. Linguæ apex ostenditur 32. 17. & 32. 45., basis verò 36. 17. & 36. 45.; musculi styloglossi utrinque abscissi 40. 12. & 40. 21., necnon 39. 40. & 39. 49.; musculi stylopharyngæi 39. 10. & 39. 23., necnon 39. 38. & 39. 50. -¦; musculi cephalopharyngæi in lineam albam desinentes 36. 16. & 38. 44.; musculus œsophagæus 46. 14. & 46. 19.; hyatus pharyngis 41. 45.; œsophagus 57. 17. & 57. 44.; aspera arteria sub œsophago locata 58. -¦ 17. & 58. 44.

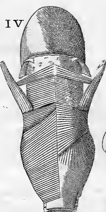
Figura V. observandam proponit linguam 47. 26., cum epiglottide 43. 36.

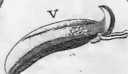
Ad-

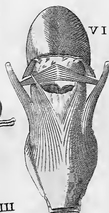

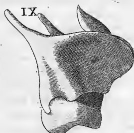

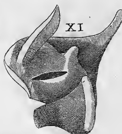

TAB. XXXXII.

Advertatur verò series fibrarum, quæ rectâ à linguæ basi in epiglottidis dorsum feruntur, quæque à clarissimo Morgagno ligamentum medium appellatæ sunt in suis Adversariis Anatomicis. Hujusmodi autem ligamentum cadit sub 44. $\frac{1}{1}$ 34. & conferre plurimùm videtur ad epiglottidis elevationem. Sinistrum verò ex lateribus ossis hyoidis ligamentum apparet sub 46. 34. Pag.16. §.17.

Os hyoides 46. 37., potissimùm verò glandulæ 45. 32., quæ sterili Eustachii ætate ab aliis Anatomicis nondum detectæ fuerant.

Figura VII. cartilaginem exhibet cricoidem, seu annularem anteriori facie.

Figura VIII. eandem cartilaginem lateraliter.

Figura IX. latus patefacit dexterum thyroidis 75. 19.; cricoidis pariter dexteram faciem 83. 16.; epiglottidem 71. 20.

Figura X. cartilaginem cricoidem posteriori facie visendam proponit.

Figura XI. exhibet dimidium, hoc est dexteram, internamque partem capitis laryngis, ut scilicet unum ex orificiis ventriculorum ejusdem laryngis veniret in apertum. Nam quum Eustachius Galeni, ubi vera proposuit, gravem, assiduumque vindicem se præbeat; quumque ab Anatomicis ætatis suæ prætermissa tum orificia, tum ventriculos, quorum Galenus meminit, animadvertisset; jure merito iconem hanc primus nobis exposuit. Agit autem Galenus de orificiis, & ventriculis laryngis 7. de usu part. cap. 13., easque particulas elegantissimè ad naturæ modulum stylo suo depingit. Inquit enim *Ne id quidem est à natura improvidè factum, quæ foramen in utraque lingulæ parte unum fecit, & foramini ipsi parte interna ventriculum apposuit non parvum.* Persequiturque deinde inferiùs diligentissimam harum cavitatum descriptionem, dum ait: *Circa principium foramen utrinque occurrit, prælongum supernè, deorsum instar lineæ cujusdam angustæ; tametsi ipsum non est angustum, sed membranosa labiorum substantia velut procidit in subjectam cavitatem; quo fit, ut rima, ac fissura quædam potiùs, quàm foramen appareat, antequam orificia sint patefacta; quibus adapertis planè & ipsum jam apertum, & subjecta ipsi cavitas aperta cernitur.*

Horum quoque orificiorum figuram elegantem planè suis in Adversariis edidit clarissimus Morgagnus Tabulâ II. Figurâ II. & III.; in IV. verò sinistrum ventriculum à complectentibus illam particulis diligenter vindicatum exhibet.

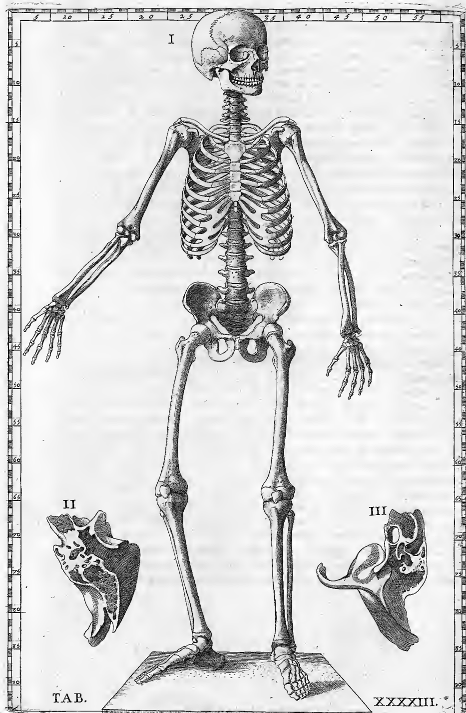
Sed ad nostrum revertentes institutum, observamus Figura hac XI. dissectam per medium laryngem, cujus epiglottis cadit sub 70. 42., thyroidis cornu dexterum 70. 50., arytænoidis dexteræ pariter superior pars 73. 45., orificium verò ventriculi dexteri 77. 41.; item cricoidis pars dextera 83. 44.

Quod verò spectat ad usum ventriculorum laryngis, de eo quidem primùm egit Galenus, deinde etiam nostro ævo laudatus Morgagnus, ad tonorum scilicet vocis diversitatem modulandam illos factos asseverantes, quorum sanè opinioni nostram quoque libenter adscribimus, præsertim quum animadvertamus, musculos thyroidæos non ad thyroidis cartilaginis motum, sed ad suppositos proximè ventriculos arbitrio, blandèque pulsandos fuisse constitutos. Si quis enim sumat laryngem, atque in ea cartilaginem thyroidem diligenter, quod facile est, à subjecto musculo diducat (hoc enim studium adhibuit Eustachius in Figura I. hujus Tabulæ) perspicuè videbit musculum thyroidæum tenaciùs adhærere substratæ membranæ, quæ ventriculi dorsum ambit, atque efformat, quàm superpositæ cartilagini, quæ certè nullum ad interiora motum per subjectum hunc musculum experitur: quamobrem thyroi-

roidæorum musculorum actio penè tota versari mihi videtur invalidè introrsùm pellendis ventriculorum parietibus; ita ut inde contentus aer pro impulsionis, qua truditur, varietate, majori, vel minori celeritate versùs laryngis rimam, & epiglottidem urgeatur, varièque circulari etiam motu ducatur in gyrum, si per vim musculorum arytænoidæorum ipsa laryngis rima plùs solito coarctetur. Exemplum in artefactis sonorum instrumentis tametsi vulgare, non proinde tamen minùs aptum ad explicandam laryngis ventriculorum, & circumambientium musculorum actionem illud præbet tibiæ genus, quod Rustici parare solent ex hædina pelle, aut ovillo stomacho: ii enim ad varios excitandos, temperandosque sonos, utrem illam vicissim inflant, & variè admotis ad tibiæ foramina digitis, eandem plùs minùs sub alis premunt. Sed natura, quæ, ut Hippocrates ait, omnium artium magistra est sine doctore, multas, diversasque voces fundit ex larynge, quum aer ex tumentibus pulmonibus, prædictisque ventriculis non tantùm inferiùs à diaphragmate, quantùm superiùs propè laryngis dixerim tibiam à musculis thyroidæis, & arytænoidæis diversis modis comprimitur, atque exprimitur. Neque autem thyroidæi musculi urgendo duntaxat ventriculorum dorsum modulandæ voci inserviunt, sed etiam multis modis immutando figuram totius internæ cavitatis laryngis. Nam si iidem thyroidæi unà cum musculis arytænoidæis descendant ad officium, difficile est, quin figura comprehensæ cavitatis quoquomodo permutetur. Arytænoidæi enim posticâ parte ad decussim positi, dum contrahuntur introrsum premunt, ac proinde si vel uno, eodemque tempore tendantur, vel non tendantur musculi thyroidæi, qui latera ventriculorum complectuntur, tunc quidem necessariò cavitas vel undequaque, vel per partes solùm contracta, tum in minorem diametrum redigi, tum figuram mutare debebit; contrà verò laxatis musculis in naturam redire; quamobrem aer non tantùm celeriùs, verùm etiam pro varia repercussione formatus egredi, ac vocem effingere cogetur. Porrò ex horum ventriculorum, atque orificiorum majori, vel minori amplitudine magnam partem oriri suspicamur naturalem diversitatem tonorum vocis in hominibus. Etenim qui prominentiori, majorique thyroide sunt præditi; quoniam amplioribus ventriculis donantur, plùs minùs gravi, imò etiam gravissimâ voce loquuntur. Qui è contrario thyroidem, seu scutiformem cartilaginem nihil omnino prominulam habent, ut fœminæ, & spadones, acutissimam vocem emittunt; nimirum quia in iis contenta cavitas minima est. Qui denique medium locum tenent, medias etiam voces intendunt; potissimùm quia majori, vel minori ventriculorum cavitati respondent quoque majora, vel minora eorundem orificia, ac laryngis rimæ: unde universum organum ad voces edendas majus, vel minus compingitur, atque consurgit.

Figura XII. cartilaginem arytænoidem musculis omnino denudatam ostendit.

TA-

I
II
III
TAB.
XXXXIII.

TABULA XLIII.

Ostendit anteriorem totius sceleti faciem cum bifariam secto petroso osse.

N Figura I. habent plurimum inter alios Chirurgi, quod debeant Eustachio. Nam, quum anticum sceleti prospectum delineaverit, naturales supernorum, atque infernorum ossium inter se articulationis modos ostendit, ex quorum cognitione tota mechanica tam luxationum, quàm fracturarum, illarumque restituendarum ratio erui & potest, & debet. Nemo siquidem obliquum statum ipsarum luxationum, vel mente concipere, vel re ipsâ emendare poterit, nisi rectum (ubi quis, deficiente sibi sceleto, atque archetypo, inspicere, ac tractare prohibetur) concinnâ saltem figurarum delineatione cognoverit.

Cernat itaque Lector (omissis calvariâ, & maxillis, quippe quas Tabula XLVI. luculenter, ac singillatim exhibebit) mirabiles connexiones claviculæ cum superiore, ac laterali sinu ipsius sterni 18. 28. & 18. 30., & cum superiore scapulæ processu, utrobique mediâ cartilagine 15. 22. & 15. 36.

Similiter notetur articulatio cervicis scapulæ cum ejusdem humeri capite 16. -$\frac{1}{1}$ 23. -$\frac{1}{1}$ & 16. -$\frac{1}{1}$ 35., quæ fit per diarthrosim. Hæc autem magnam lucem, tum cognoscendis, tum restituendis harum partium luxationibus afferunt.

Demonstrat ulteriùs costas, quæ dicuntur spuriæ, per cartilagines transversas 27. -$\frac{1}{1}$ 27. & 27. -$\frac{1}{1}$ 32. & 31. 25. & 31. 33., eo loco, ubi longiùs distant, plurimùm firmari, ita ut continuum solidum ad earum firmitudinem inter cartilaginem inferiorem, ac superiorem intercedat.

Observentur autem in extremis apicibus vertebrarum colli quidam sinus, eleganter delineati, quos quidem illud præstare nemo Anatomicorum dubitabit, ut ligamenta, ac tendines validiùs excipi, alligarique possint.

De supernorum artuum ossibus, vix aliquid notare possumus, quod inspectoris in oculos non statim incurrat. Illud solummodo arbitramur attentè animadvertendum, quòd os cubiti, licèt cum radio articuletur, nullâ tamen verâ articulatione connectitur cum carpo, cui per arthrodiam inferius radii caput jungitur. Unde Chirurgi sedulò monendi sunt, ne simplicem cubiti eo loco hiatum, ideo putent luxationem esse, quòd exteriùs cubiti tuberculum 43. 45., suapte natura liberum sub comprimentibus digitis facilè sentiant.

Ad infernos verò artus descendentibus, mirabilis apparebit delineatio singulorum ossium, eorumque articulationum facto initio ab ossibus, quæ oblongis tuberibus, & sinubus, cartilaginum interjectu, lateribus ossis sacri 41. 29. sunt invicem commissa; hæc siquidem superioribus in partibus dicuntur ilia 38. 25. & 38. 34. anteriore verò facie os pubis 44. 29., inferioribus tandem coxendicis ossa nuncupantur 45. 27. & 45. 32.; in quorum centra cavitates (acceptabula dicta) excipiendis femorum capitibus 42. -$\frac{1}{1}$ 25. & 42. -$\frac{1}{1}$ 34. insculpta sunt. Ubi observatione dignum putamus, quòd eadem femorum capita posteriùs magis, quàm anteriùs à parietibus ossium ilium, sunt munita; quia periculum luxationis magis in posticam, quàm in anticam par-

tem

tem impendebat. Nam antrorsum à frequenti casu nos tuentur non solùm pedum plantæ ad anteriora porrectæ, verum etiam exteriùs gibbæ; interiùs autem curvata femorum ossa, quæ idcirco veluti tibicines, seu fulcra, quibus parietes à ruina prohibentur, truncum, & viscera, ne in faciem facilè collabantur, impedimento sunt. In cervicibus, seu capitibus femorum ossa, quæ omnium maxima sunt 50. 22. & 50. 35. duplici utrinque appendice trochanteris, seu rotatoris nomine donantur, quarum majores superiùs, & exteriùs 44. 22. & 44. 36., minores verò inferiùs, ac interiùs 46. 24. & 46. 34. Notetur os femoris, quàm bellè levigatum anteriori parte, & lateribus appareat; contrà verò asperum posteriori, scabrumque unà cum cauta linea per longum ducta, ad facilem musculorum insertionem, adhæsionemque sequentibus duabus in Tabulis deprehenditur. Os femoris inferiori sua parte crassissimùm est 63. 21. & 63. 35., & in duo capita, sinu interveniente, dirimitur; quo sanè in sinu excipitur patella 64. 20. & 64. 34. -|, ut corpus humanum sine casus discrimine ad perpendiculum faciliùs stare possit.

Tibiarum ossa latis basibus 65. 21. & 65. -| 35. intra proprios sinus, femora superiùs excipiunt; ad latera verò exteriora fibulis 67. 20. & 67. 36. committuntur. Figurâ ferè triangulari ad anteriora insigniri solent, cujus linea dicitur spina. Inferior tibiæ appendix internum maleolum efformat 83. 26. & 84. 34. Quemadmodum fibulæ ipsius protuberantiæ externos constituunt maleolos 83. 23. -| & 85. 36. -| Tibia verò parte inferiori, unà cum fibulæ appendice efformato sinu, talum admittit 84. 25. & 85. 35.

Succedunt deinde pedis ossa diligentissimè delineata, quorum primum tali superiorem partem constituens, astragalus appellatur 83. -| 25.; secundum majus calcaneum, sive os calcaris dictum, inferiùs locatur sub 86. 27.; tertium scaphoides, seu naviculare 85. 23. -|; quartum verò cuboides 85. -| 23. audit. Cætera denique ossa tum tarsi cuneiformia, tum metatarsi, & digitorum adeo per se manifesta sunt, atque in hac Tabula clarè exponuntur, ut in horum explicatione, & nomenclaturis diutiùs immorari supervacaneum arbitremur.

Figuræ II. & III. exhibent segmenta ossis petrosi dexteri bifariam serrâ divisi, cujus Figura II. externam, & inferiorem partem; III. verò internam, & superiorem repræsentant.

Figura itaque II. demostrat primò 75. 8. usque ad 75. 11. ossis petrosi foramina (medullaris substantiæ sedes) quæ ad usque internam substantiam processus mastoidæi porriguntur.

Principium processus styloidis 69. 13.

Processus mastoidæus 72. 13.

Portio dextera meatus auditorii dissecti 72. 16.

Figura III. alterum segmentum ossis petrosi dexteri ostendit, in qua demonstrantur.

Os zygoma 75. 40. usque ad 75. 44.

Sinus ossis ad excipiendum posterius caput mandibulæ inferioris 74. 45.

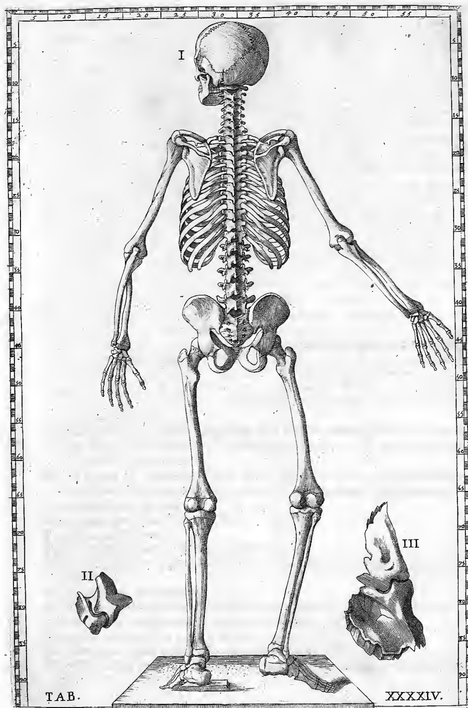
Altera portio meatus auditorii externi dissecti 75. 48.

Tympani cavitas, seu concha interna 73. 49.

Foramen, per quod transit arteria carotis 70. 49. -|

Porositates osis petrosi, respondentes sororibus suis superiùs demonstratis, 72. 50.

TA-

I
II
III
TAB.
XXXXIV.

TABULA XLIV.

Exhibet poſticas ſceleti partes cum ſegmentis oſſis petroſi.

IGURA I. exponit poſteriorem totius ſceleti faciem accuratiſſimè expreſſam, ut obſerventur.

Primò quinque vertebrarum ſuperiorum colli proceſſus bifurcati, angulum internum efformantes 13. 30. & 12. + 29. + & 16. + 29., nimirum, ut tam ligamenta, quàm tendines muſculorum validiùs iis locis firmari poſſent. Notetur deinde, eoſdem proceſſus ab ultima colli vertebra uſque ad os ſacrum accuratâ quidem, ſed ſimplici ſpinâ donari.

Secundò coſtarum cum vertebris articulationes.

Tertiò earundem coſtarum ſuperficies externa versùs dorſum aliquantulum aſpera, ex qua tendines, ac ligamenta prodeunt, quibus eædem vertebris alligantur.

Quartò claviculæ cum ſuperiore ſcapulæ proceſſu articulatio 17. 22. & 17. 37.

Quintò ſitus radii, & cubiti in rotationis motu ſiniſtri brachii 33. 16.

Sextò *oſſis innominati* fulcimenta, atque commiſſio 45. 24. & 45. 35., cum oſſium femoris capitibus.

Septimò ſuperiores ſinus in utraque tibia, à quibus inferiora femorum tubera excipiuntur 67. + 23. + & 67. 37.

Octavò fibularum inarticulationes ſuperiùs quidem cum utraque tibia, inferiùs verò cum oſſibus tarſi 87. 23. & 87. 36.

Hoc etiam notandum venit in præſenti Figura, quòd fibula inferiùs non cum tibia (quemadmodum cubitus cum radio ſolùm, non verò cum carpo) ſed cum tarſo articulatur, ut ſcilicet majorem ſtanti ad lineam ſceleto firmitatem poſsit afferre.

Denique oſſa ipſa tarſum præcipuè componentia, quæ per ſe patent.

Figura II. exhibet portionem oſsis petroſi quæ ſcalpello ita eſt præparata, ut aquæductum demonſtret.

Figura III. exhibet in oſſe petroſo duos canales ſemicirculares, majorem 74. 49., & minorem 75. + 49.

TABULA XLV.

Posticam, sed in latus parùm deflexam totius sceleti faciem unà cum dissecto osse petroso videndam præbet.

N prima sanè Figura plurima circa ofsium tum ftructuram, tum connexionem animadverfione digna fe præbent: & quidem in cervice notentur transverfi proceffus vertebrarum, qui ferè omnes non modò perforati funt, fed à tertia ufque ad primam thoracis finguli funt bifidi, licèt hoc obfcurè cernatur in feptima. In aliis fimplices funt, nec perforati; fed in prioribus novem thoracis vertebris fuperiore parte gibbi funt; inferiore autem cavi; imò verò retrorfum, ac furfum magis, quàm deorfum feruntur. Laterales infuper vertebrarum thoracis apices in dextera potifsimum parte finuofi apparent; quemadmodum verè funt à natura conftructi; ut coftarum capitula facilè pofsint admittere. In decima hi finus obfcuri funt. In fequentibus verò lumborum vertebris nulli penitus fpectantur.

Oftendit quoque, ut in Figura præcedenti, alteram claviculæ extremitatem cum fuperiore fcapulæ proceffu per cartilaginem 17. 17. adnecti.

Similiter fingularum coftarum, præfertim verò finiftri lateris cum fpina articulationem, quam etiam per cartilaginem fieri luculenter apparet.

Figura II. exhibet os petrofum dexterum diffectum, ut & concha interna cum cochlea, fuifque foraminibus cerni pofsint. Cochlea apparet fub concurfu 70. 44.

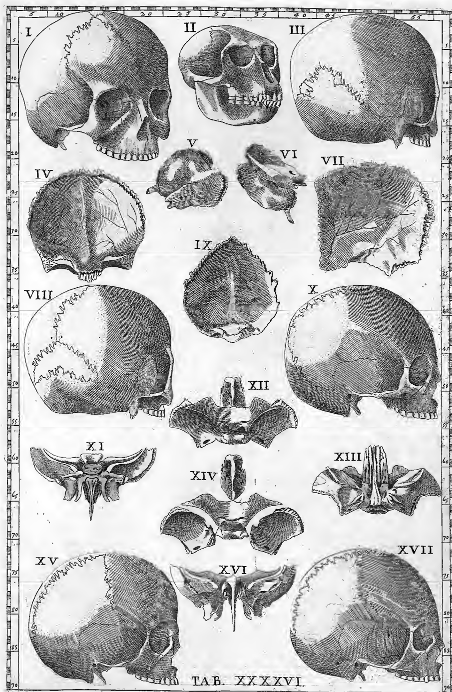
Concha 73. 43.

Principium proceffus ftyliformis 71. 49.

Proceffus maftoidæus 75. 52.

TAB. XXXXV.

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
TAB. XXXXVI.

TABULA XLVI.

Varias calvariæ, omniumque cranii ossium figuras exhibet.

ERITÒ universa hæc Tabula versatur in ostendendis potissimùm diversis calvariæ figuris, quippe quas tum Medicos, tum Chirurgos edoctos voluit magnus Hippocrates in libro De Vulneribus capitis. Nam, quum naturalis capitis figura instar oblongæ sphæræ, utrinque leviter depressæ, juxta consuetas naturæ leges formata sit; idcirco priorem, posterioremque partem obtinuit prominentiorem. Fit tamen non raro, ut capita inter se varient, non solùm suturarum numero, sed etiam diversitate figurarum.

Quamobrem Eustachius Figura I. ostendit quidem cranii formam naturalem, sed suturam saggittalem productam usque ad nasi radicem; ad quam etiam pertingit in Figura X.; verùm in hac deest sutura coronalis, quæ tametsi in Figura XVII. animadvertatur, perit tamen anterior eminentia, quæ à syncipite, frontisque elatiori sede produci solet; sed posterior, quæ occipitis est, reservatur. Figura verò VIII. quanquam posteriore solùm sua parte occurrat; tamen videtur aliquid illius eminentiæ deperire in occipitio, quam servant aliæ.

Figura II. indicare videtur calvariam vel hominis monstruosam, vel simiæ, & fortè simiæ potiùs, quàm hominis; quum in osse jugali loco suturæ cernatur simplex linea, quam Eustachius in simiis eodem in osse reperiri autumat in libro De ossium Examine pag. mihi 174.; ubi pariter idem os jugale crassius, ac robustius esse in simiis, quàm in hominibus scriptum reliquit. Illud insuper addens ibidem pag. 173., nempe quòd in simiarum cranio nullum propemodum apophysis mammillaris vestigium cernitur; styliformis verò adeo obscura nota videtur, ut altero potiùs, quàm eo nomine digna esse, censeri jure possit.

Figuram III. exhibuisse videtur Autor, ut refelleret eorum præcipuè opiniones, qui, verbis potiùs, quàm experimentis, innixi, eam suturam, quæ sagittam imitatur, in humanis craniis nunquam deesse, sed perpetuò observari cum Galeno asseruerunt. Inquit enim Eustachius loc. cit. pag. 170. *Ego eam*, nimirum suturam, (*quamvis hactenus nemo animadverterit*) *frequenter deesse invenio, & paucis ante diebus in publico Theatro quindecim ejus formæ calvarias ante oculos omnium cernendas, & examinandas exposui, in quibus obelæa sutura penitus deest, nullumque vestigium sui ostendit, quamvis aliæ suturæ sint concinnè, & eleganter exculptæ.*

Figuræ V. & VI. utrunque os petrosum repræsentant cum foramine 25. 22. & 22. 36. $\frac{1}{1}$, per quod nervus auditorius ingreditur.

Figuræ XII. & XIV. ostendunt sellas turcicas cum ossibus cribriformibus, & processibus cristatis. In cribriformibus verò ossibus notentur foramina, per quæ processus papillares, seu nervi olfactorii aliquid ab externis naribus accipiunt, pariterque ab internis partibus effundunt. In Figura XII. os cristatum apparet sub coagmentatione 50. 29.; foramina verò ossis cribrosi utrinque oculis apparent in Figura XIV.

Os criſtatum incidit etiam ſub concurſu 60. 29.; utrinque autem apparent prædicta foramina.

In eadem XIV. Figura obſervantur foramina, per quæ nervi optici ad oculos tranſeunt 67. ⊹ 27. ⊹ & 67. ⊹ 30.

Item foramina, per quæ admittuntur ſanguinea vaſa 71. ⊹ 24. & 71. ⊹ 23. ⊹

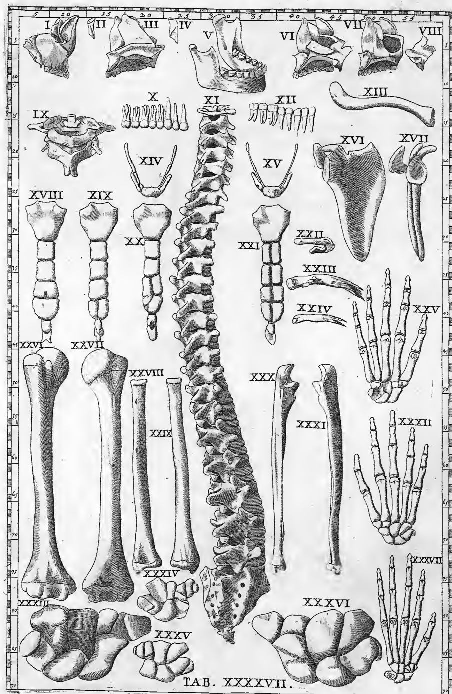
Sella quoque turcica apparet 69. 29.: quæ diximus foramina omnia bellè cernuntur etiam in Figura XII.

Figura XIII. demonſtrat os cuneiforme, quà reſpicit fauces cum ſuis foraminulis, per quæ nonnulli aerem illabi uſque ad cerebrum aſſeverant.

Figura XVI. repræſentat inferiorem partem cranii ſub oſſe ſphænoide cum ſepto medio ipſius naſi, quod ſtyliformem figuram, ab aliis oſsibus, & cartilaginibus liberatum, æmulatur.

Figura XVII. peculiarem morboſæ futuræ figuram delineat, in qua caput ferè adamuſsim rotundum obſervatur, quæ figura à nonnullis φοξὸς, ſive ὀξυκέφαλος dicitur, in qua una ſutura transverſim ducta à dextera in ſiniſtram aurem per medium caput ducitur; altera autem ab eo foramine, per quod ſpinalis medulla egreditur, per longitudinem capitis ad naſi radicem pertingit.

TA-

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XXI
XXII
XXIII
XXIV
XXV
XXVI
XXVII
XXVIII
XXIX
XXX
XXXI
XXXII
XXXIII
XXXIV
XXXV
XXXVI
XXXVII

TAB. XXXXVII.

TABULA XLVII.

Complectitur omnia ossa, quæ sub cranio totam penè hominis fabricam compingunt.

IRAM sanè Eustachii sedulitatem in hac Tabula animadvertere poterit quisquis vel modicè in tractanda Anatome versatus fuerit. Primæ autem Figuræ maxillas superiorem, & inferiorem, earumque partes, ac dentes omnis generis delineant; à prima nempe Figura usque ad octavam, decimam, & duodecimam.

Hoc tamen miminè prætereundum censemus, quòd Autor in Figura V. ostenderit bina foramina mandibulæ inferioris, primum videlicet, & superius interiore parte 5. $\frac{1}{1}$ 28., alterum verò inferius, & exterius 10. 31.

Superius foramen, quod inæquale est, viam præbet portioni quinti paris nervorum cerebri per dentium radices dispersæ unà cum venula, & arteriola, quæ dentes, & maxillam alluunt: aliud verò foramen, scilicet inferius, prædicto minus, ejusque nervi sobolem in humilius labrum procidere sinit.

Figuris IX. & XI. spondilia omnia cum suis cartilaginibus demonstrat a collo usque ad coccygem: Figura enim IX. primam, & secundam ex colli vertebris inarticulatas, & posticâ parte delineatas exhibet; in quarum prima 15. $\frac{1}{1}$ 6. & 15. $\frac{1}{1}$ 11. ostenduntur leves cavitates à Galeno glenoides appellatæ, quibus excipiuntur cranii tubercula, seu eminentiæ nequaquam acutæ, dictisque cavitatibus adamussim respondentes. Ligamentum transversim ductum, quod complectitur, & vincit versùs anteriora osseum processum secundæ vertebræ, quem vulgus Anatomicorum dentem appellat 15. 8.

Hîc verò illud diligenter animadvertendum venit, quòd veritatis imagine ductus Autor, non unicum, illudque ab aliis recensitum perpendiculare ligamentum delineat, sed duo alia è regionibus posita, quæ validè dentem ipsum parti anteriori ossis occipitis vinciunt, atque colligant. Apparent autem ejusmodi lateralia ligamenta, veluti duo processus nervosi, dexterum scilicet 15. $\frac{1}{1}$ 7.; sinistrum verò 15. $\frac{1}{1}$ 9. Ac ob majorem rei perspicuitatem ejusdem Autoris verba huc transferre liceat; appositè siquidem ejusmodi ligamenta describit De Motu Capitis pag. 229. *Aliud ligamentum proceritatem secundæ vertebræ, quam dentem nominant, capiti alligans, ut novi quoque Anatomici arbitrantur, simplex non est, sed ex tribus crassissimis, atque validissimis compositum. Ex quibus duo ferè teretia, utrinque nimirum unum, ab externa sede summitatis ejusdem apophysis oriuntur, & internæ, anteriorive parti utriusque coronæ occipitis inseruntur. Tertium, quod in medio horum consistit, quamvis robustissimum sit, & instar nervi mediocriter rotundum, nihilominus magnitudine, & rotunditate ab utroque horum superatur. Oritur autem ab interiori regione apicis processus dentem referentis, priorique, ac mediæ sedi foraminis medullæ spinali parati, valde adhærescit. Hæc tria ligamenta, quorum duo extrema negligenter ab aliis prætermissa sunt, ut motum capitis rectè quis percipiat, magnum habent momentum; illudque peculiare obtinent, ut secundùm quasdam ipsorum portiones, tum invicem connascantur, tum verò cum illo, quod huic parti occipitis* pri-

primam vertebram connectere dixi. Postremum ligamentum, instar nervi, seu tendinis digitorum, mediocriter rotundum, nonnihil depressum, durum, ac robustum est adeo, ut à cartilaginis natura parum recedat. Hoc primæ vertebræ cavitatem, quæ dentem suscipit, extrinsecùs circundat; oriturque à sinu utrinque ipsius gratia excavato, & à dextera parte ad lævam procedens, velut angulum rectum efficit, secundæque vertebræ extremum turbinatum adamussim constringens, simul ipsum firmat, ut in neutram partem inclinet; & medullam spinalem, quasi vallum ab eo separans tegit, ac protegit, ne ossi nudo, & errabundo assiduè occurrens lædatur. Ab hoc transverso ligamento duo gemina, ab aliis Anatomicis prætermissa, oriuntur; quorum alterum tenue, ac membranosum ab interna ligamenti sede principium sumens, undique circa dentis radicem insertum, primam vertebram secundæ connectit. Hoc nobis, opinor, innuit Galenus, ubi transversi ligamenti beneficio dentem cavitati primæ vertebræ alligari dicit.

Ligamentum transversale prioris vertebræ, quo pariter suo in situ detinetur processus dentatus cadit sub 16. ⫞ 8., apophyses laterales primæ vertebræ 16. 13. & 16. 13., indicatur subinde processus posterior primæ vertebræ 18. 8.; processus verò laterales secundæ vertebræ 19. 4. & 19. 12. apparent; cujus etiam posterior prominentia, seu spina delineatur 22. 8.; hiatus autem inter primam, & secundam vertebram, per quam artificio prosectoris consultum fuit, ut transitus spinalis medullæ cerneretur, cadit sub 19. 8.

Neque autem silentio prætereundum in Figura XI., quòd prima cervicis vertebra destituatur eâ, quæ medium tenet, spinâ, sed ejus loco præter aliarum morem tuberculum 14. 27., ad faciliùs edendos superincumbentis capitis motus obtinuerit.

Figura XIII. claviculam, & Figura XVI. scapulæ dexteræ internam partem designant.

Figuræ XIV. & XV. hyoidis ossa anteriori facie observata depinguntur, in quibus maximum ossiculum 24. 19. & 24. 34. apparet latiusculum, & foris gibbum, privatoque tubere prominens; ad cujus latera duo primi ejus musculi inseruntur, ac etiam superiùs quasi in oblongum sinum depressum, cui tertius, & quartus, peculiares sui musculi, innectuntur.

Humiliora verò ossis hyoidis ossicula utrinque designtur sub 23. 17. & 23. 20. & 23. 33. & 23. 36., quæ nonnihil breviora, latioraque superiori lateri majoris ossiculi ligamento, cartilagineque validè alligantur. Quorum finis superiori processui scutiformis cartilaginis colligatur.

Superiora ossis hyoidis ossicula 21. 16. & 21. 21. & 20. 32. & 20. 36. ⫞ humilioribus magis teretia; quibus alia rursus oblonga, teretiaque ossicula, tantisper continuâ serie coagmentantur, quousque ipsorum fines propè radicem styloidis processus inserantur. Hæc ossicula non pari semper observantur numero; ut plurimùm tamen terna, quaternaque utrinque cernuntur. Quanquam quandoque, maximèque in mulieribus hæc ossicula simul cum superiori latere desint; vices tamen ipsorum teres quoddam, validum, & oblongum ligamentum gerit.

Sternum similiter Figura XXI. cum duplici ossium ordine compositum; Figuris nanque XVIII. & XIX. uno ossium ordine integratum cernitur. Figura autem XX. sternum partim ex simplici, partim ex duplici ossium ordine compactum; in qua sanè Figura observanda potissimùm venit cartilago ensiformis perforata 42. 18. ⫞

Fi-

Figura XVII. exhibet fortaſſe alicujus bruti ſcapulam.

Figuræ XXIII. & XXIV. effractas coſtas repræſentant, quarum unam ex legitimis Figura XXII. pariter confractam fortè oſtendit.

Oſſa humeri, radii, & cubiti cum oſſibus manuum Figuris à XXVI. uſque ad XXXI. exprimuntur.

In Figura XXXVII. apparent oſſa ſeſamoidea in extremitatibus oſſium metacarpi.

Figura verò XXV. eadem ſeſamoidea oſſa in ſingulis articulationibus.

Figuris tandem à XXXIII. uſque ad XXXVI. delineantur oſſa carpi, mole quidem ſua paululum adaucta, ſed tamen naturaliter articulata; quemadmodum in tribus Figuris XXXII. XXXIII. & XXXVII. obſervantur.

Habes, amice Lector, quæ induſtriâ, ac ſtudio noſtro tum ex omnium Euſtachii operum attenta lectione, tum ex accurata, quantùm in nobis fuit, cadaverum inſpectione, & cum in ſingulis Tabulis comparatione, conſequi potuimus, ut rei Anatomicæ ſtudioſis notarum vices expleremus. Utinam in lucem, quas Autor ipſe perſcripſit, Annotationes aliquando prodirent: nam non ægrè ferremus exigui noſtri laboris jacturam. Vale.

FINIS.

I N D E X
RERUM, ET VERBORUM

A

B

C

D

Me-

Q

R

S

Venu-

FINIS.

Pag.	lin.	ERRATA	CORRIGE
X.	ult.	*Wander . Linden*	*Van der Linden*
XVII.	11.	coſtans	conſtaos
XXI.	32.	malei	mallei
	48.	*contraverſiam*	*controverſiam*
5.	2.	toncæ	tunicæ
7.	5.	ducitur	ducitur
9.	38.	azigæ	azygæ
11.	19.	exturbantes	extuberaotes
14.	41.	ſedes	ſedem
15.	2.	diſcribitur	deſcribitur
	24.	quam	quàm
21.	6.	adæoas	adenas
25.	12.	Fgura	Figura
28.	25.	maximi	maximè
38.	11.	opere	operæ
40.	20.	Diamemhroëchius	Diemerhroeckius
42.	14.	oſteoduntur	oſtendunt
44.	43.	Gaſterocnemii	Gaſtrocnemii
48.	15.	trapetiis	trapeziis
49.	32.	hyoidis	hyoides
51.	30.	prætereodum	prætereuodum
57.	39.	ſphyčteris	ſphincteris
59.	11.	ſpincteris	ſphincteris
62.	18.	umilis	humilis
66.	14.	maleum	malleum
	44.	pterigoidæum	pterygoidæom
70.	1.	iovalidè	in validè
	10.	illam	illum
71.	42.	acceptahula	acetahula
72.	9.	levigatum	lævigatum
	10.	cauta	acuta
	19.	maleolum	malleolum
	21.	maleolos	malleolos
75.	13.	ſaggittalem	ſagittalem

IN INDICE.

D.		Diamemhroëchius	Diemerhroeckius
G.		Gaſterocoemii	Gaſtrocoemii
I.		Jejunium	Jejunum
L.	*lin.* 18.	Coëvis	Coævis
M.	*lin.* 17.	oſtiam	ad oſtium
N.		Nervologia	Neurologia

Index Librorum, quorum uberior copia est apud Laurentium, & Thomam Pagliarini.

folio.

Bacceti. Septimiana Historia. Romæ.
Bellarminus Card. Controversiæ. vol. 5. Venetiis.
Bernini. Il Tribunale della Sacra Rota. Roma.
Chiapponus. Acta Canonizationis Sanctorum. Romæ.
Ciriacus Anconitanus. Epigrammata. Romæ.
Corradinus. Latium vetus. fol. parv. tomi 3. Romæ, & Patavii.
Fabretti. Inscriptiones. Romæ.
Fargna. De Jure Patronatus. t.3. Romæ.
De Franchis. Vignolus restitutus. Lucæ.
Giordano. Euclide restituto. Roma.
Inscriptiones Basilicæ S. Pauli. Romæ.
Maffei. Immagine del Buon Vescovo. Roma.
Memorie della Città di Urbino. Roma. con figure.
S. Nilus. Epistolæ, & Opuscula. t. 2. Romæ.
Pacchimerus. Andronicus G. L. Romæ.
Pontificale majoris Hebdomadæ. Urbini.
Pontificale Romanum. t.3. Romæ. cum figuris.
Posinus. Catena Græcorum Patrum. Romæ.
Schiara. Theologia Bellica. t.3. Romæ.
De Sem. Memorabilia cujusvis Seculi. Romæ.
Sergardi. Relazione della Statua di Carlo Magno, con la figura della Statua. Roma.
Tilli. Catalogus Horti Pisani. Florentiis. cum figuris.
Florianus. Defensio Malpichii. Romæ.
Fontaninus. De Antiquitatibus Hortæ. Romæ cum figuris.
Inguimbert. Specimen Catholicæ Veritatis. Pistorii.
Laderchius. Acta S. Cæciliæ. t. 2. Romæ.
——— Acta Martyrum vindicata. t. 2. Romæ.
Lancisius. De Aere Romano. Romæ.
——— De Bouilla Peste. Romæ.
——— De Noxiis Paludum effluviis. Romæ.
Masi. Istruzioni per le Monache. Roma.
Mattei. L'Antico Tuscolo, oggi Frascati. Roma.
Navarrus, & Sirus. Praxis Sac. Pœnitentiariæ. Romæ.
Pascoli. Del Moto. t. 2. Roma.
——— Della Natura de' nostri Pensieri. Roma.
Pansa. La Repubblica di Amalfi. t. 2.
Rainaldi. Continuazione degli Annali del Baronio. t.3. Roma.
Rituale Romanum. Nova editio. Urbini.
Rondaninus. De Basilica S. Clementis. Romæ.
Salustius Tiberius. Formularium Instrumentorum. Ult. Edit. cum Addit.
Vita di Raffael Volaterrano. Romæ.

4.°

Barziza. Opera varia. Romæ.
Charles. De Opinionum delectu. Romæ.
Ciceronis Orationes ad usum Delphini. tomi 3. Venetiis.
——— Epist. Famil. ad usum Delph. Venetiis.

8.°

Cassiodori Opuscula. Florentiis.
Genga. Anatomia. Roma.
Oliva. In Anaglyphum Græcum. Romæ.
Ptolomæi Vetustalia. Romæ.
Vittoria. Osservazioni alla Felsina pittrice. Roma.